

IPLA/33M111

అంకితం

1788

డిసెంబర్ 1979 సంచికలో

అందించబడిన
పూర్తి నవల

కాత్యాయని

రచన:

బెహరాసాహితీ

4

“సుశీల వుందాండీ?” అంటూ తలుపు తోసుకుని, తొంగి
కాత్యాయని.

“ఎవరూ?” అంటూ త తరపడుతూ, తటాచున
చేతుల్లోంచి విడివడింది సుశీల తల్లి పార్వతి. ప్రకాశం
కొంటెగా. “ఓసి, నువ్వుచే” అని తేలిగ్గా నిట్టూర్చి, చ
చూసి మూతి ముచ్చటగా తిప్పి “అయిందా అబ్బాయిగారి ప,
అంది.

“అవలేదింకాను?” అంటూ ఆమెను మళ్ళీ దగ్గరకు
న్నాడు.

“ఏయ్, చిన్నపిల్లముందు యేమిటిది?” అంటూ మీదకి
అతని మొహాన్ని పక్కకి నెడుతూ, కిలకిలా నవ్వుతూనే
లేదే కాత్యాయని. లక్ష్మీ వాళ్ళింటకి వెళ్ళింది” అంది.

వాళ్ళ సరసం చూసిన కాత్యాయనికి ఎందుకో సిగ్గునిపిం
వెనక్కి తిరిగి వెళ్ళిపోతూ, “మళ్ళీ ఓసారి చూస్తేనో....ఎ
చేస్తున్నారో....” అనిపించింది. కాని ఆ పని చేయలేకపోయి
“చీ! అదేంటి బాబూ” అనుకుంది. తను అక్కడ వున్నా
ప్రకాశం మామయ్యగారు అత్తయ్యనలా దగ్గరకు లాక్కుంటా
తనని బహుశా చిన్నపిల్లగా జమ కట్టేసివుంటారు. తనేం
పిల్లా? అమ్మకూడా అంతే “నీకెందుకే చిన్నపిల్లవి. నోరు మూసు
అంటూంటుంది ప్రతి విషయానికీను. తనకి పదేళ్ళు రాజేమా! ఇ
యెంత చిన్నపిల్లేమిటి తను? అక్కనీ అలాగే మొన్న మొన్నటి:
“చిన్నపిల్లవి....నీకెందుకు అన్నీ” అని కసురుతుండేవారు. ఆ
చాపవేసి మూల కూచోపెట్టి, పేరంటం చేసిన దగ్గర్నుంచీ,
పెద్దదయిపోయింది.

ఇప్పుడు దాన్నందరూ పెద్దదానిలాగే చూస్తారు
వోణీలు కొనితెచ్చాడు నాన్న. “అస్తమాను గుమ్మం దగ్గర
బడకు” అని కసురుతుంది అమ్మ. పెద్దవాళ్ళమయితే బ
వుంటుందిగాని, గుమ్మందగ్గర కూడ నిలబడవద్దంటే మాత్రం .

కష్టం! పదేళ్ళ కాత్యాయని రోడ్డుమీద పరధ్యానంగా నడుస్తోంది.

“కాత్యాయనీ....ఏయ్....నిన్నే.”

పిలుపు వినిపించి, ఉలిక్కిపడింది. రోడ్డు కట్టుంచి సుశీల పిలుస్తోంది. ఓసారి అటు, ఇటుచూసి రోడ్డుదాటి సుశీల దగ్గరకెళ్ళింది కాత్యాయని.

“నేను మీ యింటికే వెళ్ళి వస్తున్నానే.”

“అయ్యో! అయితే పద. నేను లక్ష్మీదగ్గరకెళ్ళి, నా సోషల్ బుక్ తీసుకువస్తున్నాను. పద. అవునూ, నిన్న స్కూలు కెందుకు రాలేదూ?”

“ఇంట్లో పనికి సాయం” కసిగా, కోపంగా అంది కాత్యాయని.

“ఏం? మీ అక్కేమయింది?”

“అది మూల కూచుంది. మామ్మకి జ్వరం. అమ్మకి నడుం నొప్పి. నన్ను బడికెళ్ళవద్దని, ఇంట్లో కూచోపెట్టారు.” కాత్యాయని మాటల్లో తల్లిమీద నేరారోపణ.

“అయినా మీ ఇంట్లో మరీను బాబూ. మా అమ్మ నన్ను ఒక్క పని చెయ్యనివ్వదు” సుశీల కళ్ళు తిప్పుతూ చెప్పింది.

కాత్యాయనికి బాధగా, చిన్నతనంగా అనిపించింది.

“ఓను. నువ్వు అదృష్టవంతురాలివి” అంది గంభీరంగా ముఖం పెట్టి.

సుశీల కేమనాలో తెలియలేదు. కొంతసేపు మౌనంగా నడిచారు యిద్దరూను.

“నీ లెక్కల నోట్సు యిస్తావా? వడ్డీ లెక్కలు మొదలుపెట్టేశారా నిన్న!” కాత్యాయనికి బెంగగా వుంది కొత్త లెక్కలు మొదలు పెట్టే రోజు స్కూలుకి వెళ్లలేక పోయానే అని.

“అమ్మా!” అంటూ రోనికి పరుగెత్తింది సుశీల. గుమ్మం దగ్గరే నిలబడిపోయింది కాత్యాయని. వాళ్ళిద్దరూ యిందాకటిలా అలాగే వున్నారా? ఆ పిల్ల ఆలోచనలో ఇందాకటి దృశ్యం మెదిలింది. ఈసారి సుశీల తల్లి వంటయింట్లోంచి బయటకు వస్తోంది.

తండ్రి ప్రకాశం డ్రాయింగ్ రూమ్లో కూర్చుని, కాఫీ తాగుతున్నాడు.

“ఇదిగోనే నోట్ బుక్. కాసేపు అడుకుని వెళుదువుగాని ఏం? క్యారంబోర్డు తీసుకురానా?” ఆశగా అడిగింది సుశీల.

తల అడ్డంగా తిప్పి “మా అమ్మ తంతుంది బాబూ! చీకటి పడకముందే వెళ్ళిపోవాలి. అసలు పుస్తకం తీసుకోడానికి రేపు పొద్దున్నే వెళ్ళుచుంటే అంది. నేనే వచ్చేశాను” అంది కాత్యాయని. మనసులో అటమీద ఆసక్తి వున్నా తల్లి భయంతో వెళ్ళలేక వెళ్ళింది.

“ఏంటమ్మా. కాత్యాయని ఎప్పుడూ వాళ్ళమ్మ, వాళ్ళ నాన్న కొడతారనే చెప్తుంది” సుశీల సందేహం.

“బాగుంది. అల్లరి బాగా చేస్తుండేమో, కొడతారేమో!” తేలిగ్గా అనేసి, నవ్వేసింది పార్వతి.

“ఏమిటమ్మా అలా అంటావు!” బుంగమూతి పెట్టింది సుశీల. “కాత్యాయని మంచి పిల్లమ్మా! ఎంతో తెలివైనదని మాష్టారు పొగుడు తారు తెలుసా!” తన స్నేహితురాలు అల్లరిదని తల్లి అనుకోవటాన్ని బాగులేదు సుశీలకు.

“అలాగా! అయితే మంచిదేలే! ఆ తెలివితేటలు నేర్చుకుంటే నేర్చుకున్నావుగాని.... మరేం నేర్చుకోకు.”

“మరింకేముంది నేర్చుకుందికి?”

“ఏమీలేదుగాని పద కాళ్ళూ చేతులూ కడుక్కో.”

“చెప్పమ్మా! ఏమంది నేర్చుకునేది” తల్లి దృష్టిలో తన దృష్టిలో తన స్నేహితురాలి విలువ తగ్గిపోతుండేమో నన్న ఆరాటం సుశీలలో ఎక్కువైంది. “చెప్పమ్మా! ఏం నేర్చుకోకూడదు. తను మంచిపిల్ల కదమ్మా! యేం.... కాత్యాయని మంచిది కాదూ!”

“అబ్బ! మంచిదే లేవే!”

“మరేమిటి నేర్చుకోవద్దు అంటున్నావు?”

“అబ్బబ్బ! చెప్పేదాకా వదలవుగదా! వాళ్ళు బీదవాళ్ళు. బీద వాళ్ళకి సాధారణంగా లేకిబుద్ధులు వుంటాయి. కాత్యాయనికి కూడా”

“పార్వతీ!” గట్టిగా కేకేశాడు ప్రకాశం. దగ్గరగా వస్తూ విసుక్కుంటున్నట్లుగా ముఖంపెట్టి అన్నాడు,

“ఏవిటి నువ్వు చెప్పే పాఠాలు! పిల్లలకి యిలాగేనా చెప్పేది. వాళ్ళ మనసుల్లో లేనిపోనివి నూరిపోయ్యడం తప్ప, ప్రయోజన మేమైనా వుందా యిలాంటి కబుర్ల వల్ల.”

“ఏదో మాటవరసకి అనబోయానండీ! చెప్పేదాకా వదలదు వా యిది.”

“మాట వరసకి కూడా అనవలసిన పనిలేదు. మనమేదో ధన వంతులం, గొప్పవాళ్ళం అన్న వూహలు పిల్లలకి యిప్పట్నుంచీ యేర్పరచడం మంచిది కాదు. స్నేహంలోని తీపి అంతా వాళ్ళ వయసులోనే అందేది.”

“సరేండీ! ఏదైనా అంటే చాలు ఉపన్యాసం.”

సుశీల కాళ్ళు కడుక్కునేందుకు వెళ్ళింది, వాళ్ళిద్దరూ సంభాషణలో పడడం చూసి.

“ఇన్ని కబుర్లు చెప్తున్నారుగాని....మరి మీరు ఇందాక ఆ పిల్లమొందు నన్ను....”

“ఊ!....నన్ను....” అంటూ చిలిపిగా నవ్వేడు.

పార్వతి నవ్వేసింది. “మీరు అలా బిహేవ్ చెయ్యొచ్చా!”

ప్రకాశం ముఖంలో నవ్వు మాయమైంది. ఆలోచిస్తూ అన్నాడు. “నిజమే పార్వతీ. మనం ఎన్నెన్నో పొరపాట్లు చేస్తుంటాం పిల్లల విషయంలో. మన చేష్టలు మాటలు ప్రవర్తనఅన్నీ కూడా పిల్లలమీద యెంతెంత ప్రభావం చూపుతాయో తెలుసుకోలేం. తెలుసున్నా పట్టించుకోం. సాయంత్రం సంఘటన ...”

“ఆ....పోనిద్దురూ....అంత ఆలోచించాల్సిన పనేం లేదు. కుర్రపిల్ల. దానికేం తెలుసు దాని మొహం. అయినా, మీరనుకుంటారు గానీ....సినిమాలు చూడరాదూ యెలా వున్నాయో! పదేళ్ళ లోపు పిల్లలకి కూడా సమస్తం అర్థమవుతున్నాయి ఈ సినిమా లొచ్చాకా.”

“సమస్తం అంతే?”

“అదే శృంగారం....”

“శృంగారమా, బూతా?”

“పోనీ....అదే అనుకోండి.”

* * *

“ఆ పుస్తకం అలా పడేసి, ఇలా వచ్చి తమ్ముడ్ని తియ్యనే కాతీ!” కాత్యాయని తల్లి సుభద్రమ్మ గట్టిగా ఓ కేకపెట్టింది వంటి దొంగి.

సరైన కోపం ముంచుకొచ్చింది కాత్యాయనికి.

పుస్తకం విసురుగా గిరవాచేసి “కాతీ ఏమిటి కాతీ.... ఖాతీను. ముద్దుగా ‘కాత్యా’ అనలేవా!” అంటూ నేలమీద నీటిని తపతప కొడుతున్న తమ్ముడ్ని పైకి తీసింది.

“సరే! అసలు మిమ్మల్ని పిలవలేకనే చస్తుంటే పిలుపులో అందా లొకటి తక్కువయ్యాయా నీకు?” అన్నం వారుస్తూ, వెనక్కి చూడకుండానే అంది సుభద్రమ్మ.

తమ్ముడ్ని ఎత్తుకుని, తన పరికిణితో వాడి ఒంటి నున్న తడి తుడుస్తూ, తల్లిని వెనకనుంచి చూస్తూ వుండిపోయింది కాత్యాయని. చెమటతో తడిసిన ఒంటికి జాకట్టు అతుక్కుపోయింది. నలభై యవ పడిలోకి రాకుండానే ఆమె జుట్టు నెరవడం మొదలయ్యింది. తెలుపు, నలుపు దారాలు కలిపి పేనినట్లుగా అల్లిన జడను, చిన్న ముడిగా చుట్టింది. మెడ వెనక్కి మురికిగా మాసి వున్న పసుపురాడు, నల్ల పూసలు. నీరు దిగి, మెరుపు పోయి జిడ్డోడుతున్నట్లున్న పొళ్ళ దుద్దులు చెవులకి. కిరసనాయిలు స్టవ్ వెలుగుతోంది. ఆ వెలుగులో ముక్కుపుడకలో నీరు దిగక మిగిలిన పొడి ఒకటి తళుక్కుమంది, రాక్షసుడి ఒంటికన్నులా.

‘అమ్మ యెంత కష్టపడుతోందో?’ జాలితో నిండిపోయింది కాత్యాయని మనసు.

సుభద్రమ్మ వార్చిన అన్నాన్ని మళ్ళీ స్టవ్ మీద పెడుతూ.... “కూరలేం లేవు. రాత్రికి చింతకాయ పచ్చడివేసుకు తినండి” అంది

నింపాదిగా.

కాత్యాయనికి మళ్ళీ కోపం తరుముకు వచ్చింది.

“ఏం? ఎందుకులేవు? రోజూ యింతేనేమిటి? ఆ పాత చింత
కాయ పచ్చిడి నాకొద్దు. నేను తినలేను. ఛీ! ఎప్పుడూ యింతే.
చక్కగా బంగళా దుంపలు వేయించకూడదూ!” ఆకలిగా వుంది
కాత్యాయనికి.

తల్లి పచ్చడి పేరె రైసరికి....ఆకలి....కోపంగా మారింది.
“కీచుబోయిన, కంఠాన్ని నొక్కిపెట్టి, రాబోయిన కన్నీళ్ళని వెనక్కి
నెట్టి, గిరుక్కున తిరిగివెళ్ళింది.

శూన్యం నిండిన కళ్ళతో ఓమారు కూతురు వెళ్ళినవేపే
చూసింది సుభద్రమ్మ.

*

*

*

కాత్యాయనికి నిద్ర రావడంలేదు. ముచ్చటైన బంగళా,
ముద్దు లొలుకుతూ బుట్టబొమ్మలాంటి ఒకే ఒక్క కూతురు సుశీల,
భుక్కని పచ్చరంగు స్కూటరు. సినిమాలో హీరో....హీరోయిన్లలా
పార్వతీ ప్రకాశాలు కాత్యాయని కళ్ళముందు యివే మెదులు
తున్నాయి.

“అమ్మ, నాన్న ఒక్కసారీ....అలా సరదాగా వుండరు.
ఎప్పుడూ దెబ్బలాడుకోడమే. తమ యింటి పక్కన వున్న సింహా
చలం గాడు. రత్తమ్మకూడా అలాగే తగువులాడుకుంటారు. కాని
తర్వాత మళ్ళీ నవ్వుకుంటారు. సినిమాకి వెళ్తారు. రత్తమ్మ రోజూ
రెండుమూర్ల పువ్వులు పెట్టుకుంటుంది. అది పాచిపని చేస్తోంది
గదా, దానికి డబ్బు లెక్కద్నంచీ వస్తాయో పువ్వులు కొండానికి.
నాన్న అఫీసులో గుమాస్తాగా చేస్తున్నాడు. అయినా ఏం లాభం?
‘పువ్వులు కొనవే’ అంటే అమ్మ కసురుతుంది “అబ్బరేదులే! ఆ
డబ్బులంటే ఓ కూర కొనచ్చు” అని. ఏమిటో బాబూ, ఏం బాగా
లేదు తమ యిల్లు, తల్లుకుంటే ఏడుపొస్తుంది గూడాను.”

“ఏయ్! సుభద్రా! నిన్నే....ఇదిగో....ఇలారా!

గాజుల చప్పుడు. తల్లి లేచి తండ్రి వెనకే వెళ్ళడం “అబ్బ!

వుందురూ! చాకిరీ చేసిచేసి ఒళ్ళంతా...." అంటూ తల్లి మాటలూ....

ఎందుకో కాత్యాయనికి ఒళ్ళు మండింది. పెద్ద గొంతుతో అరిచినట్లుగా అడిగింది.

“మంచి నీళ్ళు” అని.

దూరంగా, ఓ మూలగా పడుకున్న అక్క సరస్వతికి కూడా నిద్ర పట్టలేదు కాబోలు. “అదిగోనే....అక్కడే ఉన్నాయిగా నీళ్ళు అరుస్తావేం” అంది పక్కకి వత్తిగిల్లి.

*

*

*

సుభద్రమ్మ నీరసంగా గోడకి జేరగిలబడింది. వెంకట్రావు కుర్చీలో కూర్చుని తలపట్టుకున్నాడు. సరస్వతి వంటింటి గుమ్మం లోంచి కుతూహలంగా తొంగి తొంగి చూస్తుంది. పదహారేళ్ళ వయసు ఎన్నోకలలని వెంట తెచ్చింది. మనసులో హరివిల్లులు వింత రంగులు చిమ్ముతున్నాయి. ఆ పిల్ల కనులు సూటిగా చూడటం మానేశాయి.

ఓరచూపులు, ప్రక్కచూపులు నేర్చుకున్నాయి కొత్తగా. నడకలో కులుకు, వయ్యారం, కళ్ళలో ఆళలు తళుక్కుమని మెరుస్తున్నాయి. ఇప్పుడామె ముఖంలో యేదో విచారం క్రమ్ముకుంది. దానికి కారణం చలపతి చెప్పిన చేదు వార్తే.

“ఎనిమిదివేలకి తక్కువయితే అసలు పిల్లని చూడ్డానికే రావటం అనవసరం అంటున్నారు వెంకట్రావు!” అన్నాడు చలపతి పెదవి విరుస్తూ. చలపతి పక్కింట్లోవున్న మరో గుమాస్తా. సరస్వతికి పెళ్ళి సంబంధంవుంటే చూడమని మొదటి ప్రయత్నంగా అడిగాడు వెంకట్రావు. చలపతి యిచ్చిన వార్త యిది. “హు సరి పోయింది. పిల్లనే చూడరటనా?” గొణిగింది సుభద్ర.

“ఇక మొదలు ఆశాభంగాలు.” వెంకట్రావు బాధగానవ్వేడు.

“అరే! అప్పుడే ఏదో పది సంబంధాలు తిరిగి పోయినట్లు డీబాపడిపోతా వేమిబోయ్! ఆడపిల్ల పెళ్ళంటే మాటలా? ఏదీ యింకా ప్రారంభదశలోనే ఉన్నావు. అప్పుడే నీరసపడి పోతు

న్నావే!” వేళాకోళ మాడాడు చలపతి.

వెంకట్రావుకి నవ్వుదామన్నా నవ్వు రాలేదు. ఎదురుగా కట్నాల భూతం నోరు తెరచుకొని తనని మింగబోతున్నట్లు మీదిమీది కొస్తూ భయపెడుతోంది.

“మన పరిస్థితు లంతంత మాత్రం. అంతలేపి కట్నాలు ఎలా తేగలం చెప్పండన్నగారూ!” బేలగా అంది సుభద్రమ్మ. ఇంతలో అటునుంచి గెంతుకుంటూ తిరిగి వచ్చింది కాత్యాయని. “అయ్యాయితే ఆటలు. పద యింక.” తల్లిమాటలు వినకుండానే, హుషారుగా అడిగింది

“అమ్మా! ఎవరో వస్తారన్నావు. రాలేదూ!”

“ఊ....రాలేదు.”

“ఏం? ఎందుకు రాలేదు. అక్కకి పెళ్ళిచూలు అన్నావుగా నిన్న?”

“ఆ! పెళ్ళివారి సంగతే చెపుతుంట. రాలేదు. అన్నీ నీకే కావాలి వెళ్లు.”

ఒక్కక్షణం నిలబడి, తల్లి విసుగును గుర్తించనట్టే పరిగెట్టి వంటింట్లోకి వెళ్ళింది. వెళ్తువెళ్తు “అయితే మరీ మంచిది. నిన్న వాళ్ళకోసం తెప్పించిన మైసూర్ పాకూ, మిక్సరూ మనమే తినొచ్చు!” అంది. అక్కడేవున్న చలపతి పకపక నవ్వాడు.

*

*

*

వెంకట్రావుని మొదటిసారిగా కూతురి పెళ్ళిగురించిన ఆలోచన బాధపెట్టింది. పెద్దకొడుకు రంగారావు బి. ఏ. మొదటి సంవత్సరంలో వున్నాడు. రెండవది సరస్వతి. మూడవవాడు రామం. నాలుగోది కాత్యాయని. ఆఖరివాడు ఏడాది దాటిన పసివాడు.

‘బాబోయ్!’ గుండె గుభేలుమంది వెంకట్రావుకి. ఈ గడ్డు రోజుల్లో అయిదుగురు పిల్లలతో, నాలుగువందలు కూడా పూర్తిగా రాని తన జీతంతో ముందు ముందు ఎలా? రంగారావు చదువులో అంత చురుకయిన వాడుకాదు. సరస్వతి చదువుతానన్నా తను చదివించలేడు. ఇంటర్ కూడా తను చెప్పించే స్థితిలోలేడు. నిద్రరాక

అటుయిటు దొర్లాడు వెంకట్రావు. ఇన్నాళ్ళూ కళ్ళుమూసుకు నడిచి నట్లూ, ఈవేళే కళ్ళు తెరుచుకున్నట్లూ వుంది అతనికి. సరస్వతి పెద్ద ప్రశ్నార్థకంలా తోచింది. రంగారావు తన చెప్పుచేతుల్లో లేని మరచెడిన చొమ్మలావున్నాడు. మిగిలిన పిల్లలంతా తన తెలివి తక్కువకి నిదర్శనంగా, తన వాజమ్మ తనానికి ఉదాహరణలుగా కనిపిస్తున్నారు. తానసలు ఆపరేషన్ ఎందుకు చేయించుకున్నాడు కాదు?

వీధి తలుపు గడియపెట్టి వచ్చి, సుభద్ర మంచం చివరగా అంచుమీద కూచుంటూ, అటుయిటు చూసి మెల్లగా పిల్చింది. “ఏమండీ.”

“ఊ!” మూలుగులా వుంది అతని స్వరం.

“మరి....మరి” మాట చెప్పలేక నీళ్ళు నమిలింది.

“ఏవిటి?” సందేహంగా చూస్తూ అడిగాడు.

“మళ్ళీ. మళ్ళీ....నెల త....”

పక్కలో బాంబు పడ్డట్టు అదిరి పడ్డాడు.

“పాడు గొడవ” ముఖం చిట్లించుకొని రుసరుస లాడాడు.

తెల్లబోయింది సుభద్రమ్మ. విసురుగా లేచి, కొంగు దులుపుతూ,

“ఏమాట అనడానికయినా మొదట సిగ్గుండాలి మీకు” అని గబగబ

వెళ్ళి కాత్యాయని పక్కన పడుకుంది. తల్లి తనకి దగ్గరగా పడుకో

టంతో మెలకువ వచ్చింది కాత్యాయనికి. ఆమె చెంపలకి వెచ్చగా,

తడితడిగా తగిలింది తల్లి కన్నీరు.

“ఏమిటమ్మా?” ఇటు తిరిగి తల్లిగుండెల్లో మొహంపెట్టి అడి

గింది. “ఏంలేదు. పడుకో. అంటూ కొంగుతో మొహం తుడుచు

కుంది సుభద్రమ్మ.

*

*

*

“ఏయ్! కాత్యాయ! పరీక్షలు దగ్గర కొస్తున్నాయి. నువ్వు చీటికి మాటికి స్కూలు మానేస్తావేం?” మందలింపుగా అడిగింది సుశీల.

విసుగ్గా “ఏం చేయడం? అస్తమానూ ఏదో గొడవే. మా అమ్మ హాస్పిటల్ లో వుందిగా. అక్క ఒకతే పని చేసుకోలేదని ఈ వేళకూడా నన్ను ఆపేశారు” అంది కాత్యాయని. మనసులో దిగులు

భయం చోటు చేసుకున్నాయి. తనిలా మాటిమాటికీ స్కూలు మాని వేస్తే, తనకంటే సుశీలకే ఎక్కువ మార్కులు వస్తాయేమో! సిక్స్త్ క్లాసులో తనే ఫస్టు వచ్చింది. ఈ సెవెంత్ లో తన రాంక్ పడి పోకూడదు. ఏమైనా సరే పట్టుదలగా చదవాలి.

“ఔనుగానీ, మీ చెల్లాయి యెలావుండే? ముద్దు ముద్దుగా వుందా? తెలుపా, నలుపా?” ఉత్సాహంగా అడిగింది సుశీల. కాత్యాయినీకి సరదా అనిపించింది మొన్న పుట్టిన చెల్లెల్ని తలుచుకుని, “అబ్బో! బలే బాగుండేలే. చిన్న చిన్న కళ్లు, పుట్టగానే తెరిచేసిందిట. అసలు పిల్లలు పుట్టగానే కళ్లు తెరవరట తెలుసా!” సుశీలకి తెలియదులే అన్నట్లు చూసింది.

“అలాగా! నాకూ చెల్లాయో, తమ్ముడో వుంటే యెంత బాగుండునో!”

“కావాలనుకున్న వాళ్ళ కివ్వడు. వద్దంటే పదిమందినిస్తాడు.” అంటూ బుగ్గన వెలేసుకొని, అరందాల తలత్రిప్పుతూ, గొంత వాంగురుగా మార్చి, కనురెప్పలాడిస్తూ చెప్పింది. చెప్పి, ఫక్కున నవ్వింది.

“ఇలా ఎవరు మాట్లాడుతారో చెప్పకో చూద్దాం” అంది. సుశీల నవ్వేసింది. ఆ తరువాత ఓ క్షణం ఆలోచిస్తున్నట్లుగా ముఖం చిట్టించి చూసింది. “ఆ! మీ మామ్మ.”

“భడవల్లారా! ఏం మాట్లాడుతున్నారో, వేరెడంతలేరు. కుర్ర ముండలు. నన్నే వెటకారం చేస్తున్నారే.” నవ్వు, కోపం రెండూ వచ్చాయి, ఇదంతా గమనిస్తూ గమనించనట్టే నటిస్తూన్న మామ్మ గారికి.

*

*

*

“అమ్మాయ్! నువ్వు రేపట్నుంచి కాలేజికి వెళ్ళక్కరలేదు”

“అదేంటి నాన్నా?” బిక్క ముఖంతో అడిగింది సరస్వతి.

తప్పుచేస్తున్నట్లు తలవంచుని చెప్పాడు వెంకట్రావు.

“ఇంక చదివించే స్తోమత నాకు లేదమ్మా! అదీగాక అమ్మ ఆపరేషన్ చేయించుకుంది కదా! మూడు నెలలపాటు రెస్టు తీసుకోవా

అన్నాడు డాక్టరు. చంటిదాన్ని చూసుకోవాలి. అవతల మామ్మని చూడాలి. ఇంట్లో నీ తరవాత అంతా చిన్నవాళ్ళు. రంగడ్ని చదివిం చడమే ఇప్పుడు నాకు పెద్ద భారంగావుంది. ఈ పరిస్థితుల్లో....” పొంగివచ్చే కన్నీళ్ళని ఆపుకుంటూ, ఉక్రోశం అణచుకోటం శక్యం కాక, గిరుక్కున తిరిగి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది సరస్వతి.

అంతా చూస్తున్న కాత్యాయనికి మనసు చివుక్కుమంది. అక్కనిచూస్తే జాలేసింది. ఇంటర్లో చేర్చించినట్లే చేర్చించి, ఇప్పుడు మానేయమంటున్నారు. పాపం అక్క.

“ఏం నాన్నా! అక్కనెందుకు చదివించవు?” కోపంగా అడి గింది.

దీనంగా అన్నాడు వెంకట్రావు. “ఏం చేయను తల్లీ. నా కున్న శక్తి చాలదు.”

కాత్యాయనికి గుండె గుభేలుమంది. ఓవేళ తననికూడా తెన్ను క్లాసు పాసవగానే, మానిపించేస్తారో ఏమో! భారంగా వీధివేపు వెళ్తున్న తండ్రిని “నాన్నా” అంటూ కేకవేసింది.

“ఏమిటమ్మా?”

“నన్ను మాత్రం అక్కలాగా స్కూలు మానిపిస్తానంటే వూరుకోను. నేను డాక్టరునవ్వాలి మీరంతా ఏమైనా సరే! చదువు మానిపిస్తానంటే చచ్చినా వూరుకోను” అరచి మరీ చెప్పింది. వెంక ట్రావుకి నవ్వు వచ్చింది. అసలే కాత్యాయని కళ్ళు పెద్దవి. సన్నగా, పొడుగ్గా ఓ చాయ తక్కువయినా కళకళలాడుతూ వుంటుంది. పల్చని చెంపలు, సూటిగా చూపులు, కొనడేరిన ముక్కు, చిన్న నోరు. కోరిగా సాగదీసినట్లుండే ఆ పెద్దపెద్ద కళ్ళల్లో చురుకు, తెలివి కొట్టొచ్చినట్టు కనిపిస్తాయి. తండ్రిని బెదిరిస్తున్నట్టు కళ్ళు మరింత పెద్దవి చేసి, చూపుడువేలు చూపిస్తూ అధికారంగా మాట్లాడుతుంటే వెంకట్రావుకి నవ్వు, ముద్దు రెండూ కలిగాయి.

“నా తల్లీ తెలివయినది. దాని భవిష్యత్తు ఎలా వుంటుందో” అనుకుని, కాత్యాయనితో నవ్వుతూ అన్నాడు.

“అలాగే నమ్మా! నువ్వు తెన్నుకి వచ్చేసరికి అన్నయ్య

జ్యోతి

బి. ఎ. అయిపోతుందిగా. వాడికేదో ఉద్యోగం వస్తే మనకింత యిబ్బంది వుండదు. నీ చదువుకి ఏ అటంకమూ వుండదు. సరేనా!”

కాత్యాయని ముఖం వికసించింది.

*

*

*

వెంకట్రావు యింటి పక్కనే సింహాచలం గుడిసె వుంది. సింహాచలం రిజ్జె లాగుతాడు, రత్తాలు పాచిపనులుదేస్తూ వుంటుంది. సింహాచలం ఇంచుమించు రోజూ తాగి రావటం మామూలు. రాత్రి తొమ్మిదయే సరికి, వాడి అర్థంపర్థంలేని పేలాపన, రత్తాలు తిట్లు, వాళ్ళపిల్లల యేడుపులు అంతా రణగొణ ధ్వని.

వెంకట్రావు కుటుంబం వుండేది మూడుగదుల ఇరుకుకొంప. ముందు వరండాలో మధ్యగ తడక కట్టివుంది. అటుపక్క వాటాలో ఇంటివాళ్ళు వుంటున్నారు. పక్కయిల్లు చలపతిది. మూడో ఇంట్లో ఓ విధవరాలు, రెండు గదులు స్టూడెంట్స్‌కి అద్దె కిచ్చుకుని, దాని తోనే బ్రతుకు వెళ్ళదీస్తున్నది. ఇంచుమించుగా ఆ వీధిలో వున్న నారంతా మధ్యతరగతికి చెందినవారే. ఎదురింట్లో ఆస్తమానూ పెళ్ళాన్ని కొట్టే సుబ్బారావు, ఆ పక్కయింట్లో ఆడపిల్లల్ని నవితే సేట్టు చూసే రవణయ్య. వీధి మొగలో, విధవమరదల్ని వళ్ళో కూచోబెట్టుకున్నంత దగ్గరగా కూచోబెట్టుకుని, వెకిలి చేష్టలుచేసే కిరాణాకొట్టు కామయ్య. ఇటువేపు బతకలేక బడిపంతులన్నట్టు ఈసురోమంటూ బక్కచిక్కిన గొర్రెలా ఎలిమెంటరీ స్కూలు మేష్టరు వీరయ్య. ఇలాగే....ఇంకా యిలాంటివారే ఆ వీధినిగుత్తకు వచ్చుకున్నారు. ఇళ్ళన్నీ పాతకాలపువే. రంగులు వెలసి, పెచ్చు లూడిపోతున్న గోడలు. ఒకటి రెండు పళ్ళు మిగిలిన డోసి నోళ్ళలా. వూచలూడిన కిటికీలు. గుమ్మాలముందు వెలవెలబోయే ముగ్గులు, గుమ్మాల పక్కన చెత్తకుప్పలూ, దోమల సంగీతం, రూమ్మని ముసితే ఈగలు. ఆ వీధి శుభ్రతని గురించి పట్టించుకునేవాడు ఆ వీధిలోనే లేడు. మరింక యెచ్చబినుంచో యెలా వస్తాడు? పట్టించు కునే వోపిక, ఆసక్తి రెండూలేవు. ఆ వీధివారికి.

ఇటువంటి పరిస్థితులలో, పరిసరాలలో కాత్యాయని పెరుగు

తోంది. ఆమె మనసులో ఆలోచనలు అదో మాదిరిగా పెరుగుతు
వున్నాయి.

సుశీల వాళ్ళలా తామెందుకు కుచిగా, కుభ్రంగా, హాయిగా,
సంతోషంగా నవ్వుతూ వుండకూడదు. తామేం పాపం చేసుకున్నారు.

ఆమాట అడిగితే తల్లి నవ్వి అంది, “డబ్బు తల్లి. డబ్బు.
డబ్బుంటే యేదయినా సాధించవచ్చు” అని.

నిజమే కాబోసు. డబ్బులేకనే తామింత నీరసంగా నిరాశగా
వుండవలసి వస్తుందనుకొంటాను. డబ్బేవుంటే అక్క చదువు అగి
పోయేవా? నాన్న ఆఫీసుకికూడా అలా చిరుగు చొక్కాలు కుట్టుకుని
వేసుకుంటాడా? చక్కా, ప్రకాశం మామయ్యగారిలా పెర్లిన్ షర్టులు
వేసుకోడూ!

ప్రకాశం మామయ్య గుర్తుకురాగానే అనాడు తానుచూపిన
సంఘటన గుర్తొచ్చింది కాత్యాయనికి. “అచ్చు. పినిమాలోలా చేస్తు
న్నారు. అలాచేస్తే బాగుంటుందా? అమ్మో! అమ్మ....అమ్మ రాత్రి
అందరూ పడుకోగానే, నాన్న దగ్గిరకెళ్ళిపోతుంది. ఎందుకలా! చీ
అసహ్యం” కాత్యాయనికి ఎందుకో తెలియకనే వెగటుగా అనిపిం
చింది. ఇప్పుడు కాత్యాయని నైస్తు క్లాసు కొచ్చింది. ఆమెలో
స్పష్టాస్పష్టంగా ఎన్నెన్నో ఆశలు, ఆలోచనలు, భావోద్వేగం, చద
వాలి రేపు లెక్కలు పరీక్ష. లెక్కలు చెయ్యాలంటే మూడ్ కుద
రటం లేదు. చెల్లాయి యేడుపు ఒకటి. చట్టనలేచి, పుస్తకాలు చేత
వట్టుకుని, “అమ్మా నేను ఈ లాంతరు వెలిగించుకుని వెళ్ళి, డాబ్బా
మీద చదువుకుంటానే” అంది.

“సరే! ఇంటివాళ్ళ నడిగి వెళ్లు. తొందరగా దిగివచ్చేయి. చాలా
సేపుంటే మంచు పడుతుంది.”

“అలాగే!” అంటూ ప్రక్కవాటా వద్దకి వెళ్ళింది. డాబ్బా
యెక్కాలంటే ప్రక్కవాటాలోనించి వెళ్ళాల్సిందే! అప్పుడప్పుడు
అవసరంవుంటే వారినడిగి, పైకి వెళ్ళడం, వీరికి అలవాటే.

“అత్తయ్యగారూ!” అంటూ తలుపు తట్టింది.

“ఎవరూ?” అంటూ వచ్చాడు యింటిగలాయన.

“ఇంట్లో చెల్లాయి వూరికే గొడవ చేస్తుందండీ. కాసేపు పైకివెళ్ళి చదువుకుంటాను! మీరు పడుకునేటప్పుడు పిలిస్తే, వెళ్లి పోతాను.” ప్రాదేయపడినట్లుగా వుంది కాత్యాయని మాటతీరు.

“ఆ! ఆ! వస్తా. తలుపుతీస్తానుండు” అంటూ లోపలికెళ్ళి మళ్ళీ వచ్చి, వరండాకున్న కటకటాల తలుపు తీశాడు. ఎడంచేతి వేపునే మెట్లున్నాయి. నాలుగు మెట్లెక్కి, వెనక్కి తిరిగి మళ్ళీ చెప్పింది కాత్యాయని.

“మీరు నిద్రపోయేముందు పిలవండి మామయ్యగారూ! నే వెళ్లి పోతాను. మీరు తలుపేసు కుందురుగాని.”

“సరే! సరే! నువ్వెళ్ళి చదువుకో!”

క్రింద కూర్చుని కూర్చుని కాళ్ళు తిమ్మిరెక్కి నట్టయ్యాయి కాత్యాయేనికి. “అమ్మయ్య! పోర్స్ నంతా ఓసారి కవర్ చేసేసినట్లు అయింది. మొన్న చెప్పిన లెక్కలే మళ్ళీ ఓసారి చూసుకుంటే సరిపోతుంది.” అనుకుంటూ, పెన్నుమూసి, పుస్తకం మధ్యగా పెట్టి మడిచింది. లేచి, ఒకసారి ఆవులించి, వళ్ళు విరుచుకుంది. రెండు అడుగులు ముందుకువేసి పిట్టగోడ దగ్గరకి వెళ్ళి నిలబడింది. సగం వూడిన జడను ముందుకు లాక్కొని అల్లుకుంటూ సింహాచలం గుడిసెవేపు చూసింది అప్రయత్నంగా. చుట్టూ చీకటిగా వుంది. చిన్న కిరసనాయిలు దీపం వెలుతురు తలుపు సందులోంచి సన్నగా, గీతలాగా ఇవతలకి పడుతోంది. సింహాచలం, రత్తాలు....అయోమయంగా నిలబడిపోయింది కాత్యాయని. అల్లుతోన్న జడమీద చేతులు అలాగే బిగుసుకుపోయాయి. ఒక్కక్షణం తర్వాత తేరుకొని ఎవరో తోసేసినట్లుగా క్రింద కూచుండిపోయింది దభాలున. ఏదో అసహ్యంగా, వికారంగా అనిపించింది. కడుపులో తిప్పినట్లయింది. చీ... చీ....అనుకుంది అప్రయత్నంగా. చూడరానిదేదో చూసినట్లుగా వుంది. తప్పుచేసినట్లు, ఏదో భయంలాంటి భావం కలిగింది.

చల్లగా అతి శీతలంగా గాలి వేసింది. సన్నగా, చిన్నగా వణికింది. మరు నిమిషం, పుస్తకాలు సర్దేసింది. “క్రిందకి పోతాను” అనుకుంది. అంతలోనే మేడమీదకి వస్తున్న ఆకారం కంటబడి

వలిక్కిపడింది. ఇంటిగలాయన. “వాళ్లు పడుకుంటారేమో!” అనుకుంటూ “నేకే వెళ్ళిపోదామనుకుంటున్నాను మామయ్యగారూ. మీరు తలుపు పేసుకోండి” అని చెప్పి, లేవబోయివద్దల్లా, మళ్ళీ కూలబడింది, ఆ గుడిసెలో దృశ్యం యింటిగలాయన కూడా చూస్తూదేమో, నిలబడిన వాళ్లకి కనిపిస్తుంది కూడాను. ఈ వూహారాగానే కాత్యాయనికెందుకో సిగ్గనిపించింది. ఆయన అటు చూడకుండా వుంటే బాగుండుననిపించింది.

ఇల్లుగలాయన నవ్వుతూ కాత్యాయని దగ్గరకొచ్చి, చప్పున కూలబడ్డాడు. ఆమె సక్కన చనువుగా పుస్తకాలమీద చెయ్యివేసి “ఆప్పుడే అయిందేమిటి చదువు? ఏం? కాసేపు చదువుకోవోనీ” అన్నాడు.

అంత దగ్గరగా ఆయన కూచోటంతో ఉక్కిరిబిక్కిరి అయింది కాత్యాయని.

“లేదండీ! వెళ్లాలి” అంటూ పుస్తకాలు లాక్కోబోయింది.

“ఉండు ఫరవాలేదు.” అంటూ చేతులు పట్టుకున్నాడు.

ఒళ్లు జలదరించింది కాత్యాయనికి. ఆయన పేడిగా ఒదులుతున్న గలిమిఖానికి తగులుతూ, అసహ్యంగా వుంది లేచి నిలబడబోయింది. చటుక్కున గుంజాడు. ఒళ్లో వాలింది. ఆమెను అదుమిపెడుతూ,

“ఇదిగో చూడు....కూర్చో యిలా కాసేపు. బాగుంటుంది.”

ఇంకా ఏమిపెమిటో గొణుగుతున్నాడు. చేతులు ఆమె శరీరం మీద తడుముతున్నాయి. బురదమీద పడ్డట్టుగా చీదరింపు, బల్లి పాకినట్టుగా అసహ్యం, పాములు తేళ్ళు ఒంటిమీద జారుతున్నట్లు భయం, జుగుప్స అన్నీ ఒక్కసారి రేగాయి కాత్యాయనిలో. ఒక్క వూపులో బలంగా ఆయన్ను వెనక్కి తోసి, తనూ కొంత వెనక్కి పడి లేచి నిల్చుంది రొప్పుతూ. “ఛీ” గట్టిగా అనేసి పరుగున మెట్ల దగ్గరికి చేరింది. వెనకాల వస్తున్నాడేమో, అన్నట్లు తిరిగి చూసింది. అలాగే కూర్చునివున్నాడు మాట పలుకూ లేకుండాను. కొద్దిగా ధైర్యం వచ్చింది. పుస్తకాలు గుర్తొచ్చాయి. తీసుకుందామంటే మళ్ళీ పట్టుకుంటేనో? భయంగా చూసింది. మూతి మూరెడు చేసుకుని పుట్టా

పుల్టా చూస్తున్నాడు. భయం కొంత తగ్గి, కోపం చెలరేగింది,
“చీ! పిగు లేదూ! పంది... కుక్క....గాడిద....” కసిగా తిట్టింది.

వీదో అనబోయి, వూరుకున్నాడు ఇల్లుగలాయన.

ఉన్న కాస్త భయం పోయింది. “అత్తయ్యగారితో చెప్పా
నుండు” పెంకెగా అంది అక్కడే మెట్లదగ్గరే నిల్చుని. వాడు లేస్తే
పరుగు పరుగున మెట్లు దిగేయచ్చు. ఆమె వూహ అది.

“అమ్మమ్మ! కాత్యా! కాత్యా మంచిదానివి కదూ! తప్పయింది.
నాది తప్పే! సరేనా. మరింకెప్పుడూ యిలా చేయను. అత్తయ్యతో
మాత్రం అనకేం. యెవరిదగ్గరా అనకూడదు. ఇదిగో....నీకే మంచిది
కాదు. నే చెప్తున్నాను. అనకూ....చెప్పువు కదూ యెవరితోనూ!”
కూర్చున్న చోటునుండే ప్రాధేయపడ్డాడు.

“మరింకెప్పుడూ యిలా అసహ్యంగా ప్రవర్తించవుగా” ఏక
వచనం ప్రయోగించింది.

“అబ్బే! యింకెప్పుడూ....” చెంపలు వేసుకోబోయి ఆగాడు.
నవ్వాచ్చేసింది కాత్యాయనికి, అంత పెద్దవాడు అలా అంత
బానలా బొజ్జతో క్రింద కూర్చుని లెంపలు వేసుకుంటుంటే. పెదిమలు
బిగబట్టి, కావాలని మరోసారి ఉరిమి చూసింది.

“మంచిదానవు కదూ! ఎక్కడా అనకు సుమా!” మళ్ళీ
అన్నాడు.

“సరే! ఇలాంటి పన్లు చెయ్యనని దేముడి దగ్గర ప్రమాణం
చెయ్యి, పూజలు చేస్తావుగా మళ్ళీను” అని వెక్కిరించినట్లు నవ్వి
“నా పుస్తకాలు యిలా పడెయ్యి” అంది ఆజ్ఞాపిస్తున్నట్లు. ఆమె
కంఠంలో ఏం వుందో మారు మాట్లాడక పుస్తకాలను ముందుకు
గెంటాడు. “లాంతరు విసిరేవంటే విరుగుతుంది. ఆర్పేసి,
నీ యింట్లో వుంచు. నే రేపు తీసుకుంటాను.” అంటూ చెంగు
చెంగున మెట్లు దిగితూ వెళ్ళిపోయింది.

“అమ్మ! పిల్లముండ పిసింద్రీరాబాబూ!” అనుకున్నాడు ఇల్లు
గలాయన, గుండెలమీద చెయ్యి వేసుకుంటూ.

*

*

*

“ఒసే యిలారా” తల్లి పిల్చించి కళ్ళు చిట్టించి అనుమానంగా చూస్తూ మొహం కడుక్కోడానికి పెరట్లోకి వెళ్ళబోతున్న కాత్యాయనిని. బద్ధకంగా వళ్ళు విరుచుకుని “ఎందుకమ్మా!” అంది. “రమ్మంటుంటే” అంటూ తనే దగ్గరగా వచ్చి అటు ఇటు, తిరిగి చూస్తూ, ముసిముసిగా నవ్వింది. “ఇక్కడే వుండు, ఇంట్లోకి రాకు” అంటూ హడావుడిగా “వదినా! ఓ మారిలా వస్తారా?” అంటూ ఇళ్ళు గలావిడ్ని పిల్చింది.

ఆవిడ వస్తూనే ఆయోమయంగా నిల్చున్న కాత్యాయనిని చూసి, నవ్వుతూ “అయిందీ! నేననుకుంటూనే వున్నా. పచ్చాలుగో ఏడు రాలేదూ పిల్లకీ!” అంది.

“ఆ వచ్చింది మొన్ననే.” అంతవరకు నవ్వుతున్న సుభద్రమ్మ ముఖం మ్లానమైంది.

“రెండో కుంపటి గుండెలపీద,” అంది నెమ్మదిగా.

అర్థమైంది కాత్యాయనికి. ఏదో తెలియని భయం కోపం, చిరాకు, విసుగు అన్నీ చుట్టుముట్టాయి. తల్లి హడావుడి పడుతోంది. ఆస్పదే ఇద్దరు ముగ్గురు అమ్మలక్కలు చేరారు. వాళ్ళ నవ్వులు, మాటలు కాత్యాయనికి చిర్రెత్తిస్తున్నాయి.

“చీ! ఏమిటీ పాడు గొడవ. ఎందుకు అందరికీ అలా చాటు తావు?” గొంతు రుద్దమైంది.

“బాగుందే రేపు యెలాగూ నలుగురికీ తెలిసేదే,” సాగదీసింది సుభద్రమ్మ.

“అయితే? అసహ్యంగా....పిచ్చి ఆచారాలూ నువ్వును. అన్నీ పిగ్గులేని పనులే. ఛ! ఛ! నే నొప్పుకోను. ఇంట్లో కొచ్చేస్తానుండు. నీ పని....అప్పుడుగాని....” కాళ్ళు గట్టిగా చప్పుడుచేస్తూ, కోపంగా ముందుకి నడిచింది.

“ఆ! ఆ! వూరుకోవే తల్లీ. నువ్వు మరీ మొండికానిలా తయారయ్యావు. సర్లే! యింకెవరితోనూ చెప్పనుగాని ఈ నాట్రోజులూ నా మాట విను.” ప్రాధేయపడింది సుభద్రమ్మ.

“పేరంటం గీరంటం పెట్టవుగా!”

“పెట్టను. నాకు మాత్రం ఓపిక ఏడిసిందేమిటి?”

సరస్వతి చెల్లెల్ని చూస్తూ ముసి ముసినవ్వులు నవ్వింది.

“ఛ! నవ్వు ఎలా వస్తోందే అక్కా నీకు చదువు మానిపించి మూల కూచోబెట్టారుగా. పెళ్ళి పెళ్ళి అంటూ అడ్డమైన గాడిదల్ని కాఫీ టిఫిన్లు యిచ్చి మేపి పంపుతున్నారు. ఇలాంటి అవస్థ రేప క్షుణ్ణించి నాకూ వస్తుంది కాబోలు. పిచ్చి వేషాలేకారంటే ఈ సరస్వతి మెద్దులా నే మాత్రం పడుండను. జాగ్రత్త,” కాత్యాయని గట్టిగా ఆరచి మరీ చెప్పింది. వెరికోపంతో మొహమంతా ఎర్రనై కళ్ళు పెద్దవయ్యాయి. పిడికిళ్ళు బిగించి మరీ చెప్పింది.

“చూశారా వదినగారూ, దీని వరస. అదేం కోపమో తెలియదు, పిచ్చికోపం. నోటికొచ్చినట్లు మాట్లాడేస్తుంది. ఎవరైనా వింటే ఏమనుకుంటారు చెప్పండి ”

ఇల్లుగలావిడ కాత్యాయని వంక జాలిగా చూసి నవ్వింది.

“పోనీండి సుభద్రమ్మా! చిన్నపిల్ల. ఇంకా తెలిసీ తెలియని పుయసు. పైగా కాత్యాయనికి ఏ వొచ్చినా పట్టలేం కదా! మనసులో వుంచుకోలేదేదీను” అని సుభద్రమ్మతో మెల్లగా అంది. “తన ఇష్టం వచ్చినట్లే కానీండి, వూరికే హైరాన పడి అవీ, ఇవీ అంటూ గడబిడ చేయకండి. కొన్ని కొన్ని ఆచారాలు మనం వదిలేయకపోతే లాభంలేదు. స్కూలుకెళ్ళే పిల్ల, సిగ్గుగా వుంటుంది. వీధంతా పిలిచి పేరంటం వగైరాలు పెట్టుకోకండి. ఏం జరగనట్టు మామూలుగా మనం వుంటే తనకే ఆ కోపం, విసుగు తగ్గుతాయి. ఇలాంటి సమయాల్లో వాళ్ళ పునసు అలాగే వుంటుంది. చెప్పలేని చికాకు, భయమూ, అదీను. మనం కాస్తా చాదస్తాలు వదులుకుంటే, వాళ్ళకీ సుఖం, మనకీ సుఖం.”

“సరేలేండి. రోజులు మారుతున్నాయి. మనమూ మారక తప్పదు” సమాధాన పడింది సుభద్రమ్మ.

‘ఎలాగై నా యింటావిడ మంచిది’ మనసులోనే మెచ్చుకుంది కాత్యాయని. ‘కాని ఆ బొండాయే ...నిన్న రాత్రి....’ తల్చుకుంటే మళ్ళీ చేదుగా వుంది. అసలు వాడిని గుంజీలు తీయమని అని వుంటే

యెలా వుండేదో? తీస్తాడా? ఆ! తిగ్యుకేం చేస్తాడు? అత్తయ్య గారితో చెప్తానంటే సరి....' ఇల్లుగలాయన తన భారీ శరీరంతో, వినాయకుడిలాంటి బొజ్జతో గుంజీలు తీయడం వూహించేసరికి, కాత్యాయనికి నవ్వు ఆగలేదు.

“ఏరా! రిజల్టు వచ్చినట్టున్నాయి!” వెంకట్రావు కాఫీ తాగుతూ కొడుకుని అడిగాడు.

చేతిలో వున్న పేపరు తండ్రి కందిస్తూ “ఊ!” అన్నాడు రంగారావు.

“ఏమయిందేమిటి?” ఏమయిందో . రంగారావు మొహం చూస్తే తెలుస్తూనే వుంది.

ఆ మాటే అన్నది ప్రక్కనే వున్న కాత్యాయని.

“మొహం చూస్తే తెలియటం లేదూ....నాన్నా! చెప్తే క్కింది.”

ఉడుకుమోతు తనంగా చూశాడు రంగారావు.

వెంకట్రావు యేం మాట్లాడక, కాఫీ తాగడం పూర్తిచేశాడు.

తండ్రి తిడతాడేమో అని భయంగా చూస్తున్న రంగారావు ఆశ్చర్యపోయాడు. కాత్యాయనికి కూడా ఆశ్చర్యంగానే వుంది తండ్రి మానం.

కొంతసేపు అలా కూర్చుని, కుర్చీలోంచి లేచి రంగారావు దగ్గరగా వెళ్ళి, అతని కళ్ళలోకి చూస్తూ శాంతంగా చెప్పాడు వెంకట్రావు.

“నువ్వేదై నా వుద్యోగం చూసుకో!”

“నా....నాన్నా....వుద్యోగమా!”

“అవును.”

“ఎవరిస్తారు నాన్నా?” అయోమయంగా అన్నాడు.

“ఎవడిస్తాడో....అదే చూసుకోమంటున్నాను. ఏ వుద్యోగమైనా సరే....! చివరకు యే ఆఫీసులో నై నా ప్యూన్ గా చేరినా సరే....”

అప్పుడే అటుగా వచ్చిన సుభద్ర తెల్లబోయింది.

“అదేమిటండీ అతి అంటారూ! ప్యూన్ వుద్యోగ మేమిటండీ?”

“ఏం, ప్యూనయితే ఏమొచ్చింది? గుమాస్తాలకంటే ఎక్కువ టీతాలే వస్తున్నాయి కొన్నిచోట్ల ప్యూన్స్‌కి. అయినా తిని తిరగడం కంటే యే వుద్యోగమైనా మేలే!”

రంగారావు ముఖం నల్లగా మాడిపోయింది.

“వాడి ఖర్మ! ఎన్నిసార్లు పరీక్షకి వెళ్ళినా పోతూనే వుంది. వాడు మాత్రం యేం చేస్తాడు పాపం!” సుభద్రమ్మకి జాలి కొడుకు మీద.

ఖస్సుమన్నాడు వెంకట్రావు. ఇంతదాకా తెచ్చిపెట్టుకున్న శాంతం ఆమడదూరం పారిపోయింది.

“వాడి ఖర్మకాదే? మన ఖర్మ. చచ్చు బి. ఎ. పాసవలేక పోతున్నాడు వీడు. బడుద్దాయి. శ్రద్ధ వుంటే కదా! ఎంతసేపూ స్నేహితులు, పినిమాల. ఇది మూడోసారి ఫేలవడం. ఇక నే భరించలేను. మహా మహా డిగ్రీలున్నవాళ్ళకే ఉద్యోగాల్లేవు. బి. ఎ. కింకీ కొట్టాడు. వీడికేం వస్తుంది? ఇంకా పరీక్షలకి కూర్చుంటూ వుంటే, ఆ పాతికేళ్ళు కూడా దాటిపోతాయి. అందుకే అంటున్నాను. ఎలాటి చిన్న వుద్యోగమైనా సరే. చూసుకు చేరిపోరా అని. బుద్ధి వుంటే పైయివేటుగా కడతాడు. అసలీ చదువు ఆ సరస్వతికేనా చెప్పించానుగాను. ఫస్టుగా పాసయి ఈపాటికి....ఏ వుద్యోగంలోనో చేరి వుండేది. అనవసరంగా మగపిల్లవాడని చెప్పి, వీడికి తగలెట్టాను డబ్బంతా.”

చిన్నదోయిన కొడుకు ముఖం చూస్తూ “ఇక వూరుకోండి. జరిగిందేదో జరిగింది” అనేపి వెళ్ళిపోయింది సుభద్రమ్మ.

తండ్రి అలా వెళ్ళగానే, ఆన్నగారి దగ్గరకి వెళ్ళింది కాత్యాయని.

“అంటే నీకు కోపమొస్తుందిగావి శ్రద్ధగా ఏ రోజైనా చదివావురా నువ్వు? ఎంతసేపూ స్నేహితులు, పినిమాలూను.”

“నోర్ముయ్! పెద్ద ఆరిందాలా చెప్తున్నావు. నీకు కూడా అంత

లోకువగా వుందా....?” తండ్రిమీద కలిగిన కోపం చెల్లిమీద చూపించాడు.

కాత్యాయని తగ్గకుండా అంది. “ఆ! లోకువే. తప్పకుండా వుంటుంది. నాన్న అంత కష్టపడి, సంసారాన్ని లాక్కునస్తూవుంటే నువ్వు హాయిగా తిరుగుతూ పరీక్షలు ఫేలవుతూ కూర్చోడానికి సిగ్గు లేదూ! ఈపాటికి నాన్నకి యెంతో సహాయంగా వుండవలసినవాడివి. నీ గురించి అక్క చదువు పాడుచేశారు. అది గోళ్ళు కొరుక్కుంటూ ప్రేమ కథలు, నవలలు చదువుకుంటూ కాలక్షేపం చేస్తోంది.”

“నేనేమైనా కావాలని పెయిలవుతున్నానా?”

“కావాలని అవరు. కాని అసలు ప్రయత్నమనేదే గట్టిగా చెయ్యాలి. ఆ తరువాత యేం జరిగినా, ‘మన బాధ్యత లేదు’ అని సరిపెట్టుకోవచ్చు. నీలో ఆ పట్టుదలే లేనప్పుడు ఏం చేస్తాం?”

సరస్వతి వింటూ నిల్చుంది కాత్యాయని మాటలు. ‘తనకంటే చిన్నది అన్నని ఎదిరించి యెలా మాట్లాడుతోందో? అసలు దాని మాటలన్నీ ఆలాగే వుంటాయి. చిన్నప్పటినుంచీ దాని తీరే వేర్లు. ఇంట్లో అంతా దాని నోటికి రుడుస్తారు. అది చెప్పినట్లు తను నవలలు చదువుతూ, గోళ్ళు గిల్లుకుంటూ కాలం వృధా చేస్తోంది. కాని యేం చేయడం? యింట్లో పని, అది లేనప్పుడు యివీ. ఇదే కాలక్షేపం తనకి?’

గుమ్మాని కానుకుని నిలబడి, తమ పేపే కళ్ళప్పగించి చూస్తున్న అక్కగార్ని చూసి “ఇదో గంగిగోవు” అనుకుంది కాత్యాయని. అసలు అక్క అలా టైమ్ పేస్ట్ చేయడం తన కిష్టం లేదు.

చటక్కున యేదో గుర్తు వచ్చినట్లు “అవును గాని, అన్నయ్యా మన వెనకపీఠిలో కొత్తగా టైప్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఒకటి పెట్టినట్లున్నారు” అంది.

“ఓహూ!” మూతి బిగించుకునే వున్నాడు రంగారావు.

“నువ్వు, అక్క వెళ్ళి ఆ టైపేనా నేర్చుకోకూడదూ? ఎందుకేనా పనికొస్తుంది.”

“నిజమేనే కాత్యాయని నేను నేర్చుకుంటాను. ఇంట్లో కూర్చుని విసుగెత్తి పోతోంది” సరస్వతి ఆశగా అంది.

“అలా అనకపోతే....నువ్వు ప్రయివేట్ గా కట్టొచ్చు కదా! హిందీ చదవచ్చు, కుట్టు నేర్చుకోవచ్చు.”

“అబ్బ! వినేవాళ్ళుందాలి కాని, పెద్దా పేరక్కలా ఎన్నైనా ఛెప్తుంది. నువ్వు చెయ్యి ఈ పనులన్నీను.” రంగారావుకి కోపం యింకా తగలేదు.

సవాలు చేస్తున్నట్లుగా అంది కాత్యాయని.

“ఏం? తప్పకుండా చేస్తానురా! ఏం బ్రహ్మవిద్యలా యివి? ఈ పెన్సిల్ క్లాసు పరీక్షలవనీ, శలవుల్లో నేనూ డైప్ క్లెకతాను. నీలా గనుకున్నావా? ఏదో ఉద్యోగం చూసుకుని, నాన్నకి సహాయపడతాను. ఆ తర్వాత....ఆ తర్వాత ...”

“ఊ! ఆ తర్వాత....పెళ్ళి చేసుకుంటావా?”

“భలే! బోడి పెళ్ళి. పెళ్ళి యెవడిక్కావాలి. నాకూ ఎమ్.బి.ఎ. ఉద్యోగం చాలా యిదిగా వుందిరా! కుదురుతుందంటావా?” కాత్యాయని ముఖంలో అంతవరకున్న పెంకితనం పోయి, జాలిగా అడిగింది.

ఏదో వేళాకోళం చేయబోయిన రంగారావు, ఆమె ముఖం చూసి టక్కున ఆగాడు. వయసుకి మించిన మాటలు మాట్లాడుతుంది కాత్యాయని. అవికారంగా, దురుసుగా వుంటుంది ఆమె ప్రవర్తన. ఇలా దీనంగా చెల్లెలి ముఖం చూడడం ఇదే మొదటిసారి. మనసులో కలకల్లుమంది రంగారావుకి. తప్పు చేసినట్లు అనిపించింది. దాని కెంత శ్రద్ధ చదువుమీద! పాపం డాక్టరవ్వాలని కలలు కంటోంది కాబోలు. తామున్న పరిస్థితులలో....అది....కలే! చెల్లెలిమీద జాలి, ఆభిమానం పొంగాయి. అంతవరకు తను పడ్డ సూటిపోటి మాటలు మరిచిపోయాడు. నాన్న చెప్పినట్లు ఏదో ఓ చిన్న ఉద్యోగం చూసుకుని చెల్లెల్ని చదివోస్తే? ఆలోచిస్తూ, అక్కడ్నుంచి వెళ్ళిపోయాడు రంగారావు.

*

*

*

కాత్యాయని పట్టువల్ల సరస్వతి టైప్ యిన్ స్టిట్యూట్ లో చేర గలిగింది. లోయర్ పాసయింది. హైయ్యర్ లో పరీక్ష పోయింది. సిగ్గుతో వెళ్ళనంటే కాత్యాయనే బలవంతంగా మళ్ళీ కట్టించింది పరీక్షకి. ఇంటర్ కి కూడా చదవడం ప్రారంభించింది సరస్వతి.

*

*

*

రంగారావు ఉద్యోగాన్వేషణలో వున్నాడు. పెరిగే ధరలు పిల్లలు ఎదుగుతున్నకొద్దీ ఎక్కువవుతున్న ఖర్చులు, నానాటికీ ముదురుతున్న సుభద్రమ్మ అనారోగ్యం వెంకట్రావుని క్రుంగదీస్తున్నాయి.

“అమ్మా! అమ్మా!” సంతోషంగా కేకేస్తూ పరిగెట్టుకుంటూ వచ్చింది కాత్యాయని.

“ఏమిటే! ఏమిటా పరుగు? అవ్వ, ఆ వోణీ ఎందుకే అసలు వేసుకోడం....”

“అబ్బ! వూరుకుందూ కాసేపు. అస్తమానూ నా ఓణీమీదే వుంటుంది నీ దృష్టి. ఇంతకీ నే చెప్పేది వినడం వుందా, లేదా?....”

“చెప్పు.”

“నేను పాసయ్యాను. ఇదిగో రిజల్టు వచ్చాయి.”

“అలాగా! నీకేం? నువ్వు పాసవుతావని ముందే తెలుసు.” మురిపెంగా కూతుర్ని చూస్తూ అంది సుభద్రమ్మ.

“వట్టి పాస్ కాదు. చూస్తూ వుండు, మార్కులొచ్చాకా. నై నోటీ పర్సంట్ కి తక్కువ రాదు.”

“అబ్బో! గొప్పలు చెప్పుకుంటున్నావే!”

“చిన్నన్నగారా! గొప్పలే మరి! నీ కొచ్చాయా చెప్పు ఫస్ట్ క్లాస్ మార్కులు?” ఎదురు ప్రశ్న వేసింది. రామం కాత్యాయని కంటే ఓ యేడాది పెద్దవాడు. ప్రస్తుతం యింటర్ మొదటి సంవత్సరంలో వున్నాడు.

“అందరినీ యేదో ఒకటి అనడమే పని నీకు” సరస్వతి మందలింపుగా అంది.

“ఉన్నమాటంటే అలాగే వుంటుందిలే. అమ్మా! ఇవాళ

పాయసం చెయ్యి. సుశీలని తీసుకొస్తాను.”

“ఆ పిల్ల పానయిందిచే!”

“ఆ! నే మళ్ళి వస్తానుండు యిప్పుడు! వాళ్ళింటికి వెళ్ళి వస్తాను.”

*

*

*

“మామయ్యగారూ, సుశీలేదీ?” షూషారుగా లోపలికి అడుగు పెట్టింది. పార్వతి, ప్రకాశరావు నవ్వు ఊబంతో ఎదురొచ్చి, అభి నందించారు కాత్యాయనిని.

ప్రకాశరావుకి కాత్యాయని అంటే అభిమానం. “ఆ పిల్ల మంచి చురుకు. తెలివిగలపిల్ల. అవకాశం వుండాలిగావి చక్కగా రాణిస్తుంది” అంటాడు.

“కాని దురుసు” అంటుంది పార్వతి నవ్వుతూ.

“ముక్కుకు సూటిగా పోయేవాళ్ళూ, బోలా మనుషులు యిలాంటి బిరుదే సంపాదించుకుంటారు. వాళ్ళ వీధిలో వాళ్ళ నడుగు, “ఆ అమ్మాయికి మిడిసిపాటు ఎక్కువ. మహా గర్వం. ఆడ పిల్లని చెప్పి అణకువ లేదు. మగరాయుడిలా విరగదాటు” అంటారు.”

“ఏం యెవరేనా అన్నారా అలా?”

“ఆ! ఏదో మాటల సందర్భంలో యిద్దరు ఊగురు నోట విన్నాను.”

“ఏమో బాబూ! మన సుశీల స్నేహం....”

“అటువంటి మాటలే వద్దన్నాను. కాత్యాయని రత్నంలాంటి పిల్ల.”

“చూడగా చూడగా మీకు సుశీల కంటే ఆ పిల్లే ఎక్కువలా వుండే!”

“సిల్లీగా మాట్లాడకు పార్వతీ.”

కాత్యాయని, సుశీల నవ్వుకుంటూ వచ్చారు.

“అమ్మాయి లిద్దరికీ ఈవేళ పండగే” అంది నవ్వుతూ పార్వతి.

“నుశీల యీవాళ మా యింటికి వస్తుంది అత్తయ్యా! ఏం?”

“తప్పకుండాను. ఏం స్పెషల్ చేయించావేమిటి? మాకు లేదా పార్టీ?” ప్రకాశం కల్పించుకున్నాడు.

“ఓదవాళ్ళం, మేం ఏం స్పెషల్ చేయించగలం చెప్పండి మామయ్యగారూ!”

“ఛ, అవేం మాటలమ్మా?” యింకేమానాలో తెలియలేదు ప్రకాశానికి.

“ఓదేమిటి గొప్పేమిటి స్నేహానికి” పెదవుల చివరనుంచి వచ్చిన మాట అయినా, పార్వతి అనగలిగింది—కాత్యాయని కోసం.

“మీ మామమ్మగారికి యెలా వుంది?” మాట మార్చింది.

“మా మామ్మ యమభటులకోసం ఎదురుచూస్తోంది. వాళ్ళు రారు. ఈవిడ వెళ్ళదు.”

“తప్పు కాత్యాయనీ! అవేం మాటలూ?”

“వినడానికి కష్టంగానే వుంటుందిగాని అత్తయ్యగారూ.... ఆవిడ వున్నందువల్ల యెవరికేం ప్రయోజనం చెప్పండి?”

ప్రకాశం “ప్రయోజనం వుంటేనే బ్రతకాలంటావా? అలా అయితే....మనం అలా....”

“ఆగండి మామయ్యగారూ, మీరలా అంటారని నాకు తెలుసు. ఆ వృద్ధేశ్యంతో అనడంలేదు. ఆవిడ చూడండి. జబ్బుతో లేకలేక మంచంమీద ఉండి, తీసుకుంటోంది ఏడాదిబట్టిను. ఆవిడకి అన్నీ మంచంమీదే జరపాలి. ఆ సేవ చేయలేక అమ్మ, అక్క ఎంత విసుక్కుంటారో తెలుసా? నాకూ పడుతుంది అప్పుడప్పుడు ఆ డ్యూటీ. నిజం చెప్పాలంటే. నేను విసుక్కును. జాలేస్తుంది నాకు. బ్రతుకుమీద ఆవిడకి ఆశలేదు. ఆవిడ మందులకయ్యే ఖర్చుతో, మా ఆఖరి చెల్లాయికి పాలు వస్తాయి నెల పొడుగులానా. అలా అని మందులు కొనకుండా మానలేడుగదా మా నాన్న. ఈ కరువురోజుల్లో, యీ యిబ్బందుల్లో....ఇంట్లో అందరూ కూడా, పైకి అనకపోయినాలోపల యీ పీడ విరగడై తే బాగుండునురా బాబూ అనుకుంటూ

వుంటారు.”

“కాని మానవత్వం, సాన భూతి అనేవి వుంటాయమ్మా!”

పకపకా నవ్వింది కాత్యాయని.

“అవి వున్నాయి గనుకనే ఇంకా భరిస్తున్నాం మామయ్య గారూ. లేకపోతేనా, ఈపాటికి ఇన్ని గార్డినాల్ మాత్రలు కొనుక్కొచ్చి. ‘దగ్గుమందు ఇదిగో మామ్మా!’ అంటూ ఇచ్చేసి వుండకపోయానా? మెత్తగా పొడిగొట్టి, నీళ్ళలో కలిపేసి.”

పార్వతి, ప్రకాశం నవ్వుకుండా ఉండలేకపోయారు.

“ఇక్కడే భోంచేయి యివాళ.”

“వద్దు....వద్దు....” సిగ్గుపడింది కాత్యాయని.

“అమ్మయ్య! కాత్యాయనిని మామూలు ఆడపిల్లలా చూడాలంటే, భోంచేయమని అడిగితే చాలు” అంది పార్వతి నవ్వుతూ.

“అయితే, మామూలు ఆడపిల్లను కానంటారా అత్తయ్యా!”

“మామూలు ఆడపిల్లకావు కాత్యాయనీ! వరాల మూటవి, ముత్యాల మతాబావి.” ముచ్చటగా చూస్తూ అన్నాడు ప్రకాశం.

“మీ మామయ్యగారికి నువ్వంటే ముద్దా.”

“ఆ మాట మాత్రం అనకండి బాబోయ్. అదంటే నాకు చేదూ.”

ఫక్కున నవ్వారు అందరూను.

ఆ రోజు మధ్యాహ్నం మూడు గంటలదాకా సుశీలతోనే గడిపింది కాత్యాయని.

రామం వగరుస్తూ వచ్చాడు. చూడగానే “ఓ! మర్చిపోయాను. అమ్మని పాయసం చేయమన్నాను. ఇక్కడే మీ మాటల్లోపడి కూర్చుండిపోయాను. రా సుశీ! మా యింటికి వెళ్దాం. నే పెద్దే స్వీట్ కూడా తిందుగాని.”

“పాయసం లేదు నీ మొహం లేదు. మామ్మ చచ్చిపోయింది తెలుసా! యింటికి రా!” ఆయాసపడుకూ కసిరినట్టుగా అన్నాడు రామం.

“ఆ!” ఆశ్చర్యంతో నిలబడిపోయింది కాత్యాయని. కళ్ళలో

గిరున నీరు తిరిగింది.

అంతలో లోపల్నించి వచ్చారు పార్వతీ, ప్రకాశమూను. సంగతి విని, సానుభూతి ప్రకటించేరు.

“చూసొద్దాం” అనుకున్నారు. వారి స్నేహం కాత్యాయని వరకే పరిమితం. అయినా పరిచయం లేనివాళ్ళు కాదుగా, వెళితే ఏం పోయింది అనుకున్నారు.

“ఏయ్! పిల్లా, అదేంటే ఆ కళ్ళల్లో నీళ్లు. ఇందాక్షి ట్నుంచి కబుర్లుచెప్పి....” అంటూ పార్వతమ్మ కాత్యాయనికి అడిచింపుగా అంది చనువు సూచిస్తూ.

బుగ్గలమీదపడిన కన్నీటిని ఓ సారి తుడిచేసుకుని నవ్వేసింది కాత్యాయని.

“ఈవేళ రెండు శుభవార్తలు. భలే!” అనేసి, రామం వెంట నడిచి వెళ్లి పోయింది వడివడిగా.

“భలే పిల్లండీ” పార్వతి అటే చూస్తూ అంది.

*

*

*

“అమ్మా టైప్ కి వెళుతున్నాను” కాత్యాయని వోణి పొడుగునా మెంతుంటే, చూసుకుంటూ అంది.

“నువ్వూనా? ఎప్పుడు చేరేవేమిటి? అక్క ముందు వెళ్లి పోయింది. దానితోపాటు వెళ్ళకపోయావా?”

“షేష్టారిప్పుడే వస్తాడమ్మా! రేపట్నించి చేరుతానని చెప్పి రావాలి. అందుకోసమే వెళ్తున్నాను.”

ఇనిస్టిట్యూటిలో అడుగు పెడుతూనే “ఎవరూ లేరేమిటి చెప్పా!” అనుకుంది. వరసగా నాలుగు టైప్ మిషన్లు కొత్తవి, నిగనిగలాడుతూ వున్నాయి, “అక్కేదీ!” అనుకుంటూ ముందుకు వెళ్ళింది. మిషన్లు ఉన్న గదికి యెడంప్రక్కగా మరో తలుపువుంది. అది దగ్గరగా వేసివుంది. ‘లోపల ఎవరేనా వున్నారేమో పిలుద్దాం’ అనుకుంటూ తలుపుమీద చేయి వేసింది. అంతలోనే లోపల్నించి సరస్వతి కంఠం వినిపించింది.

“ఎన్నాళ్ళు బాబూ ఇలాగ, నాకు భయంగా వుంది. ఎవరికేనా

తెలిస్తే నా బ్రతుకేమవుతుంది?”.

బదులుగా చిన్న నవ్వు. యెవరో? స్థాణువులా నిల్చుంది కాత్యాయని. “ఎందుకు భయం. ఎవరికేం తెలుస్తుంది. ఈ మేద మీద మూల గదికి ఎవరూ రారు. చుట్టుపక్కల యెవరికీ తెలియదు. నువ్వు టైప్ నేర్చుకుందికి వస్తున్నావని అందరికీ తెలుసు. ఇక అనుమానించవలసిన పని యెవరికుంది?” మగ కంఠం అనునయంగా కలికింది.

“అయినా సరే బాబూ, మన మాట మీ వాళ్ళతో త్వరగా చెప్పండి. వాళ్ళేమయినా ఆభ్యంతరం పెడితే అప్పుడేమిటి నా గతి....”

“ఎన్నిసార్లు చెప్పినా నీ కిదే భయమా! చెప్పానుగా సరస్వతి నిన్ను యెలాగయినా పెళ్ళిచేసుకు తీరతానని. ఏదీ కాస్త నిలదొక్కుకోనీ....ఇప్పుడేగా ఇన్స్టిట్యూట్ పెట్టిందీ. కాస్త సంపాదించనీ... అప్పుడు....”

“ఊ అప్పుడూ....”

“అప్పుడా....”

సరస్వతి కిలకిలా నవ్వుడం వినిపించింది. తలుపుమీద దబదబ బాదింది కాత్యాయని.

కంగారుగా తలుపు తీసుకుని బయటికి వచ్చాడు కేశవరావు. అతనిదే ఆ ఇన్స్టిట్యూట్.

“మీరు....మీరు....” అతనికి కంగారులో మాట తోచలేదు.

“ఆ గదిలో వున్న దానికి చెల్లెల్ని.” పళ్ళు దిగించి భీక

రంగా చూసింది.

“ఎంత కోపంరా బాబూ!” అనుకుని తెల్లబోయాడు. ‘సరస్వతి చెల్లెలా! అమ్మయ్య మరేం పరవాలేదు’ తేలికపడ్డాడు కాస్త. చిరు నవ్వు తెచ్చుకుంటూ “అ!అ! సరస్వతిగారూ! మీ చెల్లెలు వచ్చింది.”

పొలిపోయిన మొహంతో, తలవంచుకుని తలుపు దాకా వచ్చి చెల్లెలి కళ్ళలోకి చూడబోయింది.

మొహం అంతా ఎర్రగా కంధిపోయింది కాత్యాయనికి. పిడి

కిళ్ళు బిగుసుకున్నాయి. కళ్ళు పెద్దవిచేసి చూస్తూ, “ఇన్ స్టిట్యూట్ శలవా ఈ వేళ?” అడిగింది.

“ఆ....ఆ....అవును. అవును.” క్రాప్ సరిచేసుకుంటూ అన్నాడు.

“అక్కకి మాత్రం స్పెసల్ క్లాసేమిటి?” వ్యంగ్యంగా అంది. చాచి లెంపకాయ కొట్టినట్టయింది యిద్దరికీను, “అదే....అదే వూళ్ళో ఫుట్ బాల్ షేచ్ ఉందని మిగిలిన ముగ్గురు కూర్రాళ్ళూ రాలేదు.”

కేశవరావుకి చిన్నతనంగా ఉంది ‘ఈ చిన్నపిల్ల ముందు దోషిలా నిలబడవలసివచ్చిందే’ అని. విసుక్కున్నాడు లోలోన. సరస్వతిలా అమాయకురాలిలా లేదు. కాళికలా ఆ చూపుటా అదీ, పిల్లా-పిడుగా అన్నట్లుగా వుంది. ఎలా యెదుర్కోవడం యీ సిట్టు యేషన్ ఆలోచిస్తున్నాడు అతను.

“నేనూ టైప్ నేర్చుకుందామని వచ్చాను,” ఇదీ వ్యంగ్య మేమోనని తలెత్తి పైకి చూశాడు.

“కాని....ఆడపిల్లలకి ఆ గదిలో పాఠాలు నేర్పుతారని నాకు తెలియదు ”

కేశవరావుకి కోపం వచ్చింది. “ఏమిటి నీ మాటలు,” అన్నాడు గద్దించినట్టుగా.

సరస్వతి చటుక్కున ముందుకు వచ్చి “ఇంటికి పద పద నే చెప్తాగా! ముందుకు కడులు” అంటూ లాక్కుపోసాగింది.

“ఉండవే! ఆ సంగతేమిటో” కాత్యాయని మాట వినకుండానే “నువ్వు రా....రా....చెప్తాను” అంటూ పరుగులా నడవసాగింది.

“ఏమిటక్కా అదీ! ఏమిటి మీ మాటలు?” పెద్దదానిలా అడుగుతున్న చెల్లెలి ముందు, సిగ్గుపడింది సరస్వతి.

“అతను....అతను నన్ను వెళ్ళి చేసుకుంటానన్నాడే”

“నువ్వు నమ్మేకావా?”

“చాలా మంచివాడే అతను.”

“అందుకేనేమిటి అలా దొంగ పేషాలు?”

“కాత్యా?” పెదవులదిరాయి సరస్వతికి.

“నన్నింత అవమానం చేస్తావనుకోలేదు.”

“అతన్నంటే చిన్న అవమానం చేసినట్టా.”

“కాదా మరి?”

“కాని అతను చిన్నంత అవమానిస్తున్నాడో నీకు తెలియ
దేమో బహుశా!”

“కాత్య ఇంక చాలించవే! నాకే చెప్తావా నువ్వు? చూస్తు
న్నాగా చిన్నప్పట్నీంచి ఇంతే నువ్వు. అమ్మ వాన్న అజుసిచ్చారు.
మరీ బండబారిపోయావు. పెద్ద చిన్న లేకుండా వాగుతావు. అన్నీ
నీకే తెలుసుననుకుంటావు. పదిహేనేళ్లున్నాయో లేదో పెద్ద
ముత్తె దువలా కబుర్లు చెప్తావు. నా మంచి నాకు తెలియదనేనా
నాకు చెప్పవస్తున్నావు.” ఆవేశపడింది సరస్వతి.

“నీకు చెప్పవస్తున్నానని కోపం తెచ్చుకోకు అక్కా. ఎందుకో
ఆ కేశవరావుని చూస్తే నాకు యిష్టం లేదు.”

“కాత్య” అంటూ తల్లి పిలివటంతో లేచి వెళ్ళింది.

•

•

•

సరస్వతితోపాటు కాత్యాయనీ వెళ్తోంది యిప్పుడు.

కేశవరావుని చూస్తూనే ముఖం చిట్టిస్తుంది కోపంగా.

సరస్వతి కిప్పుడు అతనితో ఏకాంతం దొరకటం లేదు

కాత్యాయని మూలంగా. కేశవరావు కూడా ఏమనుకున్నాడో

ఏమో ఆమెతో కొత్తగా ప్రవర్తిస్తున్నాడు. దూరదూరంగా

వుంటున్నాడు. అది గమనించారు అక్కా చెల్లెళ్ళిద్దరూను.

సరస్వతికి అతని విముఖత్వం చూసినప్పుడల్లా గుండెల్లో ఖూలంతో

పొడిచినంత బాధగా వుంటోంది. ఈలోగా ఆమె హైయర్ పరీక్షలు

రాయడమూ, ఇన్ స్టిట్యూట్ విడిచిపెట్టడమూ జరిగింది. కేశవరావు

మానంగా వున్నాడు. రిజల్టు వచ్చాయి. పాసయ్యానని చెప్పడానికి

వెళ్ళింది సరస్వతి. అక్క బయలుదేరడం చూసి ‘యెక్కడకి’ అని

అడగబోయి మానేసింది కాత్యాయని. తిరిగివచ్చిన సరస్వతి కళ్లు

ఉబ్బిపోయి, మొహమంతా వాచివుంది. తలెత్తలేనట్లు తిన్నగా వెళ్ళి

మంచంమీద బోర్లా పడిపోయింది. తుఫానుకి వేళ్లతోసహా పెకిలించ

ఓడి, నేలవాలిన మొక్కలా వుంది.

కాత్యాయని “వేయి పడగలు” చదువుతోంది వరండాలో కూర్చుని. అక్క వెళ్లడమూ, ఆమె తీరు చూసి, ఏదో అర్థమై నట్లనిపించింది.

“ఏమే! సరస్వతీ! వెళ్లి మీ మాష్టరికి చెప్పొచ్చావా పాసయ్యానని” సుభద్రమ్మ అడుగుతోంది.

అమ్మ వంటింటికి అంకితమైపోయిన ఓ యంత్రం అనుకుంది కాత్యాయని.

“అదేమే గొంతు అలా వుంది?”

“ఏం కాదమ్మా తలనొప్పి యెక్కువగా వుంది.”

సరస్వతి గొంతు రుద్దంగా వినిపించింది.

తల్లి ఆందోళనగా అంది. “అయ్యో! కళ్లుకూడా ఎర్రగా వున్నాయి. అంత నెప్పి యెందుకొచ్చిందే! ఆ గూట్లో అమృతం జనం వుండేమో, రాస్తానుండు.”

“వద్దమ్మా! నీ పని చూసుకో! అదే తగ్గుతుందిలే.”

“పోనీ నువ్వేనా రాసుకో!”

“అలాగే” ఏడుపు దిగమింగుకున్నది సరస్వతి.

చట్టన లేచి ఇన్స్టిట్యూట్ డేపు వెళ్లింది కాత్యాయని. ఓక్కడూ కూర్చుని కాగితాలేవో చూసుకుంటున్నాడు కేశవ రావు.

“ఏం సార్! ఏం చెప్పారు మా అక్కతో.”

ఆశ్చర్యపోయాడు. పొరుషం పొంగింది. ఆఫ్ఫీస్ ఇంటర్ చదువుతున్న ఈ పిల్ల, ఓ గుమాస్తా కూతురు తనని బెదిరించడమా?

“ఏం సంగతి?” నిర్లక్ష్యంగా తల యెగరేసి అడిగాడు.

“అదే పెళ్లి సంగతి!”

“పెళ్లా! పెళ్లా” జోక్ విన్నట్టు నవ్వాడు.

వళ్లు మండింది కాత్యాయనికి “ఏవిటా వెకిలి నవ్వు.”

“లేకపోతే ఏమిటి నీ ప్రశ్న. నాకు ఏబై వేల కట్నం యిచ్చి పిల్లనిస్తామంటుంటే....నీ అక్కను చేసుకునే గతి నాకేం పట్టింది?”

పిడికిలి బిగించి బల్లమీద గట్టిగా గుద్దింది. కాగితాలు అల్లంత దూరాన యెగిరిపడ్డాయి. అదిరిపడి లేచాడు.

“ఏవిటి నీ ధైర్యం! ఆడపిల్లవి యింత....”

“స్కాండల్” అతనింకా ఏదో అనబోతుండగానే అరిచింది.

“పరమ మూర్ఖుడివి. పిరికి సన్నాపివి. డబ్బుట డబ్బు. ఆ బురదలోనే పొట్లు పందిలాగా,” అసహ్యం నిండిన చూపులతో ఏవగింపుగా అంది.

అంతకన్న ఏం చేస్తుందిలే అని ధైర్యంగా చూశాడు. గొంతు సవరించుకుని హితబోధ చేశాడు.

“చూడమ్మామ్మ! ఇలా గొంతు చించుకుని అరిస్తే మీకే నష్టం. ఆడపిల్లలా, మీరు జాగ్రత్తగావుండాలి కాని మగాడికేం. అలుసివ్వడం మీది తప్పు. తెలివైనదానివి మీ అక్కకంటేను. ఇది చాలనుకుంటాను నీకర్థం అవడానికి.”

అతని మొండి ధోరణికి విస్తుపోయింది. ఎంత ధైర్యంగా చెప్తున్నాడు. తామున్న స్థితిగతులవల్ల కదా పిడికింత ధైర్యం కలిగింది. తాము ఏమన్నా నలుగురూ తమనే తప్పు బడతారు. ఆడపిల్ల అనగానే అంత లోకువ. ఛ! ఇదేం పద్ధతో ఇవేం రూల్స్!

కేశవరావు తలవంచుకుని, ఆమె వేపు చూసీ చూడనట్ట చూస్తున్నాడు. ‘ఇంకా ఏమంటుందో? తండ్రి వరకూ వెళ్ల వుండదీ వెళ్లే.. ఇలా వుండదు పరస. వెళ్లదు కూడాను’ మరి నిబ్బరంగా వున్నాడు.

“పరమ నీచుడువి. గొప్ప పని చేశానని పొంగిపోతున్నా వేమో. దౌర్భాగ్యుడా, అక్క పిచ్చిది, అమాయకురాలు కాబట్టి నీకు అంత గౌరవం యిచ్చింది. నే నయితేనా....”

“ఊ! నువ్వయితే ఏం చేసేదానివో!”

“నా ఎడంకాలి చెప్పుతో నిన్ను సత్కరించేదాన్ని. అసలు అందుకుకూడా నీ కర్హ తలేదు. సర్లే! ఇంకెందుకు మాటలుగాని... నీలాంటి గొంగళి పురుగుతో మాట్లాడాలంటే అసహ్యం కూడాను.

అక్కను నువ్వు పెళ్ళిచేసుకోనందుకు సంతోషిస్తున్నాను.”

“ఓహో!”

“ఏం ఎలాగూ జరగదు కనక అంటున్నానని నీ వుద్దేశ్యమా. అదేంకాదు. నీలాంటి దైర్యంలేని మగాడు....మగాడనిపించుకోడు. ఆడపిల్లలతో ఆటలాడుకోవడమే గొప్పతన మనుకుంటున్నావేమో! చేతనయితే మనసుకు నచ్చిన పిల్లని అందరినీ ఎదిరించి పెళ్ళాడడమే మగతనం. నీలాంటి పిరికిపంద, లేకిమనిషి మా అక్కకి తప్పిపోవడమే అదృష్టం.”

*

*

*

“అటువంటి మొరిగే కుక్కని ఎలా ఇష్టపడ్డావక్కా నువ్వు?”

జవాబుగా కుమిలి యేడ్చింది సరస్వతి.

“ఏడుపుకూడా ఎందుకు? అయినా అంత తెలివి తక్కువగా వాడి మాయలో ఎలా పడ్డావు? ఆశ్చర్యంగా వుంది.”

“నీ కలాంటి పరిస్థితులు యెదురయితేగాని తెలియదులేవే! ఇలా మోసం చేస్తాడని అనుమానంకూడా రాలేదు.”

“నాకు....అలాంటి పరిస్థితి రావడమా! అక్కా, ఆది చచ్చినా రాదు. ఈ ప్రేమలు, గీమలు అంటే పరమబోర్! ఔనుగాని, ఇంక ఏం పనిలేదా అక్కా మన ఆడవాళ్ళకి పెళ్ళి, ప్రేమ అంటూ.... ఎప్పుడూ అదే ధ్యాసా! ప్రపంచంలో బోలెడన్ని విషయాలు తెలుసుకోవలసినవీ, నేర్చుకోవలసినవీను. సైన్స్, లిటరేచర్ యెంత వృద్ధి పొందాయో. ఎన్నెన్ని క్రొత్త విషయాలో....అబ్బ! ఒక్కొక్క పుస్తకం చదువుతుంటే....మనం ఎలాంటి స్థితిలోవున్నామో ఎంత, అజ్ఞానంలో వున్నామో తెలుస్తుంది. ఎందుకోమరి మన ఆంధ్రదేశంలో ఆడవాళ్ళకి, ఈ పోచికోలు కబుర్లు అప్పడాలు వత్తుకోదాల్సా తప్ప మరో పనిమీద ఆసక్తిలేదు” అంత విచారంలోనూ నవ్వింది సరస్వతి.

“ఆంధ్రదేశంలోనే అనకు. ఆడవాళ్ళంతా చాలా మట్టుకి అంతే.”

“మిగిలిన వారి సంగతి మనకు తెలియదుగా. అందుకు అలా

అన్నాను గాని....మా క్లాసులో ఓ పంజాబీ అమ్మాయివుంది. మొన్న ఏమయిందో తెలుసా! తను కాలేజీనుండి ఇంటికి వెళ్తుంటే, ఎవరూ లేనిచోటు చూసి ఓ అబ్బాయి చెయ్యి పట్టుకున్నాడు. నేను దూరంగా వస్తూవున్నాను. ఆ అమ్మాయి పెరీమని ఓ లెంపకాయ యిచ్చింది వాడికి. అంతే వాడు తేరుకొని చూచేసరికి ఆ అమ్మాయి, ఓ ఫర్లాంగు డూరం వెళ్ళిపోయింది.”

“కాని తర్వాత....”

“తర్వాత సంగతి అలావుంచు కానీ అక్కా, అదే మనవూరి తెలుగుపిల్ల ఏం చేస్తుందంటావు. ‘జేర్’ మంటుంది. వాడేదయినా చేస్తే కిక్కురుమనకుండా భరించి, కుండలకొద్దీ కన్నీళ్ళు కారు స్తుంది. ఎంత చదువుకుంటున్నా, యెంత తెలివైనదయినా ఇలాంటి విషయాల్లో మరీ బలహీనురాలిగా వుంటుంది. మా క్లాసు పిల్లలున్నారు చూడు కొంతమంది, వెనకాల అబ్బాయిలు కామెంట్ చేస్తూ వస్తూ వుంటారు. వీళ్ళు మెలికలు తిరిగిపోవడం, సిగ్గుపడ్డం, లేకపోతే ఏడవడం. ఇంతేకాని ‘నోర్మ్యుయ్యరా కుంకా’ అని చెప్పలేరు.”

“ఏం లాభమే. ఎదురు తిరిగినా ఆడవాళ్ళ కేకదా నష్టం.”

“ఇదిగో....యిదే....అన్ని అనర్థాలకీ మూలం. ఆడదానికి ఆడదే శత్రువు. ఒకవేళ ఏ ఆడపిల్లేనా భంగపడితే సానుభూతి చూప కుండా రాళ్ళు విసిరేది మొదట మనమే. అందుకే యిలా ఏడుస్తోంది మన స్థితి.”

సరస్వతి ముఖంలో భయం తొంగి చూసింది. ఏదో అడగా గాలని చూసింది కాల్యాణిని. కాని తటపటాయించి తిరిగి పోయింది.

*

*

*

“మామయ్యగారూ! శరత్ పుస్తకా లింకా ఏమైనా వున్నాయా?”

“ఇంకేం లేవు. అన్నీ చదివినట్లే” నవ్వుతూ అని, తీరిగ్గా కుర్చీలో కూర్చుంటూ “ఇంతకీ నీకు నచ్చినది ఏది?” అని అడిగాడు.

“అన్నీ ఒక్కో విషయంలో చాలా గొప్పగా అనిపిస్తాయి.

‘శేషప్రశ్న’లోని కమల నాకు నచ్చింది బాగా.” ఆలోచనగా అంది.

“అనుకున్నాను” అని చిన్నగా నవ్వుకున్నాడు.

“ఏయ్! సుశీలా! పోతావేం, కూర్చో!” లోపలికి వెళ్ళబోతున్న సుశీలని ఆపింది కాత్యాయని.

“నాకు బోర్ బాబూ? మీ శరత్ రచనలూ మీరూనూ. నువ్వు నాన్న కూతుంటే ఇవే చర్చలు. నువ్వు మాట్లాడుతూ వుండు. నేను లోపలికెళ్ళి అమ్మకి వంటలో సాయంచేసి వస్తాను.”

“మామయ్యా! పైకి అంటే ఎమైనా అనుకుంటారని వూరుకున్నాగాని.... కమల అన్నట్లు తాజ్ మహల్ విషయంలో నాకూ అదే సందేహం.”

“ఏది?”

“అదే, అంతమంది భార్యలు, ఉంపుడుగ తైలు, జల్సాగా కులాసాగా కాలం గడిపే భోగపరుల గురించి.... ప్రేమ అంటూ పెద్ద పదాలు వాడడం. పైగా ఇంకోటి చూశారా మామయ్యా, ఐక్వర్యం వున్న పెద్దమనిషయితే, అతనిది భోగలాలసత, శృంగారం. అదే సామాన్యడయితే వ్యభిచారం.”

“లోకం తీరే అంత. ఇంతకీ నీకు ‘శ్రీకాంత్’ రాజ్యలక్ష్మి నచ్చలేదా?”

“ఎక్కడో చదివాను ఓచోట. చలంగారు అన్నారు. రాజ్యలక్ష్మిని మడిగుడ్డల రాజ్యలక్ష్మిగా మార్చేయడం బాగులేదని. పూజలు, వ్రతాలు ఈ పిచ్చిలో పడిన రాజ్యలక్ష్మిని చూస్తే నిజంగా జాలి. వేస్తుంది. స్త్రీలోని బలహీనతనికూడా చూపెట్టాడిందులో. అటు వంటి స్త్రీలు వుంటారా? ఆనిపిస్తుంది. అలాగే సావిత్రి. ‘ప్రేమ’ అనే పదం వాడాలంటే నిజానికి శరత్ స్త్రీ పాత్రలకే చెల్లుతుందని పిస్తుంది. కాని మామయ్యా, ఈ ప్రేమ తీవ్రతకాదు గాని. మీ మగాళ్ళని వట్టి బడుద్దాయిలుగానూ, పొగరుమోతులుగానూ కూడా తయారు చేస్తుంది.”

“అదేం?”

“కాదా మరి! ఎన్ని తప్పులు చేసినా మగాడ్ని ఉమిస్తుంది

అడది. అదే అతనిని రెండువిధాలా చెడుపుతుంది.” చటుక్కున కేశవరావు మెదిలాడు కాత్యాయని దృష్టికి.

“ప్రేమని అర్హత అనేది చూడకుండా....”

“ప్రేమ అంటేనే గుడ్డిది అంటారు. అర్హతలు, అనర్హతలు విచారించి చూసేది మరో లౌకిక దృష్టి. దానికి ప్రేమకి పొత్తేలేదు.” ప్రకాశరావు ఆమె మాటను మధ్యలోనే ఖండించాడు.

“అలా అయితే ‘ప్రేమే దైవం’ అంటారే! అది నిజమయి వుండాలి.”

“నిజమే!”

“ఈ కాలంలో, ఆ శరత్ స్త్రీ పాత్రల్లో తప్ప, ప్రేమ అనేది లేనేలేదని చెప్పాలి.”

“ఎందుకనో?”

“ఎందుకేమిటి? ఏ....మా అక్కలాంటిదో ఎవర్నో కోన్ కిస్సా గాడ్ని ప్రేమించా నంటుంది. ‘వాడి సుఖ సంతోషాలే నాకు కావాలి. వాడు మంచి కట్నం తీసుకుని పెళ్ళిచేసుకోనీ, ఇంకో అమ్మాయితో బాగా కులకనీ’ అని సంతోషంగా త్యాగం చేస్తుందా తన జీవితాన్ని? వాడు తనకి కావాలి. తనని పెళ్ళి చేసుకోవాలి. లేక పోతే భరించలేదు. చావడానికయినా సిద్ధపడుతుంది కాని వాడు మరొక తిని చేసుకుంటే ‘నీ సుఖమే నే కోరుకున్నా’ అని పాడగలదా?”

ఆశ్చర్యంగా చూశాడు ప్రకాశం.

“స్వార్థంతో కూడినది ప్రేమెలా అవుతుంది మరి?”

“ప్రేమలో రెండు రకాలు.”

ఫకాలున నవ్వింది కాత్యాయని. “‘నాకు కావాలి, నాదికావాలి, నా సమక్షంలో వుండాలి, ఇద్దరూ ఒకటవ్వాలి’ యిలాటి ప్రేమకి మరో పేరేదయినా పెడుమా మామయ్యా! మహా బోర్ కొడుతోంది వినలేక.”

“ఇవాళేమిటో నువ్వు కోపంగా వున్నట్లున్నావు?”

“అబ్బే!” అంటూ వూరుకుంది పోయింది.

రోజూ ఆమెలోవుండే వుత్సాహం కనిపించక, లాలనగా

అడిగాడు ప్రకాశం.

“ఏమ్మా! ఏం జరిగింది? ఇంట్లో ఏదయినా....”

కాత్యాయని ముఖం వ్లానమైంది. చిన్నగా నిట్టూర్చి అంది.
“మనసుని అదుపులో పెట్టడం గురించి మనవాళ్ళు ఎన్నో రకాలుగా చెప్పారు. కాని ఎవ్వరూ అందుకు ప్రయత్నించరు సరికదా లేనిపోని సమస్యలు కొని తెచ్చుకోటం.”

“మనసుని అదుపులో పెట్టుకోవడం అనేది మహా మహా వాళ్ళకే సాధ్యంకాదు. అన్నంత సులభం కాదు అది. ఇంతకీ ఎవర్ని, అంత విమర్శించేస్తున్నావు?”

ఓసారి లోపలికి తొంగిచూసి నెమ్మదిగా చెప్పింది సరస్వతి గురించి. “మీ దగ్గరవున్న చనువువల్ల ఈమాట నేను చెప్పగలిగాను. అత్తయ్య దగ్గరకూడా నాకింత....” అర్ధోక్తిలో ఆగింది.

“నిజమే! నాకు తెలుసు” అని నిట్టూర్చి. “ఏమిదోనమ్మా, ఈ మధ్యతరగతి జీవితాల్లో ఆడపిల్లల బ్రతుకులు? నువ్వు సరస్వతి కేమని చెప్పావు? పాపం....అమాయకురాలు.”

“మరచిపోమ్మని చెప్పాను. మీదాకా వచ్చివుంటుంది మొన్నటి సంగతి?”

“ఏది? ఆ....నూతిలో” అంటూ అగాడు మాట పూర్తి చేయడానికి మొహమాట పడి.

“తటపటాయింపు ఎందుకు మామయ్యా! నా దగ్గరా? నేను యేమీ అనుకోను. చుట్టుపక్కల అమ్మలక్కల గుసగుసలు ఇప్పుడు తగ్గాయి.”

“ఎందుకనీ?”

“ఆ రాత్రి అదివెళ్ళి నూతిలో పడిందా? వెంటనే నాన్న, అన్నయ్య అంతాలేచారు. అన్నయ్యకి ఈతవచ్చు. బొక్కెన్లపి నూతిలోపడితే వాడే తీస్తుంటాడు. ఆ విద్య ఇప్పుడు పనికొచ్చింది. మొత్తానికి పైకి లాగారు ఇరుగు పొరుగు సహాయంతో. ఇక చూడండి గుసగుసలు. ‘ఏదో తప్పుచేసింది. నూతిలో పడింది. కాలు జారిందని అబద్ధాలు చెబుతున్నారు’ అన్నారు.”

“ఔను, మేం అలాగే విన్నాం. సుశీల ఆరోజు చెప్పే ‘గండం గడిచిందిరా’ అని సంతోషించాం.”

“అమ్మ అందరితోనూ అలాగే చెప్పింది. అంతదాక యెందుకు? తనే అలా అనుకుంది. తరవాత వంటరిగా చూసి నేను చివాట్లు పెట్టాను.”

చివరి వాక్యానికి వచ్చాల్సింది ప్రకాశానికి. తనూ నవ్వేసి చెప్పడం మొదలెట్టింది. “అది బయటచేరి నెల దాటిపోయిందట. ఏదో అయిపోయిందని భయపడి అలా చేసానంది.”

“ఆ!” ఆశ్చర్యంతో నోట మాట రాలేదు.

“ఆ సూతిలో పడిన మర్నాడే అది మూడు రోజులు క్యాజు వల్ లీపు తీసుకుంది. దాంతో అమ్మ చెప్పిన మాట నిజమే అని కొంత నమ్మకం ఏర్పడింది మా వాడలోని అమ్మలక్కలకి.”

“వ్వు!”

“ఏమిటో మామయ్యా! తల్చుకుంటూ వుంటే.... తీరికూర్చుని మనమే సమస్యలని సృష్టించుకుంటామేమో అనిపిస్తోంది.”

“కొంత అదీ వుంది. కొన్ని అనుకోనివి, మన చేతుల్లో లేనివి వచ్చి పడుతుంటాయి.”

“అన్నిటికీ కోరికలే కారణం. కోరికలెంత తక్కువైతే అంత సుఖం మనిషికి.”

“ఏమిటి భగవద్గీతా, బుద్ధిజమా.... ఏమిటి బోధిస్తున్నావు మీ మామయ్యగారికి” పార్వతి, చేతిలో ఉప్పా ప్లేటుతో వచ్చింది.

“అన్నీ యెగిరిపోయాయి ఆ వుప్పా చూడగానే. ఇలా ఇయ్యండి అత్తయ్యా.... ముందు.”

“నాన్నా!”

“ఏమ్మా!”

“నా విషయం ఏం చేశారు?”

“నీకు తెలియనిదేముంది. నువ్వే చెప్పు పోనీ నన్ను ఏం చేయమంటావో!

నవలానుబంధం

“అడగడం అనవసరం” లోలోపలే గొణుక్కుంది.

జ్వరంతో మంచంమీద పడుకుని వుంది సుభద్రమ్మ.

పక్కనే కుర్చీలో కూర్చుని దిగులుగా ఆలోచిస్తున్నాడు వెంకట్రావు. కాత్యాయని తల్లి మంచంమీద కాళ్ళదిక్కుగా కూర్చుని వుంది. ఆమె ముఖంలో తీవ్రమైన ఆవేదన.

“ఇదిగో అమ్మా! బార్లీ తాగు” సర్వతి గ్లాసు పట్టుకుని వచ్చింది.

“ఏమండీ” నీరసంగా పిల్చింది సుభద్రమ్మ.

“ఏం?”

“సరసుకి ఏదో సంబంధం చూసి ముడి పెట్టేయండీ.”

“అబ్బబ్బ! సరసుకి సంబంధం కాత్యాయనికి చదువు రామం గాడి చదువు. రంగడి చేతి ఖర్చులు. ఈ గుంటగాళ్ళిద్దరికీ స్కూలు ఫీజులు. ఎక్కడుంచి తేను డబ్బు చెప్పు. ఎక్కడేనా కన్నం వేయాలి.”

“పోనీ ఆ సుందరమ్మగారు చెప్పిన సంబంధం చూడండీ.”

ఉలిక్కిపడ్డారు కాత్యాయనీ సరస్వతీను.

ఆ సంబంధం పెళ్ళి కొడుక్కి ఇంచుమించు తమ తండ్రి వయసు వుంటుంది. ముగ్గురు పిల్లలు. భార్యపోతే ప్రస్తుతం పెళ్ళి కూతుళ్ళ వేటలో వున్నాడు.

వెంకట్రావు ఆలోచిస్తూ కూర్చుండిపోయాడు. ఆ తరువాత చెప్పలు వేసుకుని బయటికి నడిచాడు.

*

*

*

“ఫస్ట్ క్లాసులో పాసయ్యింది పాపం. పైకి చదివేందుకు తాహతులేదు.” విచారంగా అన్నాడు ప్రకాశం కాత్యాయని గురించి.

సుశీలకి చిన్ననాటినుండి కాత్యాయని మీద అభిమానం హెచ్చు, “నాన్నా” తటాపటాయించింది, ఏదో చెప్పబోయి.

“ఏమిటి?”

“మనం దాని చదువుకోసం ఎందుకు హెల్ప్ చేయ కూడదూ!”

“బాగుంది వరస? మనమేం కొండలు రాసి పోసి వున్నాయా? దానధర్మానికి హద్దంటూ వుంది.” పార్వతి విసుగ్గా అంది.

“నువ్వీలా అంటావని తెల్పు పార్వతీ. అందుకే యిన్నాళ్ళు వూరుకున్నాను. ప్రస్తుతం ఏదైనా చెయ్యగలిగితే....”

“మీరేమైనా చెప్పండి. ఆ అమ్మాయిని ఎంతగానైనా అభిమానించండి ఒప్పుకుంటాను. కాని, మన సుశీలకే లేనిది....దానికిపోయి మీరు ఎమ్. బి. బి. ఎస్. చెప్పిస్తానంటే నేనూరుకోను. ఏమైనా సరే!”

*

*

*

“కాత్య! కాస్తంత కాఫీ, టిఫిను తయారు చేసిపెట్టవే,” సుభద్రమ్మ ప్రాధేయపడింది.

“కాఫీ చాలు. టిఫిన్ దండగ కూడా యెందుకు? అసలా ముసిలాడికి పెళ్ళి చూపులు కూడా ఎందుకుట? వాడికి పిల్లనివ్వటమే గొప్ప సంగతి” అక్కసుగా అంది.

“ఊరుకోవే తల్లీ! ఇంతకంటే ఏం చేయగలం చెప్పు? అక్క ఏంటే బాధపడుతుంది.”

“అరేరే” నాలుక్కర్చుకుంది కాత్యాయని.

ఏ భావమూలేక కూన్యమైన చూపులతో నిరుత్సాహంగా తిరుగుతున్న సరస్వతిని చూస్తే జాలేస్తోంది.

రంగు వెలిపిన పటంలా, మబ్బుపట్టిన ఆకాశంలా వెల వెల బోతూ ఓ సారి, దిగులుగా బరువుగా ఓ సారి కనిపిస్తోంది.

“అక్కా! పెళ్లి చేసుకు తీరాలని వుందా? ఈ పెళ్లి లేకపోతే ఏం? ప్రయివేట్ గానైనా ఇంటర్ చదివావు. ఎలాగోలా కష్టపడి బి. ఐ.కి కట్టొచ్చు. పైపూ పాసయ్యావు. ఏదో ఒక చిన్న ఉద్యోగం చూసుకుంటే....మన తిండి గడిచిపోతుంది. ఎందుకీ పెళ్ళికి వప్పుకున్నావు?” చివరి ప్రయత్నంగా మళ్ళీ కదిపింది కాత్యాయని.

“ఎన్నిసార్లు చెబుతావే పిచ్చీ! కేవలం పొట్ట గడవడమే జీవితానికి పరమార్థమనుకున్నావు కాబోసు. ఎన్నాళ్ళని ఇలా వుండగలం? అమ్మ, నాన్నకీ కళ్ళెదురుగా భూతాల్లా భయపెడుతాను.

యెవడో ఒకడ్ని కట్టుకోవాలి యెప్పటికై నాను. ఇంతకంటే మంచి వాడు, బాలకుమారుడు మనలాంటి కుబేర పుత్రికలని వరించి రాడు.”

శూలంలా గ్రుచ్చుకుంది కాత్యాయనికి చివరి మాట.

“ఇది నిజం. ముమ్మాటికీ నిజం. చదువు, అందం అన్నీ వున్నా.... కేవలం డబ్బు.... డబ్బు.... వల్ల తమకి తగిన జోడు దొరకదు.”

“అయితే మాత్రం ఆ ముగ్గురి పిల్లల తండ్రితో సరిపెట్టుకోవడం.... యెలా.... సహించగలవే?”

“పరిస్థితులే నేర్పుతాయి.”

సరస్వతి నిర్లిప్తంగా సమాధానమిచ్చింది. అక్క యెంతో యెదిగిపోయినట్లు అనిపించింది. ఈ సమస్యకి పరిష్కారం తన చేతిలో వుంటే యెంత బాగుండును?

*

*

*

నిరాడంబరంగా సరస్వతి పెళ్ళి జరిపించాడు వెంకట్రావు.

‘బద్గమృగంలా వున్నాడు’ అనుకుంది కాత్యాయని.

అతనిమీద కోపంతో తప్పుకు తిరిగింది.

“మీ చెల్లాయికి నామీద కోపమా ఏమిటి?” నవ్వుతూ సరస్వతి భర్త అడిగాడు ఓనాడు.

“అదేం! అలా.... అలా.... అలా ఎందుకనుకుంటున్నారు?”

“నన్ను చూస్తేనే ముఖం చిటపటలాడిస్తుందిలే అందుకు.”

“అబ్బే! అదేం రేదండీ. దాని స్వభావమే అంత. మీ మీద దానికెందుకు కోపం.”

“ఏమోలే! ముగ్గురు పిల్లల తండ్రిని.... చిలకలాంటి తన అక్కని చేసుకున్నానని కోపమేమోనని.” నవ్వుతూ ఆమెను మీదకు లాక్కున్నాడు.

పొంగివచ్చే కన్నీళ్ళని ఆపుకుంటూ, అతనికి తెలియకూడదని అతని గుండెలమీద ముఖం అదిమింది.

“అబ్బో తనమీద యిష్టమే సరస్వతికి” అనుకుంటూ పొంగి

పోయాడు.

పాదులు సరిచేస్తూ-కలుపుమొక్కలు తీసేస్తూ, నీళ్లు తోడి పోస్తూ, రోజంతా పెరట్లోనే గడుపుతోంది కాత్యాయని. వున్న కాస్త జాగ్రత్తనే అందంగా మొక్కలువేసి పెంచుతోంది. ఆనపకాయలు నవనవలాడుతూ నాలుగు కాసాయి. పొద్దెక్కి లేచివచ్చి వాటినలాగే చూస్తూ నుంచుంది. “వెళ్లిరండమ్మా” అంటూ నాలుగు కోసి, తమ్ముడి చేతికిస్తూ “ఒరే! ఆ చివరవున్న కూరలకొట్లో ఇవి ఇచ్చేసి వాడు రెండు రూపాయలు యిస్తాడు తీసుకురా!” అంది.

“ఏమిటే అదీ! యెక్కడికి పంపుతున్నావు?” సుభద్రమ్మ ప్రశ్న.

“కొట్టుకి.”

“అమ్మతున్నావా?”

“ఔను. ఒరే....బాబీ—అలాగే ఆ కామయ్య యింట్లో పొట్లకాయలు కావాలేమో అడిగిరా. కాయ నలభై పైసలని చెప్పి.”

“ఏమిటే ఆ అమ్మకాలు. ఎవరేనా నవ్వుతారు కూడాను? చ! పాడు. కూరలమ్మకోవటం ఏమిటే?”

“మరేం తప్పుపని కాదులే!” నిర్లక్ష్యంగా విన్పించింది సుభద్రమ్మకి కూతురి సమాధానం.

“ఇంటా వంటా లేని పన్ను. రేపొద్దున్న కూరలమ్మ కుంటుందంటారు నలుగురూను.” రుసరుసలాడింది.

చటుక్కున గుర్తువచ్చింది అంతలోనే, “అవునూ! ఆ ప్లాస్టిక్ వయర్ ఎందుకే తెచ్చిపెట్టావు. దాంతో బేగ్ లల్లి అవి కూడా....”

“ఆ! అవికూడా అమ్మతాను. నీకు ఓపిక లేదుగాని, నువ్వు అప్పడాలు వత్తితే అవీ అమ్మతాను.” నవ్వింది కాత్యాయని.

“ఏమంత వచ్చేస్తుందే నీకు. అదాయం. పరువు తక్కువ పన్ను కాకపోతే....”

“పరువు యెక్కువ వున్న పన్ను యివి. ఆదాయమంటావా? ఎంతవస్తే అంతే. తమ్ముడి స్కూలు ఫీజుకయినా పనికొస్తుంది.

నవలానుబంధం

కనీసం వాడినై నా చదివించగలిగితే....” కాత్యాయని పట్టుదల తెలిసిన సుభద్రమ్మ మరి మాట్లాడలేదు. తన కూతురు ఇంటర్ ఫస్ట్‌న పాసయింది. అంతా అనడమే మంచి తెలివైన పిల్ల అని. దానికి పాపం డాక్టరవారిని కోరిక. తమ పరిస్థితులు చూస్తే, ఆ కోరికని పైకి చెప్పడమే నవ్వుతాయిగా వుంటుంది. అందుకే పాపం అన్నీ అర్థం చేసుకునే నోరెత్తలేకపోతోంది. కూతురి మీద జాలితో నిండి పోయింది ఆమె మనుసు.

* * *

పిచ్చివాడిలా తిరిగాడు రంగారావు. ఎవరైనా కరుణించి తనకో చిన్న జాబ్ యిప్పిస్తే బాగుండును. ఆశగా చూశాడు అందరి వేషా. ఆశని పెంచి ఆ తరవాత కూర్చేసిన వారూ, అడగడానికి నీకు అర్హతే లేదని పెదవి తెరిచి చెప్పిన వాళ్ళూ, “నీకా...జాబా..” అంటూ నోటితో నవ్వి, నొసలితో వెక్కిరించిన వారూ....అంతా ఈ బాపతే కనిపించారు. నిరాశ పొగలా కమ్మి ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసింది. ప్రపంచం అంతా నిర్దయగా కఠినంగా రాక్షసుల కూడలిలా కనిపించింది.

“ఏం అన్నయ్యా! ఏమన్నాడు దామోదరం!”

“ఓ అమ్మాయిని అప్పాయింట్ చేసేశాడు.”

“అయ్యో అలా అన్ని కబుర్లు చెప్పాడు.”

“వాడికి వన్నెల విసనకర్రల్లాంటి ఆడపిల్లలు కావాలి. సరదాకి జాబ్ చేస్తోందిట ఇంతకీను ఆ పిల్ల! పెద్ద అవసరమున్నట్టు ఆ అమ్మాయికి ఇచ్చేడు.”

“అవసరాన్నీ అర్హతని బట్టి వుద్యోగాలు వస్తే యికనేం! మా క్లాసులో మరకతాన్ని చూడు. అత్తెనరు మార్కులతో పాసయింది ఇంటర్. ఎన్‌ట్రెన్స్‌లో ఏం గోలుమాలందో తెలియదు. క్లాసులో యెప్పుడూ లాస్తుండేది....ఇవాళ యెమ్. బి. చదువు తోంది.”

“ఏవిటీ! ఆ....మరకతం....ఆ....మొద్దుపిల్ల....”

“అ! అదే! ఆ మొద్దుపిల్లే రేపు మన వీధిలో “డాక్టరు మర

కతం” యెమ్. బి. బి. ఎస్. డి. జి. టి. అని బోర్డు తగిలిస్తుంది.”

“హరిజనులమేనా కాకపోయేమే మనం!”

నవ్వేసింది కాత్యాయని “ఒకప్పుడు వాళ్ళూ యిలాగే అనుకుని వుంటారు.... అగ్రకులాల గురించి.”

“నిజమే కావచ్చు. అయితే మాత్రం అర్హతానర్హతలు చూడకుండా, రెస్పాన్సిబుల్ జాబ్స్ లో జాతిని బట్టి....”

“కులాన్నిబట్టి.”

“ఆ! అదే.... కులాల్నిబట్టి అవకాశాలు.... స్పెషల్ గా సీట్స్ కేటాయించడం.... ఛ! యిదెంత అవకతవకగా వుంటుందో ఆలోచించరా?”

“ఆలోచించరు. ఆలోచించాలని ఎవరూ అనుకోరు. ఎవడి స్వార్థం వాడిది.”

కాసేపు మానంగా ఉండిపోయాడు రంగారావు.

“ఏదైనా చిన్న బిజినెస్ లాంటిది పెట్టుకుందామన్నా పెట్టుబడికి డబ్బు లేదు. దోచుకురావాలి యెక్కడుంచేనాను.”

“బాంక్ లు అప్పులివ్వవూ?”

“అవా? అవి బాగా వున్నవాడికే యిస్తాయి.”

“అన్నయ్యా ఇన్నాళ్ళూ ప్రకాశం మామయ్యగారిని ఏమీ అడగలేదు నేను. ఈవేళ నీకోసం ఆయన్ని సహాయం అడగాలనుకుంటున్నాను.”

“ఏదో ఒకటి చూడవే. చిన్నదానివై నా, నీకు తోచిన పస్టు నువ్వు చేస్తున్నావు. అవునూ, ఆ బాగ్ లో లాభమెంత వచ్చిందీ?”

“అది వ్యాపార రహస్యం. అడగ కూడదు.”

*

*

*

“మనుచరిత్ర చదువుతుంటే.... వరూఢినిని దాటాక తరవాత అధ్యాయాలు బోరనిపించాయి మామయ్యా.” పుస్తకం తిరిగి యిచ్చేస్తూ అంది కాత్యాయని.

“అది అంతే. పారిజాతపరహణంలో సత్యభామ అలకతో తీరిపోతుంది కొందరి ఆసక్తి.”

“కాని మామయ్యా! వాటిల్లో కొన్ని కొన్ని భావాలు ఎంత
బొప్పగా వుంటాయి. అందులోనూ ఎంతో కవిత్వం వుందని
పిస్తుంది. ఎందుకనో అలా నిర్లక్ష్యం చేస్తారు మనవాళ్లు.”

“చందస్సు వంటికి సరిపడక.”

“కొంతవరకు నిజమే అనుకో. నాయికల విరహం, వెన్నెల
నించీ, మన్మథుని వరకూ తిట్టిపొయ్యడం యివన్నీ విసుగ్గానే అనిపి
స్తాయి. కాని పాత్రచిత్రణ విషయంలో ఎంత మెలకువ వారికి అని
పిస్తుంది కొన్ని చదువుతుంటే.”

“కాని కొంతమంది విషయంలో దానికంత ప్రాముఖ్యం
ఉన్నట్లు కన్పించదు. కేవలం వాళ్ళ పాండిత్యం, ప్రతిభ చూపించు
కోడానికే అన్నట్లుంటాయి.”

“మీరు చెప్పిన మాటలు వింటుంటే, నాకు ‘గిరిక’ గుర్తు
వస్తోంది మామయ్యా! ఆ మధ్య రేడియోలో ఓ ప్రసంగం వచ్చింది.
ప్రబంధ కన్యల గురించి వరసగా. ‘గిరిక’ మహా విదూషీమణియట.
చమత్కారంగా మాట్లాడడంలో మంచి నేర్పరిట, సరస వచనా
రచనా ధురీణట. ఎక్కువగా ఆమె తెలివితేటల్ని ప్రశంసిస్తూ మాట్లా
డింది ఆవిడ. నాకు నిజంగా నవ్వాల్సిందనుకో. ఏదో ప్రసంగం
చేయాలి కదాని, నాలుగు సుదీర్ఘ సమాసాలు వేసి, సకల సద్గుణ
రాసి యని, సకల కళా ప్రహర్ణ అని పొగిడేస్తే చాలా! ఒక్కొక్క
పద్యానికి పదేసి అర్థాలు వచ్చేటట్టు రాస్తే, ఆ పాండితీ ప్రకర్షకి
సంతోషించి వూరుకోవాలిగాని ఆ పాత్రలని పైకెత్తేయడం ఎందుకు?
వన్నడిగితే గిరిక ఓ మొద్దమ్మాయిలా కన్పిస్తుంది నాకు.”

నవ్వేశాడు ప్రకాశం. “అదేం!”

“అవును మామయ్యా వరూధిని, సత్యభామ, దమయంతి
వీళ్ళంతా ఒక్కొక్కరిదీ ఒక్కొక్క ప్రత్యేకత. ప్రతీ పాత్ర
మనల్ని ఆకట్టుకుంటుంది వాళ్ళ వాళ్ళ వ్యక్తిత్వ, స్వభావాల వల్ల.
గిరికలో ఎటువంటి ప్రాధాన్యత కనిపించదు. ఓ బొమ్మలా
కనిపిస్తుంది.”

“బాగానే వుంది. నువ్వన్నది నిజమే. నీ భావాలన్నీ ఎప్పటి

కప్పుడు రాసేస్తూ వుండకూడదూ!”

“అయ్యయ్యో! అంత ద్రోహం నే చేయతల్చుకోలేదు మామయ్యా! ఇప్పటికే సాహిత్యం మా రయిత్రుల చేతుల్లో పడి మాంచి పాకాన పడింది. వంటింట్లోంచి వచ్చే తాళింపు ఘుఘుమలు పడకగది సరసాలు, డ్రాయింగ్ రూమ్ వూహలోకాలూ, అన్నీ వంట బట్టాయి. అప్పుడప్పుడూ డాబా ఎక్కి పైచూపులు చూస్తూ స్వర్గాలో విహరిస్తుంది. నేను కూడా ఎందుకు దాన్ని లాక్కెళ్ళి మా యిరుకు కొంపలో బంధించడం.”

“బాగానే వుంది నీ విమర్శ.”

“ఏమిటి మామయ్యగారూ.... ఈవేళ అలా ముభావంగా వున్నారు?”

“ముభావమా! నీతోనా?”

“ఆ! రోజూ వచ్చి, మీ పుస్తకాల బీరువానంతా దోచుకుంటున్నానని కోపం కాదు కదా నామీద.”

“ఇంకా నయంలే. ఇన్ని పుస్తకాలు కొని వుంచాను. ఏనాడూ సుశీల చదవదు. దానికి ఇంటరెస్టు లేదు. నువ్వీలా వదవడం దాన్ని గురించి తర్కించడం నాకెంతో సంతోషంగా వుంటుంది. నిన్నింత చిన్న పిల్లగా ఎరుగుదును. నా కళ్ళముందు పెరిగావు. నీ భవిష్యత్తు యెలా వుంటుందో అన్న అలోచన వచ్చినప్పుడల్లా నాకు కొంత విచారంగా వుంటుందమ్మా! నిన్ను చదివించే అదృష్టం నాకు లేదు. నీ తెలివీ, వుత్సాహం అన్నీ అలా వ్యర్థం అవుతున్నాయే అనే బాధగా వుంటుంది.”

“దానికేముంది మామయ్యగారూ! అందరికీ అన్నీ అమరితే సుఖానికి విలువ వుండదు. నేను ఇంగ్లీషు లిటరేచర్ తో బి. యెకి కడతామనుకుంటున్నా. అప్పుడప్పుడు నాకు మీరు ప్రయివేటు మాష్టారుగా అవతారమెత్తాలి.”

“సంతోషంగా తల్లీ. అంతకంటే కావాల్సిందేముంది. ఆర్. కె. నారాయణన్ బుక్స్ చదివావా! ఆ పై రేక్ లో వున్నాయి. కావాలంటే తీసుకో.”

“సరే! మామయ్యగారూ, మిమ్మల్ని మరో సహాయమడుగు దామనుకుంటున్నాను.”

“ఈ మాటలు నేను విసడం ఇదే మొదటిసారి.”

“నాకు మీ స్నేహాన్ని, ఆప్యాయతని పోగొట్టుకోడం ఇష్టం లేదు. అందుకే ఈమాట అడగలేదు యిన్నాళ్ళూను....”

“ఇప్పుడు?” నవ్వుతూ అడిగాడు.

“ఇప్పుడూ ఇష్టంలేదు. కాని తప్పటంలేదు. అన్నయ్యని చూస్తే, నిరాశ ఎక్కువై వాడికి పిచ్చిపడుతుండేమోనని భయం వేస్తోంది. అందుకే....యింక ‘అన్యధా శరణం నాస్తి’ అని మీ శరణు జొచ్చాను.”

“అంతమాట ఎందుకు తల్లీ. మీ పరిస్థితులు నాకు తెలియనివి కావు. రంగారావు ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాడో నాకు తెలుసు. మాదో ప్రయివేటు కంపెనీ. పేరుగొప్ప పూరుదిబ్బి అని అందుకే హోదాగల వుద్యోగమైనా, నా చేతిలో అధికారాలేం లేవు తల్లీ. ఇన్ ఫ్లయెన్స్ అసలే లేదు. మీకు ఏ విధంగా సహాయం చేద్దామన్నా చేయలేని పరిస్థితిలో వున్నాను.”

“దానికేం వుంది. ఊరికే చెప్పిచూస్తే మంచిదని చెప్పాను. మీరు చేయలేని పనికి, బాధ పడడం యెందుకు? మీ అభిమానమే చాలు మామయ్యా, నాకెంతో హాయిగా వుంటుంది. మనసుకెంతో బలంగా అనిపిస్తుంది.”

“కాని, ప్రస్తుతం ఓ చిన్నపని చేయగలను. అయితే రంగారావు దానికి ఒప్పుకుంటాడో....లేదో. ఏదయినా చిన్నబుచ్చు కుంటాడో అని.”

“చెప్పండి, సందేహ మెందుకు?”

“మా ఆఫీసులో అటెండర్ పోస్టు ఒకటి ఖాళీగావుంది. దాని కసలు పెన్సుక్లాసు వాడు చాలనుకో. అయినా...”

“ఏ వుద్యోగమయినా సరే మామయ్యా! ప్రస్తుతం కళ్ళకద్దు కుని మరీ చేరుతాడు. అయినా యెక్కువ, తక్కువలు చూసుకోడం తెలివి తక్కువ.”

“అది కొన్ని సందర్భాల్లోనే. ఎమ్. బి. బి. ఎస్. చదివిన వాడు కలెక్టరాఫీసులో గుమాస్తాగా చేరితే ఎలావుంటుంది? అలాగే ఏ సివిల్ ఇంజనీరింగ్ పాసయినవాడు ఆర్థిక పరిస్థితులవల్ల, యెలి మెంటరీ స్కూల్లో తెలుగుచెప్పడానికి చేరితే ఎలా వుంటుందంటావ్!”

“అప్పటి కది....మనదేశ ప్రగతికి, అద్దంపట్టే పరిస్థితి. ప్రస్తుతం అలా లేదని చెప్పగలరా?”

“ప్రస్తుతం అలావుందో లేదోగాని....ఆ దారిలో వుందని చెప్పొచ్చు. మా దూరబ్బంధు వొకడు ప్రస్తుతం ఆ పరిస్థితిలోనే వున్నాడు.”

“ఎవరా బంధువు? ఏమా కథ?”

“మా తండ్రి, వాళ్ళతండ్రి అన్నదమ్ముల పిల్లలు. సుంద రమ్మ అని నాకు వరసకు అక్క అవుతుంది. రాకపోకలు లేవు. దాని కొడుకే ఇప్పుడు ఖాళీగా వున్నాడు. అతను డాక్టరు. ప్రయి వేటుగా ప్రాక్టీసు పెట్టుకునేందుకు తగిన స్తోమతులేదు. ఉద్యోగం లేదు. ఏదో వో చిన్నగదిలో కంపౌండర్, నర్స్, క్లీనర్ అన్నీ తానే అయి, చదివిన చదువును తన శక్తిమేరకు సార్థకం చేస్తున్నా డనుకో. ఆ మధ్య నే నటువేపు వెళితే, ‘ఇంకా ఏది మామయ్యా, అణా కానీ డాక్టరునే నేను’ అన్నాడు నవ్వుతూను.”

“పాపం?”

“ఇంతకీ అతని అదృష్టం బాగుండి, సుడి తిరిగితే సుఖీలని అతని కడగాలని మీ అత్తయ్య వూహ.”

“అబ్బో! అయితే సుఖీలకి వరుడు సిద్ధంగానే వున్నాడన్న మాట.”

పార్వతి, సుఖీలలు అప్పుడప్పుడు వీరి సంభాషణలో పాల్గొన్నా ఆరే ఆసక్తి చూపించరు. “మామయ్యని బోరించడమైంది. ఇక అత్తయ్య వంతు” అంటూ కాత్యాయని వంటింటివేపు నడుస్తుంది. ఆమెతో కాసేపు కబుర్లుచెప్పి, వెళుతుంది. కాలక్షేపానికి పత్రికలు చదవడం, కుట్లకుట్టడం సుఖీల హాబీ.

“ఏం సిద్ధమో! ఏమో! అతగాడికి అత్తి పాస్తులు లేవు.

ఉన్నదంతా వూడ్చి డాక్టరీ చెప్పించింది తల్లి. ఆ పల్లెటూళ్ళోనే మీ మామయ్య చెప్పినట్లు, అన్నీ తనే అయి ప్రాక్టీసు పెట్టాడు" పార్వతిలో కొంత అసంతృప్తి తోచింది.

"ఉంటే చక్కగా పల్లెటూళ్ళలో వుండాలి. లేకుంటే పెద్ద సిటీస్లో వుండాలి. అంతేకాని ఇలా అటూయిటూ కాని త్రిశంకు స్వర్గాల్లో వుండడం బోర్. ధరలు యెక్కువ, ఇళ్ళు అద్దెకు దొరకవు, పాలు నీళ్ళకి కరువు. ఇవన్నీ సిటీ లక్షణాలే అని ఊరిసి పోదామంటే, అక్కడ లాగా పక్కవాళ్ళ సంగతులు పట్టించుకోకుండా వుంటారా? అదీలేదు. 'ఆ కాత్యాయని అలా నడిచింది, ఇలా తప్పు కుంది. వాడితో మాటాడింది. వీడితో తిరిగింది.' ఇలాంటి భోగటాలు మాత్రం కావాలి!"

పార్వతి నవ్వింది. "నువు చెప్పింది నిజమే కాత్యా. అందుకేగా సుశీలని యెక్కడికీ పంపను నేను. కాలేజికి వెళ్ళడం, ఇంటికి రావడం. అంతే. ఎప్పుడైనా ఓ పినిమాకి."

"నే మాత్రం తిరుగుతుంటాను మీ యింటికి, మా యింటికి మధ్య బొంగరం లాగా."

దీక్షగా కుట్టుపనిలో నిమగ్నమయిన సుశీల కల్పించుకుంది. "తిరగడం యిష్టమేకదా నీకు. ఏ జాబై నా చేస్తానంటావు. నాన్న గారి కంపెనీలో సేల్స్ గర్లస్ కావాలిట. చేరకూడదూ?"

ఎగిరి గంతేసింది కాత్యాయని. "ఉండు, మావయ్యగారి నడుగుతాను."

"బైనమ్మా! కాని అది కష్టమయిన పని అని నీకు చెప్పలేదు. కొత్తగా మేం ఒక బిట్టలుతీకే పొడరూ, సోఫ్టా అవీ ఇంట్లో డ్యూస్ చేశాం. అవి తీసుకుని ఇంటింటికి వెళ్ళి ప్రచారం చేయాలి. పొద్దున్నుంచి సాయంత్రంవరకు తిరగాలి. జాబ్ కూడా పెంపరరీదే. జీతం చూస్తే...."

"ఫరవాలేదు మామయ్యా! చేస్తాను. ప్లీజ్. అది నాకు ఇప్పించేట్టు చూడండి."

"నువ్వు ఎండలోపడి తిరగగలవా! అసలే సన్నగా తీగలా"

ఫక్కున నవ్వింది. “ఉక్కుతీగ అనండి సరిపోతుంది. తిరిగితే నాలాంటి వాళ్ళే తిరగాలి. తిరగటి రాళ్ళలా, రోడ్డురోల్లలా వన్న వాళ్ళేం తిరుగుతారు?” అని నాటకార్చుకుంది. ‘సుశీలలావు.’ భయం భయంగా చూసింది సుశీలవంక.

నవ్వేసింది సుశీల. “ఫరవాలేదు లేవే. నువ్వు అనక యెవ పోతారు నన్ను. పైగా నీ నోటి విమర్శలయినా, తిట్లైనా కూడా కల్మషంలేనీ గంగలా వుంటాయి. కుళ్ళు, కుత్సితం లేని దానివి. అందుకే నువ్వెలా మాట్లాడినా నాకు కోపంరాదు.”

చెమర్చిన కళ్ళను దాచుకుందికి ముఖం తిప్పకొంది కాత్యాయని.

*

*

*

తల్లికి కావల్సినవన్నీ స్టవ్ దగ్గర అమర్చింది. “రామం ఇవాళ నువ్వు తొందరగా స్నానం కానివ్వు” అని తొందర పెట్టింది. “చెల్లాయ్, రావే జడవేస్తాను” అంటూ చెల్లెల్ని స్కూలుకి రెడీ చేసింది.

“తమ్ముడూ, పక్కింటావిడతో, జాకెట్టు తరవాత కుట్టిస్తానని చెప్పిరా!” అంది.

“అదేమే, ఈవేళ మధ్యాహ్నం ఇచ్చేయకూడదూ!” సుభద్రమ్మ యధాలాపంగా అంది.

“అమ్మా!” జడ వేసుకుంటూ దగ్గరగావచ్చి నిలబడింది.

“ఏవిటి?”

“నేనీవాళనుంచి సోపులు, ఫినాయిలూ వగయిరా వస్తువులు కూడా అమ్ముతున్నాను.”

“అదేవిటి? అవికూడా నువ్వే తయారు చేస్తావేంటి యింట్లో పొయ్యి పెట్టి?”

“కాదమ్మా ప్రకాశం మావయ్యగారి కంపెనీవాళ్ళ....” అంటూ వివరం చెప్పింది. గబగబ కాస్త మజ్జిగ అన్నంతినేసి, హడావుడిగా వెళ్ళిపోయింది. దిగాలుగా చూస్తూ కూర్చుంది సుభద్రమ్మ.

“ఆడపిల్లలు. అడ్డమయిన వీధులూ తిరిగి, యెండనక,

వాననక....ఏం వుద్యోగాలో, బంగారు తీగలా వుంటుంది నా తల్లి. ఓ చాయ తక్కువ. అయితేనేం? దాని ముఖంలో యెంత కళ. ఏం లాభం" నిట్టూర్చింది సుభద్రమ్మ. సరస్వతి పెళ్ళి యెలాగో అయిందనిపించేరు. తనకే బాధగా వుంటుంది అతన్ని అల్లుడిగా చెప్పుకో దానికి. లేడి పిల్ల లాంటి సరస్వతి యెలా భరిస్తోందో? కాత్యాయని అదృష్ట మెలావుందో? ఏమాతందీ కుటుంబం? మిగిలిన పిల్లల ఊహిష్యత్తు యేమిటి? వచ్చేది తినటానికే చాలటంలేదు. రంగడు పాపం, అభిమానం వదులుకుని ఆ చిన్న వుద్యోగంలో చేరాడు. వాడి మొహాన కళా కాంతిలేవు. అందరూ యెందుకొచ్చిన బ్రతుకులో అని ఈసురోమన్నట్టే వుంటున్నారు. ఒక్క కాత్యాయనిలోనే ఆ నీరసం కనిపించటంలేదు. దానికేమి ఆశలు వున్నాయో భవిష్యత్తు మీద? విరక్తిగా నవ్వుకుంది సుభద్రమ్మ.

“అదేమిటా కన్నీళ్ళు? ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నావు? స్టవ్ మండి పోతోంది చూట్టాలా?” భర్త పలకరింపుకి, ఉలిక్కిపడింది సుభద్రమ్మ. చటుక్కున కొంగుతో ముఖం తుడుచుకుంది. ఏడుస్తున్నట్లుకూడా తెలియలేదు తనకి. ఏదీ తమ చేతిలోలేదు. అన్నీ పరిస్థితుల ననుసరించి సాగుతున్నాయి. తనకు తెలిసి బ్రతుకులో సుఖంలేదు. ఆఖరికి ఏడుపుకూడా తన యిష్టాయిష్టాలతో పనిలేకుండా....

“ఏవిటలా వున్నావ్ సుభద్రా! ఎందుకంత బాధ పడతావు. అసలే ఆరోగ్యం బాగులేని దానివి. ఊరికే బాధపడి యేం సాధించగలం చెప్పు. జరిగేదేదో జరక్కమానదు.”

*

*

*

“ఈ సోప్ వాడిచూడండి. మీరింతకు ముందు వాడేవన్నీ, దీనిముందు దిగదుడుపే. ఏ కాలంలోనయినా వంటికి మంచిది. మెత్తగా, మృదువుగా, నురుగు యెక్కువ. సున్నం పాళ్లు ఎక్కువ మిగతా సోపుల్లో. దీంట్లో ఆ బాధలేదు. మీ ముఖంలో నునుపు తగ్గనివ్వదు. వాడిచూడండి అసలు. ఈ రెండు సోపులు కొన్నారంటే ఇదిగో ఎంత బాగుందో చూశారా. ఈ ప్లాస్టిక్ గ్లాసు ఉచితం. మరీ, ఈ బట్టలుతికే పొడి ‘మోర్ వైట్’ చూడండి. చిటికెడు పొడివేస్తే

చాలు....” ఓ చేతికి పొడుగాటి బేగ్ తగిలించుకొని, మరో చేతిలో పెద్ద పాకెట్ పట్టుకుని, వాడిన ముఖంతో అలసి యింటికి చేరిన కాత్యాయని తల్లిమొందు నిల్చుని, ఈ మాటలన్నీ పాఠంలా వప్ప గించింది. ఆపైన ఫక్కున నవ్వింది.

“ఎలా వుందమ్మా మన పుద్యోగం?”

సుభద్రమ్మకి ఏడుపు ముందుకొచ్చింది. ఎవరిమీనో చెప్పలేని కోపం బుస్సున పొంగింది.

“ఒళ్ళమ్ముకోటం తప్ప, మరేం అమ్మకున్నా తప్పులేదులే. పో, పోయి ముఖం కడుక్కో. కుంపటిమీద కాఫీవుంది తాగు.”

నివ్వెరపోయింది కాత్యాయని. మరుక్షణం చిరునవ్వు నవ్వి అంది. “కోపంగా అన్నా, ఉన్నమాట అన్నావమ్మా! ఐతే మరో టుంది. ఆత్మాభిమానాన్నికూడా అమ్మకోను. ఆ రెండూ తప్ప, రోడ్లో జంగిడి పెట్టుకుని....చేగోడీలు, జంతికలు అమ్మినా మరేం తప్పులేదూ ...అంతలో మన పరువు పోయేదీలేదు” అని ముందుకు వ్రేళ్ళి, మళ్ళీ వెనక్కుచ్చి, తల్లి భుజంమీద చేయివేసి అనునయంగా అంది.

“అమ్మా! మన రామం కాస్త మంచి చదువు చదువుకో వాలా లేదా? తమ్ముడికీ చదువు చెప్పించాలి. ఇంకా చెల్లాయుంది. వీళ్ళ ముగ్గురికోసమేనా మనం ఆలోచించద్దా చెప్పు. అనవసరంగా ఆలోచించి మనసు కష్టపెట్టుకోకమ్మా!”

“కష్టంకాక ఏముందే? నీకూ పెళ్ళిడు దాటుతోంది. రంగడికి పెళ్ళిచేయాలి. పిల్లల చదువూ....”

“అబ్బబ్బ! పెళ్ళి, పెళ్ళి అని ఒకటే ఇదవకే అమ్మా. నాకేం పెళ్ళిమీద మనసులేదు. నువ్వు చేస్తానన్నా నేను చేసుకోను. ఇక అన్నయ్య కంటావా? యెందుకు చెప్పు మరో ప్రాణిని మన ఇంద్రభవనంలోకి ఆహ్వానించడం?”

*

*

*

“ఏవండీ” తలుపు తట్టింది కాత్యాయని బేగ్ సరిచేసుకొని, ముఖంమీద చెమట తుడుచుకుంటూ.

“ఎవరూ” అంటూ తలుపు తీసిందా యింటావిడ. చూసి యెవరన్నట్లు ముఖం చిట్లించింది.

జేగ్ లోంచి సోప్ తీస్తూ “నేను” అంటూ యేదో చెప్పబోతుండగానే “నీ సోడి వినడానికి నాకు టైమ్ లేదు తల్లీ, వెళ్లు.... వెళ్లు” అంటూ తలుపు దధాలున మూసిందావిడ.

“చీ” కోపం ముంచు కొచ్చింది. వెనుదిరిగి, ఉసూరుమంటూ నడక సాగించింది. ‘అబ్బ! యెండ పీల్చేస్తోంది. అలా ముఖం మీద తలుపేస్తుందేం. గంగిరెద్దులా వుంది. వంటిసిండా నగలూ అదీను. ఓ నిమిషం నిలబడలేదూ! నిజమే. వంటింట్లో ఏ అర్జంయి పనిమీదో వుండి వుండచ్చు. ఏ గారెలో వేగిపోతూవుండి వుండచ్చు. పాలు పొంగిపోవచ్చు. మొగుడు భోజనంచేస్తూ మంచిసిక్కుకోసం గావుకేకలు పెట్టొచ్చు. తన ‘సోడి’.... సవ్వోస్తుంది నిజంగా. సోదే మరి. ప్రతి యింటిముందూ నిలబడి ఇదేపాఠం వప్పచెప్పడం. నిజానికి గృహిణులు యెంతో బిజీగా పనుల్లో సతమత మవుతుంటారు. తమలాంటి వాళ్లు ఈ చచ్చు పాఠాలు వప్పచెపుతుంటే వాళ్లకీ విసుగ్గానే వుంటుంది మరి.

బయటే కూర్చున్నారెవరో.... వీళ్ళ చేతనై నా ఓ ఫినాయిల్ బాటిల్, నాలుగు సోప్స్ కొనిపించాల....’

“ఏమండీ.... ఈ సోప్” అంటూ మొదలెట్టింది కాత్యాయని. బుగ్గన చేయి వేసుకుని చోద్యంగా చూస్తోందావిడ. పడక కుర్చీలో పడుకుని, అర్ధనిమీలిత నేత్రుడై, దొజ్జ నిమరుకుంటూ, పరవశంగా వింటున్నాడు. ఆవిడ భర్త కాబోలు. చెప్తూనే అతన్ని గమనించింది.

‘వేదపాఠం వింటున్న విప్రోత్తముడిలా ఏవిటా పోజు’ అనుకుంది. తను చెప్పే మాటలు చెవులకీ విసుగ్గా వుంటున్నాయి. ఏవిటలా చూస్తాడు?

‘ఓహో! చెవులు కాదు కళ్ళు అప్పగించేడు మహానుభావుడు. పక్కన మహిషిలా పెళ్ళాం వుందనై నా లేదు.’

“ఈ సోప్ కొని చూడండమ్మా?” చివరిమాటగా అని, ఆవిడ

చేతిలో పెట్టింది.

ఆవిడ వింత పదార్థాన్ని చూస్తున్నట్టు దాన్ని అటు, ఇటు తిప్పి చూసి, ఆ తరువాత “అమ్మో! తేలు” అన్నంత గాభరాగా కాత్యాయని చేతిలో పడేసింది. “మా కొద్దమ్మా? ఇంటి నిండా సబ్బులు. ఎక్కడ చూసినా అవే” అంది.

“అయినా సరే.... ఇవి కొని ఒక్క సారి చూస్తే....”

“అదే! వద్దన్నాగా! చెప్పాగా యింటినిండా సబ్బులేనని. ఏం చేసుకోడం కొని....” సాగదీసింది.

‘తిను పోనీ’ మనసులోనే అనుకుని, పైకి చిరునవ్వు నవ్వి “పోనీ ఫినాయిల్ తీసుకోండి. బాత్ రూమ్స్....”

“అబ్బో! అవీ వున్నాయి అరడజను సీసాలు.” (‘ఎందుకూ! తాగుతావేంటి రోజూ!’)

కాత్యాయని మరి కొంతసేపు ప్రయత్నించి చూసింది.

‘ఉహూ! లాభంలేదు. పాపం ఆడపిల్ల, ఎండలో పడి అమ్మ క్షతుంది అని జాలై నా లేదు’ తిట్టుకుంది లోలోపల.

వెనుదిరిగిపోతూ కుర్చీలో చూసింది. ఇంకా అలా సగం మూసిన కళ్ళలోంచి చూపులు రువ్వుతూనే వున్నాడు.

‘చీ! ఎంత ఆబ ఆ చూపుల్లో. పొరపాటున కూడా ఇలాంటి వాళ్ళకి తన తల్లి, కూతుళ్లు గుర్తుకు రారు కాబోలు’ చిర్రెక్కింది కాత్యాయనికి. వెళ్ళబోతున్న కాత్యాయనిని వెనక్కి పిలిచిందావిడ.

ఆశగా వెనక్కి తిరిగింది కాత్యాయని.

“మీదే కులం?”

‘ఓసినీ’ అనుకుంది లోపల. వస్తున్న కోపాన్ని అణచు కుంటూ, జవాబు చెప్పింది.

“అలాగా! ఇంటి పేరు....” మరింత కుతూహలంగా అడి గింది. చెప్పింది కాత్యాయని.

“విన్నారా! మన వియ్యాలారి యింటి పేరే! ఇదేం వుద్యోగం అమ్మాయ్ నీకు?” చనువు ప్రదర్శిస్తూ మందలింపుగా అంది.

ఒళ్ళు మండింది కాత్యాయనికి. “ఏం మీరిస్తారా?”

“ఏవిటి?”

“ఇంతకన్న మంచి వుద్యోగం!”

“బాగుంది....నాకేం పట్టిందీ?”

“ఏమీ పట్టనట్టుగానే వుంటే పోలా! ఈ ప్రశ్నలు మాత్రం ఎందుకూ?” గిరుక్కున వెనుదిరిగింది కాత్యాయని.

“విన్నారా! ఎంత పొగరో!”

బుస్సున పొంగింది కోపం కాత్యాయనికి. ‘ఛీ! ఇటువంటి వాళ్ళతో మాట్లాడి యేం ప్రయోజనం? పోనీ!’ అనుకుంటూ ముందుకు సాగింది.

మరో యింటిముందు.

తైము పన్నెండు దాటుతోంది. నిద్రపోయే వేళ భోజనాలు కానిచ్చి, విసుగ్గా వుంది.

“ఏవండీ!” ‘అబ్బ! ఈ యెండ ఒకటి! దాహంతో గొంతుక ఎండి పోతోంది. ఇందాకా ఆ మొహాన్ని అడగాలంటేనే నోరు రాలేదు.’

తలుపు తెరుచుకుంది. గళ్ళ బంగి, కట్ బనీను. కిళ్ళీ నములుతూ “ఎవరు కావాలి?” అన్నాడో యువకుడు రెండు తలుపులమీదా చేతులు ఆన్చి, ముందుకు వంగి.

“నేను....” అంటూ మళ్ళీ పాట. సగంలో ఆపి “ముందు నాకు కాస్త మంచినీళ్ళిస్తారా?”

“ఓ! తప్పకుండా. రోపలకి రండి” పక్కకి తొలగి దారి యిచ్చాడు.

‘అబ్బో! మర్యాద బాగానే వుందే’ అనుకుంటూ, రోపల కడుగుపెట్టింది. అమ్మయ్య, తలుపుకి కొద్దిదూరంలో కిటికి దగ్గరగా స్టూలుమీద వున్న టేబిల్ ఫాన్ గాలి తగిలి, ప్రాణం లేచాల్సింది. చుట్టూ చూసింది. ఫాన్ కెదురుగా, ఇటువేపు గోడకి ఆన్చిన మంచం. అటు అలమార్లో అద్దం దువ్వెన వగైరా సామాను. బట్టల స్టాండుకి చొక్కాలు, పాంట్లు వేలాడుతున్నాయి.

గదిలో మూలగా వున్న కూజాలోంచి నీళ్ళు గ్లాసులోకి వంపాడు. 'బ్రహ్మచారి గది.'

తాగి, "చాలా థాంక్స్‌ండీ!" అంది సేవ తీరుతూ! "వస్తానూ!" అంటూ గుమ్మంవేపు అడుగువేసింది.

ఆమె మంచినీళ్ళు తాగుతున్నప్పటినుండి, అతని చూపులు అదో రకంగా ఆమెని నిలుపునా తాకుతున్నాయి.

"అరే వుండండి. బయట చాలా ఎండగా వుంది. మొహం బాగా వాడిపోయినట్టుంది. కాసేపు గాలి పీచ్చుకుని వెళ్ళండి" టేబిల్ ఫాన్‌ని పూర్తిగా ఆమెవేపు తిప్పుతూ అన్నాడు.

మరో స్విచ్ నొక్కాడు.

గాలి ఇంకా వేగంగా వస్తోంది. ఆమె మొహంమీద ముంగురులు అటు ఇటు కదులుతున్నాయి. ఫాన్ చప్పుడు మాత్రం భీకరంగా వుంది. 'వంతెనమీద రైలు వెళ్తున్నట్లుంది. ఎలా భరిస్తాడబ్బా యీ సోదరు....' అనుకుంటూ దాని చప్పుడుకి నవ్వాల్సింది కాత్యాయనికి.

"కూర్చోండి! నిలబడే వున్నారు" ఆమెను రాసుకుంటూ నడిచి, తలుపు దగ్గరికి వెళ్ళాడు.

ఉలిక్కిపడింది కాత్యాయని. కారా కిళ్ళీ వాసన గప్పున కొట్టింది.

"అబ్బే! మరేం ఫర్వాలేదండీ! చాలా థాంక్స్. వస్తా" తలుపువేపు మరో అడుగు వేసింది. రెండు అడుగులు వేస్తే, తలుపు పండుకోవచ్చును.

"అరే అంత తొందరేమిటి? వుండండి....ఇవాళ మీ బాగ్‌లో వున్న సోఫులన్నీ నేనే కొనేస్తాను" గారపళ్ళు బయటపెట్టి నవ్వాడు తలుపు మూస్తూ.

"మై గాడ్!" కాత్యాయని గుండె గుభేలుమంది. మెరుపులా ముందుకు వచ్చి, అతని చేతిని లాగేసి, తలుపు తెరిచింది.

ఇంత హఠాత్తుగా ఆమె యేం చేయగలిగినది పూహలో

వున్నాడేమో ఊహించుకొన్నాడు.

ఆమె యింకా గడప అవతలి కాలు పెట్టలేదు. చెయ్యి పట్టుకుని లోపలికి గుంజబోయాడు. ఒక్క విదిలింపుతో వదుల్చుకుని, ముందుకు తూలిపడింది.

అతనూ వెనక్కి పడబోయి, నిలదొక్కుకున్నాడు.

‘ఇంక లాభంలేదు. రోడ్డుమీద యెవరైనా వస్తుంటే....’ దూరంగా యెవరో రావటం కనిపించింది. ఆమెకి వినపడకుండా ఏదో గొణిగాడు.

ఆమె లేచి నిల్చుంది తోకమీద లేచి నిల్చున్న పాములా బునలు కొడుతూ:

ఇంకా అలాగే చూస్తున్నాడు కిక్కి నవులుతూ! ఏదో అనబోయాడు. ఓ అడుగు ముందుకు వేసి, నిబ్బరంగా నిలబడి, చేయి చాచి, బలంగా అతని చెంపమీద కొట్టింది.

అతని కళ్ళు బైర్లు కమ్మినట్లయ్యాయి. తేరుకుని చూసేసరికి రోడ్డుమీద పది అడుగుల దూరంలో చకచక నడుస్తూ కన్పించింది. చెంపమీద తడుముకుంటూ, కోపంగా ఆమె వెళ్ళిన దిక్కి చూస్తూ వుండిపోయాడు.

*

*

*

“మామయ్యా! మనుషుల్లో యింత లేకితనం యెందుకు పుట్టుందో? వాళ్ళ నీచత్వం వాళ్ళ కేనాడైనా బోధపడుతుందంటారా జన్మలో. ఒక్కసారి అలోచించరు కాబోలు—ఎంత హీనమైన స్థితిలో తాముంటున్నదీను.”

“దట్టంగా మురికి పేరుకుపోయింటుంది, అసలు పదార్థాన్ని మూసేస్తాను. సంస్కారం, మనస్సులో స్వచ్ఛత యివి నిలుపుకోవడానికి కృషి కూడా అవసరమమ్మా!”

“అవి సహజంగా వచ్చే గుణాలు కదా!”

“కొంతవరకే! మనకే తెలియని ఎన్నో ప్రభావాలు మనమీద పనిచేస్తూ వుంటాయి. ఇంటి బూజు దులిపి, కడిగి ఎలా శుభ్రం చేస్తూ వుంటామో అలాగే తన్ను గురించి తాను విమర్శ చేసుకుని

చూసుకోవడం అనేది కూడా చాలా ముఖ్యం. అది ఎవరూ చేయరు. ఎంతో మాలిన్యం చేరుతూ వుంటుంది కంటికి కనబడక. అసలా దృష్టే వుండదు మనిషికి. బుద్ధిని, వివేకాన్ని జోకొట్టి, మనసు చెప్పినట్టలా ఆడతాడు.”

“అతను చూస్తే చదువుకుంటున్నవాడిలా వున్నాడు. ఏ కాలేజీ స్టూడెంట్ అయ్యుంటాడు. కాని, నిజంగా అతన్ని చూస్తే ఆ నిమిషంలో యెంత అసహ్యం, ద్వేషం కలిగాయని. చేతిలో ఏదైనా వుంటే....అతన్ని మర్డర్ చేసి వచ్చేద్దాను.”

“హూ!” నిట్టూర్చాడు ప్రకాశం. “చదువు ఎంత సంస్కారాన్ని నేర్పుతుందీ అనేది ఒక ప్రశ్నే. కొందరికది బూడిదలో పోసిన పన్నీరే. అటువంటివాళ్ల మనసు గాలి, వెలుగూ చొరని ఇరుకు గది లాంటిది. దాని తలుపులు తియ్యాలని వారాశించరు. విశాలత్వం అనేది వారికి అక్కర్లేదు. అలాగే జీవితమంతా గడిపేస్తారు. దానికి తోడు, మన సంఘంలో ఒక విచిత్రమైన పరిస్థితి. స్వార్థం, సంకుచితత్వం కుప్పతిప్పలుగా పేరుకున్నాయి. చక్కని పువ్వుని చూసి ఆనందించలేరు. దొరికితే నలిపేస్తే బాగుండుననే రాక్షసత్వం.”

“అసలు మన ఆచారాలు, పద్ధతులు ఇందుకు కొంత కారణమే అనిపిస్తుంది మామయ్యా! చలంగారు చెప్పినట్లు సెక్స్ విషయంలో స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు నెలకొనివుంటే....ఇలాంటి దొంగ చాటు పద్ధతులు, బలాత్కారాలు, ఆడదాన్ని చూసి చొంగ కార్చడాలు లేకపోనేయో!”

“అది ఏనాడూ జరగని పని కాత్యాయనీ! చలంగారు ఆశించినటువంటి సమాజం ఏనాడూ ఏర్పడదు. పూర్తిగా అసంభావమైనటువంటి వూహా లోకంలో ఆయన విహరించారని చెప్పవచ్చు. మనిషి తల్లిని గుర్తుపట్టడం ఏనాటినుంచి ఆరంభిస్తాడో....అనాడే అతనిలో స్వార్థం ప్రవేశిస్తుంది.

“నాది....నాకు కావాలి నాకు చెందినది....అనే భావమే అతనిలో పెరుగుతూ వుంటుంది వయసుతోపాటు. ‘నాకే వుండిపోవాలి.

మరొకళ్ళకి చెందకూడదు' అనేది స్వార్థంలో సర్వసాధారణమైన మరో మెట్టు. అది ఎక్కువగా జీవిత భాగస్వామిని విషయంలో వృథంగా వుంటుంది.

“త్ల మరో పిల్లని తనతో సమానంగా ప్రేమించినా, సర్దుకు పోగలదు కాని....భార్య మరో పురుషుణ్ణి మనసులో తలచిందీ అంటేనే సహించడు. ఆమె పూర్తిగా తనది. తనకే చెందాలి అనుకుంటాడు. ఇక మన దేశంలో సెక్స్ అనేది ఒక శారీరక అవసరం క్రింద మాత్రమే ఒప్పుకోరు.

“దానికో పవిత్రత, నిబంధనలు జన్మ జన్మాల పాపపుణ్యాలు వగైరా అంటగట్టి....ఆ సంబంధం అంటేనే అదేదో ‘చేయరానిది’ అనే భావం కల్పించారు. ఇటువంటి సమాజంలో, చలంగా రాశించిన మార్పు రావడం సంభవమా? స్వార్థం అనేది మనిషికి అత్యంత సహజం.

“అది అతని రక్తంలో రక్తమై ప్రవహిస్తూ వున్నన్నాళ్లా.... చలం రాతలు నేలవిడిచిన సాములే. ‘తన’ అనే భావం మనిషినుంచి పోదు. అది పోనన్నాళ్ళూ, చలం ‘ప్రీ’ని ఈ సమాజం భరించలేదు. అంతదాకా ఎందుకు....అమీర్....రాజేశ్వరిని, తన హక్కులాగా లేవదీసుకు వచ్చినవాడు, అంత రసికుడు, ప్రేమించేవాడూ....‘మీరా’ విషయంలో యెంత కర్కశంగా వుంటాడో....చదివావుగా.”

“అవును మామయ్యా! నాకూ అదే వూహ కలిగింది. ఇదే విధమైన స్వార్థం రాజేశ్వరి భర్తలోనూ వుంటుంది. అది సంకుచిత త్వంగానూ, ఇది ప్రేమగానూ యెందుకు కనపడాలి రాజేశ్వరికి? అని పిస్తుంది.”

“అదే నేననేదీను. అయితే ఒకటి....కొన్ని ఆచారాలు ఛాందసాలు సెక్స్ ని అలా వెగటు కలిగించేలా చేశాయి. ఈ విషయంలో ఆయనతో ఏకిభవించకుండా వుండలేం!”

“ఇంతకీ అటువంటి స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు మనవాళ్ళకిచ్చినా మంచి జరగదంటారు?” నవ్వుతూ అడిగింది కాత్యాయని.

“అది క్రమంగా రావలసిన మార్పు. మనసుల్లో ఎవరికి

వారు ఆలోచించి, విశాలత్వం ఏర్పరుచుకుని ఎదగాలి. ఇది ఒకళ్ళిచ్చేది కాదు. అసలు ఏ సమస్యకై నా సరే, వ్యక్తిగతంగా, ఆలోచనా విధానంలో మార్పు రావాలి. ఆ పరిధి విస్తృతం కావాలి. అంతవరకూ ఏ సమస్య పరిష్కారం కాదు.”

అక్కడే కూచుని అన్నీ వింటూ వున్న పార్వతి, సుశీల అడిగారు. “అయితే మానేస్తావా ఈ వుద్యోగం?”

నవ్వేసింది కాత్యాయని. “భయపడి మానేయను. అత్తయ్యా: అసలే చెంపరరీ. దానంతట అదే పోనీ.”

“ఎందుకు లెద్దా యీలాంటి వుద్యోగాలు, లేనిపోని గొడవలు.”

“అసలు ఆడవాళ్ళంతా ‘కరాటే’ నేర్చుకోవాలంటాను. మన వూరి మహిళామండలిలో అటువంటి ట్రైనినింగ్ ఒకటి పెడితే బాగుండును.”

“ఎందుకూ? అలాంటి రౌడీలని చెంపదెబ్బలు కొట్టడానికా?”

“మరే! లేకపోతే చూడు సుశీల! శరీరకంగా మనం ఆక్ట్ బలవంతులం కాకపోవడం వల్లనేకదా ఇలాటి దౌర్జన్యాలు జరగడం. మనకికూడా కొంత శరీర దారుఢ్యం అవసరం.”

“బలేమాటలు చెప్తావు కాత్యా” నవ్వింది పార్వతి.

“నిజమే అత్తయ్యా! నేను సీరియస్ గా చెబుతున్నాను.

తప్పకుండా ప్రతివాళ్ళకీ కొంత దౌర్జన్యాన్ని యెదుర్కొనే పద్ధతి తెలిపి వుండాలి. వింటే నవ్వుగానే వుంటుంది కానీ, ఆలోచించి చూడు. ఏంత అవసరమో! నాకు తటస్థపడిన పరిస్థితుల్లో, అలాంటి శక్తి అవసరం. కనీసం కొన్ని చిన్నచిన్న ప్రమాదాలనయినా తప్పించుకోవచ్చు. పేపర్లలో చూట్టంటేదూ.... ఆడవాళ్ళ మీదెంతంత దురాగతాల జరుగుతున్నాయో. ఇంకా మనకి తెలియక యెన్నిజరుగుతున్నాయో!”

“నిజమే సుమా!”

“ఇంకేం, మహిళా మండలిలో రేపట్నుంచి ఈ క్లాసులు ప్రారంభించండి.” ప్రకాశం వేళాకోళంగా అన్నాడు.

“ఏం చేద్దామన్నా అందరూ కలిసి రారండీ!” పార్వతి చూచుకుంటే అన్నది అతని వేళాకోళం పట్టించుకోకండా.

“అసలు మీ మహిళామండల్లో చీరలు సవరించుకోడం కొప్పులు సవరించుకోడం తప్ప యిలాంటి సంఘాన్ని సవరించే పనులు యెవరిక్కావాలి. అసలు మూడు కొప్పులోచోట యిమడ వంటారు. అలాంటిది అన్నికొప్పులొకచోట చేరితే....”

“ఆ! మీకంతా వెటకారమే. ఈ మగాళ్ళు మాత్రం మహా వూడబొడుస్తున్నట్టు.”

“అదేమోగాని మీ ఆడవాళ్ళలా అనవసరపు కబుర్లు మాత్రం చెప్పం.”

“ఔనాను. మీ క్లబ్బులో కాబరే డాన్సర్ దగ్గర్నుంచి, వీధి లోని ముష్టిదానివరకూ చర్చలే. తెలియదనుకున్నారా?”

“చూశావా కాత్యాయనీ, అన్నీ తెలిసినట్టు మీ అత్తయ్య మాటలు.”

“ఏమిటివాళ యిద్దరూ వాగ్యుద్ధంలోకి దిగారు. మరికాసేపు కానివ్వండి. నేను, సుశీల చక్కగా ఎన్జాయ్ చేస్తాం.”

“సుశీలా నువ్వుమాత్రం యిలా నేర్చుకోకమ్మా.” ప్రకాశం నవ్వుతూ భార్యని వెక్కిరించాడు.

“ఇలా వాదులాడడానికి కూడా ప్రైముంటుందంటారా ఆ డాక్టరుగారికి.”

“ఏమిటి మామయ్యా! సుశీలకి పెళ్లి....నిశ్చయించేశారా? చూశారా....నాతో చెప్పనేలేదు” కాత్యాయని బుంగమూతి పెట్టింది.

“ఏదీ! నువ్వొచ్చి పదిహేను రోజులయింది. ఇటువేపు రానేలేదు. ఇన్నాళ్ళూ తటపటాయించాను గాని యిప్పుడీ నిర్ణయాని కొచ్చి, మీ మామయ్యని వాళ్లకి వుత్తరం రాయమన్నాను. సుశీలను చూసి చాలా రోజులయింది. వాళ్ళూ పిల్లని చూసినట్లు వుంటుందని రమ్మని రాశాం. మొత్తానికి, నాలుగురోజుల్లో తల్లీ, కొడుకూ రావచ్చు.” పార్వతి సంతోషంగా చెప్పింది.

“ఇంకేం సుశీలకి మేం ఇంక కనపడం! ఔనా!”

“మరే! డాక్టర్‌రాల్ని కళ్ళకి గంతలు కడతాడా?”

“కళ్ళకి గంతలే కడతాదో, ముక్కుకి తాడే కడతాదో. ఏం కట్టినా, ఈ స్నేహితురాల్ని మరచిపోకు సుమా!” కాత్యాయని ముఖంలో నిజంగానే దిగులు కనిపించింది. అంతలోనే మామూలుగా అయి “సుశీల పెళ్ళికూతురాయెనే” అంటూ పాడింది సన్నగా.

“నీ కంఠం చక్కగా వుంటుంది కాత్యాయనీ! సంగీతం నేర్చుకుంటే బాగుండిపోయేది.” సుశీల, సిగ్గు మీద పడకుండా, తప్పించుకుంది, మాట మార్చింది.

“ఆ పని మా చిన్న చెల్లాయికి! దానికిప్పట్నుంచే నేర్పిస్తే బాగుంటుంది. దాని కంఠం యెంతో బాగుంటుంది తెలుసా! మేమేం నేర్చుకోలేకపోయినా, దానికై నా ఆ అవకాశమివ్వాలని ఆశ.”

“కళ ఈ రోజుల్లో ఖర్చుతో కూడిన పని. ఎంత ఆసక్తి వుంటే మాత్రం యేం లాభం?” పార్వతి, కుర్చీలోంచి లేచి, లోపలకూ వెళ్తూ అంది.

“నిజమే. కేవలం డబ్బు లేకపోవడమనే లోపం వల్ల; ఎంత సామర్థ్యం వున్నా నిష్ప్రయోజనమవుతోంది. అందులో తమలాంటి వాళ్ళకి మనీసు.” నిట్టూర్చింది కాత్యాయని.

* * *

“అమ్మా ఇదిగోనే చీర నీకు. యెలా వుంది చెప్పు. ఒరే తమ్ముడూ, కలర్ పెన్సిల్స్ యివిగో! బాగా వెయ్యాలిదొమ్మి.”

“ఓ ఫస్టు ప్రయిజ్ కొట్టేస్తా చూడు.”

నవ్వింది కాత్యాయని. “అలాగేలే! జాగ్రత్తగా వెయ్యి. తొందరపడకు. ముదరరంగులు ఎక్కువ వాడకూ.”

“ఏమిటే అదీ?”

“వాళ్ళ స్కూల్లో డ్రాయింగ్ టీచర్ ఓ కాంపిటిషన్ పెట్టారుట. అందుకనే ఆ పెన్సిళ్ళూ అవీను.”

“సరే! ఈ చీరెందుకు కొన్నావిప్పుడు? నువ్వు కొనుక్కో పోయావా?”

“నాకున్నాయితే చాలు. నాన్నగారే! చొక్కా తెచ్చాను.”

“జాగుందమ్మా! మగపిల్లవాడితో సమంగా. క్రిందటి వాడి జీతంలో ఓ చీర తెచ్చాడుగా. నీ జీతం నువ్వేమైనా ఖర్చుచేసుకో వలసింది. అడపిల్లవి....చేతికి ఓ బంగారు గాజు కూడా లేదు. మెళ్లో....”

“అమ్మా! ఈజీతానికి బంగారం కూడానా! అయినా ఇప్పుడు బంగారం లేపోతే ఏమొచ్చే గానీ....నీకు కట్టుడు చీరలు కావాలి. అందుకే తెచ్చాను.”

“ఒకటి అక్కకి పెట్టి పంపుతాను.” స్వగతంగా అనుకుంటూ, చీరమీద వేలితో రాయసాగింది సుభద్రమ్మ.

“అంటే నీకు కోపమొస్తుందిగాని అమ్మా, అక్కకి మనం పెట్టవలసిన పనేముంది చెప్పు. ప్రతి పైసా మనం లెక్క చూసి చూసే....ఖర్చుపెట్టుకుంటున్నాం. దానికిప్పుడు కావలసినన్ని చీరలు, నగలూను. మనమే పెట్టాలా ఈ పాతికరూపాయల చీర. అదేవుంటే నీకెన్నాళ్లు గడుస్తుంది చెప్పు.”

సుభద్రమ్మ నిట్టూర్చింది. కూతురి మాటల్లో నిజం వుంది. ఈ చీరే వుంటే తనకి మరో ఏదాది దాకా గడిచిపోతుంది. చుట్టు పక్కలవాళ్ళకోసం, కూతురికి వెళ్ళేటప్పుడు చీర పెట్టానని చెప్పడం కోసం, పెట్టాలి తను. ఏ మొగుడో, ఓ మొగోడు, దానికి సంఘంలో గౌరవం, తిండి బట్టకి లోటులేని పరిస్థితి....ఏర్పరిచాడు దేవుడు. అలా ఆరోచిస్తూ నిల్చున్న తల్లిని చూసేసరికి జాలివేసింది కాత్యాయనికి- జీవితంలో ఎంతో అలసిపోయినదానిలా, నీరసంగా, నిరుత్సాహంగా....వ్చే! ఏమిటో అమ్మా! రంగన్నయ్య కూడా కాద్దో గొప్పో నాన్నకి తోడుగా సంపాదిస్తున్నాడు కాబట్టి, పరిస్థితి కాస్త ఫర్వా లేదు. రేపు నాన్న రిటైరయితే....చెళ్ళున కొట్టినట్టయింది కాత్యాయనికి. ఈ వూహ యిన్నాళ్ళూ రాలేదు. ఏమిటి రేపటి గతి? రామాన్ని ఏదయినా టెక్నికల్ కోర్సులో పెట్టాలి. తమ్ముడ్ని, చెల్లాయిని చదివించాలి. అన్నయ్య జీతం తిండికే చాలదు.

కాత్యాయని ముఖంలో నవ్వు మాయమైంది.

“పదవే కాస్త ముఖం కడిగి కాఫీ తాగు. అక్క ఇంటావి
డతో కూర్చుంది. పొద్దున్నుంచి నీ కోసం తపించిపోతోంది ఎప్పుడు
వస్తావా అని. పద.”

కాఫీ గ్లాసు చేతికందిస్తూ. ముసి ముసిగా నవ్వుతూ చెప్పింది
• సుభద్రమ్మ. “సరస్వతి కిప్పుడు మూడో నెలట.”

“అ!”

“అలా లెల్లబోతావేమిటే ఏదో వింత విషయం విన్నట్టూ”
• సుభద్రమ్మ నవ్వేసింది గట్టిగా.

“అమ్మకెంత సంతోషం!! ఈ సంతోషం ఎలా వచ్చిందో
అమ్మ మొహంలోకి? ఎన్ని బరువులు దిగలాగుతున్నా? అప్పు
డప్పుడు ఇలా తేలిగ్గా నవ్వగలుగుతుంది అమ్మ. అదే జీవితంలోని
తమాషా అనుకుంటాను.”

• “అక్కా!” దగ్గరగావెళ్ళి, ఆమె చేతుల్ని చేతిలోకి తీసు
కుంది ప్రేమగా. జాలిగా కూడా వుంది ఆమెకి. నీరసంగా కనిపి
స్తోంది సరస్వతి. ముఖంలో ఏదో తృప్తి. ఎంతో పెద్దదానిలా కన్పి
స్తోంది.

“ఇలా చిక్కిపోయావేమిటే! నల్ల బడ్డావు కూడాను.”

• “అక్క చెల్లెళ్ళి డిరూ మాట్లాడుకోండి. కలుసుకుని ఏడాది
దాటుతోంది పాపం. రేపు మీ అక్క! మామిడికాయలు తెచ్చిపెట్టు
కాత్యాయనీ” నవ్వుతూ ఇంటావిడ మెట్లుదిగి వెళ్ళిపోయింది.

■

*

*

• రాత్రయింది. “మరి కాస్త పచ్చడి వేసుకు తినవే!” ఆప్యా
యంగా కొసరి కొసరి వడ్డించి తినిపిస్తోంది సుభద్రమ్మ. “వద్దమ్మా!
సహించటంలేదు....”

ఓరగా చూసింది అక్కవంక. యెలా వుందీ అక్క. ఎంత
మార్పు!! అమాయకంగా, బేలగా తన ముందు చిన్నపిల్లలా వుండే
అక్క... ఇప్పుడు ఆమెదగ్గర పూర్వంలా దబాయించి మాట్లాడేలా
లేదు తను. అక్క ముఖంలో ఏమిటో ఆ ముద్ర? ఆ నిర్లిప్తత!
సరుబాటా?

వంటింట్లో పని ముగించుకుని సుభద్రమ్మ కూడా వచ్చి పడుకుంది. భర్త, సవితిపిల్లలు వీళ్ళ కబుర్లేవో చెప్తోంది సరస్వతి. అసక్తిగా లేదు కాత్యాయనికి.

‘అక్క గర్భవతి అంటే తనకెందుకో సంతోషం కలిగటం లేదు. అక్క సంతోషంగా వుంటోందా? ఆ సవితి పిల్లలు యెలా వుంటారు? భర్త ప్రవర్తన ఎలా వుంటుందో? ఆ విషయాలు చెప్తే బాగుండును.’

సుభద్రమ్మ అడుగుతోంది మెల్లగా “ఆ పిల్లలకు సువ్వంటే యిష్టమేనటే? అతను సరదాగా వుంటాడా?” ఓ నిమిషం మౌనం తర్వాత చెప్పింది సరస్వతి.

“ఇష్టమూ లేదు అయిష్టమూ లేదు. వాళ్ళ గొడవ వాళ్ళది, నా గొడవ నాది. తనూ ఆయన బాగానే వుంటారు.”

అసంతృప్తిగా వుందా సమాధానం కాత్యాయనికి. మెల్లగా నిద్రలోకి జారింది. కాసేపటికి ఎందుకో మెలకువ వచ్చింది - నిద్ర మళ్ళీ రాలేదు. ఏవేవో ఆలోచనలు. “ఏమిటీ జీవితం. అర్థమేమిటి? దీనికి? మనిషి ఎందుకీ మనుగడ సాగిస్తున్నట్లు? ప్రతివారికీ ఏదైనా లక్ష్యముంటుందా? ఏ లక్ష్యమూ లేకుండా తినడంకోసమే బ్రతకడం, బ్రతకడం కోసమే తినడం అన్నట్లు జీవితం గడిపేయడమేనా? అక్క పెళ్ళి ఓ పరమార్థం అన్నట్లు చెప్తుంది. అందుకే.... ఏదో. ఒకటి అని ఈ సంబంధం చేసేసుకుంది. అబ్బ! అంత లావు. అంత వయస్సున్న.... ఆ మనిషి.... ఎలా భరిస్తోందో అక్క. అసలాయన్ని చూస్తే వలపుటూహాలు రేగుతాయా ఎవరికేనా? మొహం చూస్తే మామయ్యో, బాబయ్యో అని పిలవాలనుకుంది. ‘ఏదండీ అంటూ నవ్వుతూ, సిగ్గువాలకబోస్తూ, అక్క కాఫీ గ్లాసందిస్తుంటే.... అందించగలదా.... అలా.... ఆ మోటు మనిషి అక్కని దగ్గరకి తీసుకుని ముద్దు.... ఛీ! కూతురి వయసుది.... ఎలా శృంగారం జరుపుతాడో.... ముందసలు అక్క ఎలా భరిస్తోందో?’ కేశవరావు గుర్తొచ్చాడు చటుక్కున. పాపం అక్క! మనస్సు భారమైపోయింది.

గడియారం పన్నెండు కొట్టింది పక్కింట్లోంచి. “ఇంకా పన్నెం

దేనా?" అంతా మంచి నిద్రలో పుండి పుంటారు. తన కేమిటివాళ నిద్ర రావటం లేదు. తన నెవరేనా చూస్తే ఏమనుకుంటారో? సెక్స్ కోరికలతో సతమతమవుతోందనుకుంటారేమో! అదేమిటో ఆ సెక్స్ పేరు చెప్తే తనకి అసహ్యంగా పుంటుంది. సుశీల మొహంలో చాక్లరు పేరు చెప్పేసరికి యెంత సిగ్గు వచ్చింది? ఏం వూహించుకుందో? ఏం శృంగార దృశ్యమో.... మొహం యెర్రబడింది. తన కెందుకో వెగటనిపిస్తుంది శారీరిక సంబంధం వూహించేసరికి. అందరికీ అలా పుంటుందా.... యెందుకుంటుంది. వుండదు. వుంటే అక్క ఈవేళ యిలా వికారంతో దోకులతో.... సుశీల యెర్రబడ్డ ముఖంతో పులకించిపోతూ.... అబ్బే! ఆవేళ ఇంటాయన అసహ్యంగా, అబగా.... గుడిసెలో సింహాచలం, రత్తాలు.... ఛీ! యెంత వికారం! పండుల్లా.... జంతువుల్లాగే.... కాకపోతే మరేమిటి? ఛ.... ఛ....

“ఏయ్! సుశీ! ఉద్యోగం వూడింది. ఇక రెస్టే. మళ్ళీ ప్లాస్టిక్ ఫ్లోగ్లూ, అప్పడాలు పుచ్చుకుంటున్నాను.”

సుశీల నవ్వింది. నవ్వులో కొత్తదనం కాత్యాయని గమనించింది.

అంతలోనే వచ్చాడు ప్రకాశం. “ఏవమ్మా! రావల్సిన డబ్బు తీసుకున్నావా పొద్దున్నవచ్చి? నే చూడలేదు నిన్ను?” అన్నాడు.

“అ! తీసుకున్నా. ఏదో ఆరు నెలలు కాస్త కాలం బాగానే గడిచింది.”

అభిమానంగా చూస్తూ అన్నాడు ప్రకాశం. “కష్టానికి భయపడేదానివి కావు కనక బాగా గడిచిందనగట్టతున్నావ్!”

“కష్టమే కాదు మామయ్యా! మీతో చెప్పానో లేదో గాని ఓరోజు ఓ యింటావిడ “ఏవండీ” అంటూ, జిడ్డుకాదుతున్న ముఖంతో జేగ్ వేలాడేసుకుని, నీర్సంగా పిలిచేసరికి “పో.... పో.. ఇప్పుడేం లేదు. వెళ్ళు అని తలుపేసుకుంది.”

కాత్యాయని చెప్పిన తీరుకి ప్రకాశం, సుశీల ఫక్కున నవ్వేశారు.

పక్క గలోంచి “మామయ్యా” అంటూ బయట కొచ్చా

దొక యువకుడు.

“ఆ! ఇతనే మా మేనల్లుడు రాజారావు. నీకు చెప్పాను చూడు” చిరునవ్వుతో, సూటిగా ఇతే చూస్తూ “ననుస్కారమండీ” అన్నాడతను.

“కాత్యాయని అని సుశీలకి చిన్నప్పటినుంచీ స్నేహితురాలు. సుశీలకంటే కూడా నాకే యెక్కువ స్నేహితురాలు” నవ్వుతో అన్నాడు ప్రకాశం.

“నువ్వు చాలా లక్ష్మీ మామయ్యా అలా అయితే” సరదాగా చొరవగా అన్నాడు. కొద్దిగా ఆశ్చర్యపడింది.

కలుషగోలు మనిషిలా వున్నాడే అనుకుంది.

సుశీల తుద్రుమంది లోపలికి, “ఏయ్! సుశీలా! నిన్నే నిన్నే” అంటూ వెనకే పరుగెత్తింది కాత్యాయని.

వంటింట్లో పార్వతితోపాటు కూర్చున్న మరో స్త్రీని చూసి, అతని తల్లి కాబోసు అనుకుంది.

కొంతసేపు గడిచింది కబుర్లతో “సుశీల ఒక్కరే అతనితో వెళ్లడానికి సిగ్గుపడుతోంది. నువ్వు కూడా వెళ్లు కాత్యాయనీ సరదాగా” అంది పార్వతి.

“యెక్కడికీ?”

“పార్కుకిట.”

“సరే అత్తయ్యా!”

ముగ్గురూ, పక్క పక్కనే నడవసాగారు. రాజారావు సన్నగా, పొడుగ్గా చువ్వలా వున్నాడు. సుశీల అతని పక్క బాగా పొట్టిగా, బొద్దుగా కన్పిస్తోంది. సుశీల వూరికే సిగ్గుపడుతోంది. మాటలన్నీ కాత్యాయని, రాజారావుల మధ్యే జరుగుతున్నాయి. చనువుగా, ఏనాటినుంచో తెలిసిన వాడిలా చెప్తున్నాడు రాజారావు కబుర్లు. కాత్యాయనిది యించుమించు అటువంటి స్వభావమే కావడంవల్ల అరమరికలు లేకుండా ప్రేమగా సంభాషణ కొనసాగిస్తోంది.

ఫౌంటెన్ కి కొద్ది దూరంలో కూచున్నారు. అది చిమ్ముతున్న నీళ్ల వేపు దీక్షగా చూస్తూ అంది కాత్యాయని! “నే నసలు

డాక్టరు చదువుదామని కలలు కన్నానండీ! మా పరిస్థితులకి ఆ మాట పైకి చెప్తే హాస్యాస్పదంగా వుంటుందనుకోండీ!”

“అదేం మాట” నొచ్చుకుంటున్నట్లుగా అన్నాడు.

“నిజమంతేలేండి. మీరు పల్లెలోనే ప్రాక్టీసు పెట్టడం నిజంగా మెచ్చుకో తగిన విషయం.” మెప్పువల ఆమె కన్నుల్లోనే కనిపించింది ఆతనికి.

“అందరూ పట్నాలకే ఎగబడితే ఎలా. ఎలాంటి పరిస్థితుల్లోనైనా సరే. ఆ పల్లెలోనే వుండదలిచాను” స్థిరంగా అన్నాడు. సుశీల ముఖంలో కాంతి తగ్గింది. అది గమనించారద్దరూను.

“అబ్బో! ఆవర్క యువక డాక్టరన్నమాట.” తేలిగ్గా నవ్వేస్తూ అంది కాత్యాయని.

“యువక ఏమోగాని చవక డాక్టర్ని ప్రస్తుతం ”

“ఫీజులు దండిగా వసూలు చేయకపోయినా కూడా ముప్పే నండీ. ఎంత యెక్కువ ఫీజులాగితే అంత పెద్దడాక్టరు.”

“అక్షరాలా నిజం మీరన్నమాట. ఏదీ ఇప్పుడిప్పుడే పుంజుకుంటోంది.”

“ఇకమీదట గుంజుకుంటా రన్నమాట” మధ్యలోనే టక్కున అని నవ్వేసింది.

పల్చని పెదవులమధ్య చిన్నగా, ముచ్చటగావున్న పలువరస గమనిస్తూ వుండిపోయాడు. ఆ ముక్కు యెంత సూదిగా, మొన చేరి వుందో. సన్నగా గీసినట్లున్నాయి కనుబొమలు. సుశీలనిచూస్తే గున్నమామిడి గుర్తుకొస్తుంది. ఈ పిల్లి సన్నజాజి తీగలా వుంది.

అతని చూపులు కలవర పర్చాయి కాత్యాయనిని.

“అలా చూస్తాడేం? సుశీల ఏమనుకుంటుంది?” ఇబ్బందిగా కదిలింది.

*

*

*

రాజారావుకి ఎంత వద్దనుకున్నా కాత్యాయనే కళ్ళలో మెదుల్తోంది. “ఎంత చురుగ్గా, సూటిగా వుంటాయామె చూపులు. చలా

కీగా నప్పుతూ, అప్పుడప్పుడు చురకలు తగిలిస్తూ మాట్లాడుతుంది. ఉత్సాహం, ఉత్తేజం ఆమె నరనరాన జీర్ణించుకు పోయినట్లుంటాయి. ఆమెలాంటి తోడు దొరికితే, జీవితంలో నిరాశ, నిస్పృహ దరికి రావు. అంత డై నమిక్ గా వుంటుంది.' నాలుగయిదు రోజుల అనంతరం కాత్యాయనిని గూర్చి వూహించి.

*

*

*

“సుశీలకి వల్లమాలిన సిగ్గు. నువ్వెళ్ళి కాఫీ యిచ్చిరామ్మా! పార్వతి వంటింట్లోంచే కేకేసింది కాత్యాయనిని.

కాత్యాయని కాఫీగ్లాసు అందించింది.

“మీరుకూడా నాకు మర్యాదలు చేస్తున్నారే ఇది మీ యిల్లే అన్నట్టుగా.”

“ఇది నా యిల్లే. కాదని ఎవరన్నారు?”

“అలాగా, ఈ ఇంట్లో మీకున్న చనువు, ఆప్యాయతచూ నేనే మీ స్నేహంమీద నాకు అసూయ కలుగుతోంది సుమండీ.”

“అసూయ ఆపే మంచిలక్షణం కాదు సుమండీ.” అతనిష్ట అనుకరిస్తూ నవ్వింది.

*

*

*

“డాక్టరుగారూ, మీకు కొంత శ్రమ ఇవ్వదల్చుకున్నానీవేళ.” కాత్యాయని పస్తూనే అంది రాజారావుతో.

“ఏవిటో?”

“మా చెల్లాయికి జ్వరం వస్తూందిప్పుడు. నాలుగు రోజులుగా వుంది. పొద్దున్న తగ్గడం సాయంత్రం రావడం. ఒకే టైముకి రావడం....వూరంతా టైఫాయిడ్ వుంది. అదే ఏమోనని భయంగా వుండీ....”

“అగండాగండి. మీరే నిర్ణయం చేసేయకండి చెట్టంత డాక్టర్ని ఎదురుగా పెట్టుకుని. ఇంతకీ నామీద పడిందేం కన్ను.... చుట్టపు చూపుగా వచ్చినవాణ్ణి. మీ ఫామిలీ డాక్టరేమయ్యాడు?”

“మీమీద కన్నుపడిన మాట వాస్తవమే. మా సుశీ....”

“అయితే నిజమే నన్నమాట” వంగి, ఆమె కళ్ళలోకిచూస్తూ

తమాషాగా నవ్వాడు.

నివ్వెరబోయింది. అతని ముఖం కొత్తగావుంది. కొద్దిగా ఎర్రనయింది. కళ్ళల్లోంచి పలుభావాలు ఆమెను వెల్లువలా చుడుతున్నట్లుంది. ఏదో చెప్పబోయి ఆగుతున్నట్లున్నాడు. ఒక్కక్షణం కాత్యాయనికి భయంలాంటిది కలిగింది. మరు నిమిషమే నిబ్బరించుకుని, శ్లోకంలోంచి లేచింది కూర్చున్నదల్లా. అతనింత దగ్గరగా నిలబడి పేంగి చూస్తున్నాడంటే, తను లేస్తే అతన్ని ఢీకొంటానని భయపడింది. అలాగే కూర్చోవాలన్నా ఇబ్బందిగానే అనిపించింది. అంతలో పార్వతి వచ్చింది, “ఏమిటి కాత్యాయనీ, మీ చెల్లాయి సంగతేనా అడుగుతున్నావు?”

కాత్యాయనికి వచ్చినప్పటి ఉత్సాహంలేదు. పరధ్యాన్నంగా అంది. “ఔన తత్యాయ, దానికి జ్వరం.”

పార్వతి మరోలా అర్థం చేసుకుంది, “దానికే అలా దిగాలు పడతావేం. మా అల్లుడున్నాడుగా. ఓసారి చూపించు.” అంది మురిసిపోతూ రాజారావుని చూసుకుంటూ. “అత్తయ్యాకు సరదా తమ అల్లుడు దాక్టరని.” కాత్యాయని చిలిపిగా నవ్వింది. రాజారావు నవ్వు లేదు. “ఎంతదూర మీ యిల్లు.”

“మీరు నడిచేంత దూరం.”

“పదండయితే.”

జోళ్ళు వేసుకున్నా రిద్దరూను. అప్పుడే బయటనుంచి లోపల కొస్తూ అడిగాడు ప్రకాశం. “ఎక్కడికీ, సుశీలేదీ?” అని. రోజూ ముగ్గురూ కలిసి వెళ్ళడం అలవాటు.

వెనకనుంచి పార్వతి అంది. “సుశీలకి తలనొప్పిగా వుందని పడుకుంది. వాళ్ళ చెల్లెలికి జ్వరంగా వుందంటే చూసిరమ్మని వెళ్ళమన్నాను.”

“అత్తగారి హోదా చూపించేస్తున్నావన్న మాట.” రాజారావు తల్లి వచ్చిందింతలో లోపలి గదిలోంచి.

“అన్నయ్యా, మేం వచ్చి అప్పుడే పదిరోజులయింది. సామెత చెప్పినట్టుగా వుంది. పిల్లని చూసుకోడానికివచ్చి, పది

రోజులు మకాం పెట్టేం. రేపు వెళతాం మరింక. ముహూర్తాలవీ చూసి, నువ్వే వుత్తరం రాయి.”

కాత్యాయనీ, రాజారావులకి వినబడుతూనే వున్నాయి యీ మాటలు.

“అయితే రేపు వెళ్ళిపోతున్నారా?”

“ఆ! ఇంకెన్నాళ్ళు. అసలు ఇన్నాళ్ళు వుందామనుకోలేదు. మామయ్య, అత్తయ్య తెగ బలవంతం చేశారు. అయినా వుండక పోదు ననుకోండి. మీ వల్ల....” అంటూ ఆగాడు.

అప్రయత్నంగా అతని కళ్ళలోకి చూసింది. చప్పున చూపు మరల్చుతూ, “ఊ....నావల్ల....”

“మీవల్ల ఇన్నాళ్ళూ వున్నాను.”

కాత్యాయనీకి చిరాకు, కోపం పొంగాయి. “ఏమిటి మీ మాటలు రాజారావుగారూ?” అన్నది. కొద్దిగా కఠినమయింది స్వరం.

అతనేం మాట్లాడలేదు.

సిగ్గుపడింది. మృదువుగా నవ్వుతూ అంది. “సుఖీలని వదళ్ళ వెళ్ళలేక అని చెప్పలేం. సిగ్గా.”

అతనీసారి బదులు పలికలేదు. నిట్టూర్పు వినిపించింది. పక్కకి తిరిగి చూడాలనిపించినా, ముఖం తిప్పలేదు. ఇంటి వరకు మౌనంగా నడిచారు.

“ఎవరే కాత్యాయనీ? ఆయన?” మెల్లగా అడిగింది సుభద్రమ్మ.

“అదేనమ్మా, సుఖీలకి కాబోయే ఆయన. చెప్పానుగా డాక్టరు గారని.”

“ఓహో, రండిబాబూ రండి” ఆదరంగా పిల్చింది.

“ఇదిగోనండీ” చూపించింది చెల్లెల్ని. చెల్లెలి మంచం పక్కకి కుర్చీచేసింది. అతను ఆ పిల్లనేమో అడుగుతున్నాడు. రోపలకెళ్ళింది. “అమ్మా, కాస్త కాఫీ.”

“ఆ! ఆ! అదే పెడుతున్నాను.”

రంగారావు, వెంకట్రావు వచ్చారంతలో. వారికికూడా పరిచయం చేసింది రాజారావుని.

“ఏమండోయ్, మా తమ్ముడు అడుగుతున్నాడు స్టేక్ లేని
డాక్టరేమిటని?” అంతా నవ్వారు.

“మా బృందావన్ గార్డెన్స్ చూస్తారా.”

“ఏమిటది?”

“అదేనండీ! మా పెరటితోట.”

“సరే చూపించండి.”

“ఇంతకీ యేమిటంటారు జ్వరం? అమ్మకి డైఫెయిడ్ లాంటి
మాటలు చెవినబడితే భయం. అందుకే మిమ్మల్ని యేమాటా చెప్పక
యిలా తీసికొచ్చాను. లేకపోతే మూడుగదుల మా యిల్లు మహారాజా
పేలస్సు, ఈ ఆనప పొట్ల పాదులు బృందావన్ గార్డెన్స్ నా? మీ
డయాగ్నోసిస్ యేమిటో ఇక్కడే చెప్పండి మహానుభావా.” పెరటి
గోడదగ్గర మందారచెట్టుకింద నిలబడి అడిగింది. పెరడు చూపిస్తోం
దనుకుంటున్నారు యింట్లో అంతా. “మెరికలాగున్నాడు కుర్రాడు.
కాత్యాయని అతనిప్రక్కన నిలబడితే ఎంత బాగుంది జోకీ”
ఇంట్లో అంతా అనుకుని నిట్టూర్పు విడిచారు.

అబ్బ, ఇబ్బచూసి, మందార కొమ్ముమీద చేయిచేసి ఆమె
చేపేచూస్తూ, మెల్లగా చెప్పారు రాజారావు.

“మితో మేకాంతంగా మాట్లాడే అవకాశం నాకు దొరకదు.
అందుకే ఇలాటిచోట, ఈ పరిస్థితిలో చెప్పేస్తున్నాను. ఉత్తరాలు
రాసి యివ్వటం నాకు బాగులేదు. అందుకే యిలా....మీరు నాకు బాగా
నచ్చారు. మిమ్మల్ని పెళ్ళిచేసుకుంటా నంటే మీరేం చెప్తారు?”

తెల్లబోయింది కాత్యాయని. ఇతని చూపులు యీ సంగతి
చెప్పకనే చెబుతున్నాయి యిన్నాళ్ళబట్టిను. కాని యింత దైర్యం
చేస్తాడని అనుకోలేదు. ఏం చెప్పడం? అసలేమిటీ విచిత్ర పరిస్థితి.
నిలకడ లేనివాడిలా వున్నాడే. సుశీల సంగతేమిటి? అయోమయంగా
క్షణం నిలబడి పోయింది.

ఇంట్లో వాళ్ళంతా తమవేపు విచిత్రంగా చూడడంతో తమా
యించుకుని “రండి. ఇంట్లోకి వెళదాం. ఇంతకీ మా చెల్లి”

“డైఫెయిడ్ లక్షణాలే కనబడుతున్నాయి. నా ప్రశ్నకు

జవాబు?”

“చెప్తాను తరవాత.”

“ఎప్పుడు?”

“రేపు.”

“ఎక్కడ?”

“పార్కులో.”

తమ్ముడు తమ వేపు రావడంతో ఆసేసింది.

/*

*

*

“మీ కోసం ప్రయాణాన్ని రేపటికి వాయిదా వేసుకున్నాను,”
క్రింద రుమాలు పరచి కూర్చుంటూ అన్నాడు.

“గొప్ప పని చేశారు.” గడ్డిమొక్కలు పీకుతూ అంది.

“ఊ, చెప్పండి.” ఆమె వేళ్ళ కదలికను చూస్తూ అడిగాడు.

“సుశీల మీకెందుకు నచ్చలేదు?” వుండి వుండి హఠాత్తుగా
అడిగింది.

నవ్వాడతను. “నాకు ముద్దబంతి యిష్టంలేదు. సన్నజాజి
యిష్టం. బంతి యెందుకిష్టంలేదు అంటే నేనేం కారణము చెప్ప
గలను?”

“ఇలాంటి సమాధానం నాకు తృప్తిగాలేదు.”

“ఆసలు మీకు తృప్తినిచ్చే సమాధానం నేనెందుకివ్వాలి?”

“మీరు చంచల స్వభావులేమో అని అనుమానం నాకు. అది
తేల్చుకుందుకే....”

“చూడండి! సుశీలని నేను చిన్ననాడు యెప్పుడో చూశాను.
మళ్ళీ ఇదే చూడడం. చూడగానే కొంత అసంతృప్తి ఫీలయ్యాను.
కాని మామయ్యమీద, మా బంధుత్వంమీద గౌరవంతో ఆమెను చేసు
కుందామా అనే అనుకున్నాను. నాకు అమ్మతప్ప మరెవరూ లేరు.
బంధువులని పేరుచెప్తే వీరే.”

“మరి....”

“అదే చెప్తున్నా. నేను వచ్చిన మర్నాడే మీరు మామయ్య
గారింటికి వచ్చారు. మీ స్వరం వినడంతోనే నాకెందుకో....యెంతో

తెలిసిన వారిలా చాలా దగ్గిరవారిలా అనిపించింది. గదిలోంచి యివ
తలకి వస్తూనే....మిమ్మల్ని చూస్తూనే....నేను....ఒక....”

కిసుక్కున నవ్వింది. “ప్రథమ వీక్షణంలోనే ప్రేమ సృష్ట
సిందంటారు.”

“మీరు ఏమనుకున్నా సరే. నాకే తెలియకుండా నేను వో
రూపాన్ని యేర్పరచుకుని వుంటాను. దానికీ మీకూ దగ్గిర పోలికలు
కనిపించి వుంటాయి. అందుకే....ఈ నిర్ణయానికొచ్చాను.”

“సారీ, మీ నిర్ణయాన్ని మార్చుకోండి.”

దెబ్బతిన్నట్టు చూశాడు.

“కోపంవద్దు. ప్లీజ్.”

“ఏం? నామీద యిష్టంలేదా?”

“సుశీల తరవాత నాకు మీరే మంచి ప్రెండ్. ఈ కొద్ది
రోజులలోనే మీమీద మంచి అభిప్రాయం కలిగింది.”

“అయితే స్నేహితురాలి కన్యాయం జరుగుతుందని భయమా?”

పకపక నవ్వింది కాత్యాయని.

“ఇప్పుడు జరగలేదా?”

“ఎలా?”

“నేను మిమ్మల్ని చేసుకోబోయేది యెలాగాలేదు. సుశీలని
చేసుకుంటారు మీరు. కాని మీ వూహల్లో బొమ్మని నేనని చెబు
తున్నారు. దీన్నిబట్టి....”

చటుక్కున ఆమెచేయి పట్టుకుని “ఎందుకు? ఎందుకు మీరు
నన్ను నిరాకరిస్తున్నారు? మనసు విప్పి చెప్పకూడదా కారణం?”

“నాకు పెళ్ళిమీద మనసులేదు.”

“ప్రతి ఆడపిల్లా అలాగే అంటుంది” నవ్వాడు.

“ఆది సిగ్గుతో తల్లి తండ్రులదగ్గర, ఇరుగు పొరుగు అమ్మ
లక్కల దగ్గరాను బింకంతో అనే మాటలు. కానీ, మీలాంటి
వరువొచ్చి, నిన్ను చేసుకుంటానంటే....యిలా అనడంపని పనే
ముంది?”

“మరెందుకిలా....”

“అది నిజం కనక. సిగ్గు, ఓడియం నాకు లేవు సుమందీ!”

“ఏం మాటలు బాబూ!” అని ఆగి ... “ఈ విషయం నాకు చాలా ఆశ్చర్యంగా వుంది. మీ అర్థిక పరిస్థితులు ఇలా అనిపిస్తున్నాయా.... అని....”

“డాక్టరుగారూ! అందులో కొంత నిజం వున్నా, పూర్తిగా నిజం కాదు.”

“కొంతేనా నిజం వుందని ఒప్పుకుంటారుగా....”

“అ! మా చిన్నన్న చదువుంది. చెల్లి, తమ్ముడు వున్నారు. వాళ్ళని విద్యావంతుల్ని చెయ్యాలి. నా లక్ష్యం అదే.”

“జీవితమంతా ఎలా గడుపుదామని?”

“నాకో లక్ష్యం వుంది. పుస్తకాలు నా స్నేహితులు. మీరూ.... మామయ్యగారూ.... ఇలాంటి స్నేహితులూ వున్నారు. కాలమే గడవదా? చిన్న చెల్లాయికి సంగీతం చెప్పిస్తున్నాం. ఎంత గొప్ప కంఠం అనుకున్నారూ! అది బాగా పృథ్విలోకి వచ్చి, కచేరీలు చేసే రోజున....”

“అబ్బ! కాత్యాయనీ! యెంత చమత్కారంగా మాట తప్పిస్తున్నారు?”

“ఓనా!” అని నవ్వి కాసేపు మానంగా వుండిపోయింది. “రాజారావుగారూ! నేనిలా ఒకరిదగ్గర మనసు విప్పి నా విషయం చెప్తానని ఆనుకోలేదు. మీ రెండుకో నన్ను అభిమానించి, ఓ విధంగా ఎగ్గరయ్యారు. నిజం చెప్తున్నా మిమ్మల్ని మంచి స్నేహితుడిగా అభిమానించగలను. స్నేహితురాలి భర్తగా మీ బాగు నాకు కావాలి. మీ ఉన్నతి నాకు కావాలి. డాక్టరుగా మీ ఆశయాలు, ఆదర్శాలు నెరవేరితే నా కంతకన్న సంతోషం వుండదు. కాని.... మిమ్మల్ని భర్తగా.... వూహించలేను.”

“కారణం? సుశీలా?”

“మళ్ళీ అడుగుతున్నారు మీరు. స్నేహితురాలి కోసమంటూ మిమ్మల్ని త్యాగం చేయమని అడగను. ఒకవేళ మిమ్మల్ని వరించి వున్నట్లయితే, అటువంటి త్యాగాలు అర్థంలేనివి. నిర్మోహమాటంగా

చెప్తున్నా ననుకోకండి.”

అశ్చర్యంగా చూశాడామెవైపు.

“ఔను. నామీద కాకపోతే మరెవరిమీదైనా సరే మనసు వుంచుకుని సుఖీల కేం న్యాయం చేస్తారు మీరు? ఇటువంటి వంచన సహించలేను.”

“మరిప్పుడు....మీరు కాదంటున్నారు....కనక జరిగేది అదే కదా!”

“కావచ్చు! దానికి నా బాధ్యత ఏమీలేదు. నేనేం చెప్పలేనీ విషయం!”

“సరే మీ విషయం?”

“నాకు సెక్స్ జీవితమంటే అసహ్యం.”

అదిరిపడ్డాడు రాజారావు.

“ఏం మాట్లాడుతున్నారు? ఈ మాట ఎవరేనా వింటే ఏమనుకుంటారు తెలుసునా? వయసులో వుండీ....”

“ఔను. ఏమనుకుంటారో నాకు తెలుసు. కాని, నేను చెప్పేదేమిటంటే....నా కెందుకో అది తల్చుకుంటే రోత. అసహ్యం. చాలా చికాగ్గా వుంటుంది. దానికి కారణం బహుశా....”

“ఊ! బహుశా....”

తన చిన్ననాడు మేడమీద యింటిగలాయన ప్రవర్తన పింహాచలం గుడిసెలో తను చూసిన దృశ్యం అన్నీ చెప్పింది.

“ఇటువంటి సంఘటన సెక్స్ మీద కుతూహలం లేపి. ఆసక్తి కలిగిస్తాయంటారు. కాని నా కెందుకో తల్చుకుంటేనే....”

“ఇంత తెలుసుండీ....ఆలోచించగలిగి....యింకా పొరపాటు పడుతూనే వున్నారు. ప్రేమ ఎంత మనసుకి సంబంధించినదే అయినా, ఈ సంబంధం దాన్ని మరింత దృఢతరం చేస్తుంది. ఒక విధంగా చెప్పాలంటే పరిపూర్ణత కలుగుతుంది.”

“మీరు చెప్పింది నిజమే కావచ్చు. కానీ, నా కెందుకో విముఖత తగ్గటంలేదు. అయినా మరోటి....ముందుముందు నాలో మార్పు రావచ్చునేమో కూడా. అలాంటి మార్పు నాలో కలిగించేవాడూ,

నన్ను కదిలించేవాడూ తటస్థపడితే....తప్పక పెళ్ళి చేసుకుంటాను
ఆ స్పందన నాలో కలిగిన రోజున.”

“ఆ స్పందన నేను కలిగించలేకపోయానా?”

“ఈ ప్రశ్నకి జవాబు కఠినంగా వుంటుంది. ఎందుకు నాచేత
పలికిస్తారు?”

భక్తున కొట్టినట్టయింది రాజారావుకి. కొద్దిగా కోపం కూడా
వచ్చింది.

అవమానించబడ్డట్టుగా తోచింది. మరింత కోపం వచ్చింది.
రోషంగా చూస్తూ అన్నాడు, “దీన్నే అంటారు అదృష్టం అందలం
ఎక్కిస్తే....”

“రాజారావుగారూ!” గట్టిగా పిల్చింది కాత్యాయని.

“మా పరిస్థితులు చూసి మా కుపకారంచేసి పుణ్యం కట్టు
కుందామనుకున్నారా?”

ఆమె కోపంతో ఎర్రబడింది. తీక్షణంగా చూస్తూ క్రోధాన్ని
అణచుకుంటూ అడిగింది. ఆ అడిగిన తీరుకి నిర్ఘాంతపోయాడు. ఆ
వాడిచూపు వేడిగా, పొగలు, సెగలు కక్కింది. మంచులా ఆవరిం
చిన మూర్ఛిత జారిపోయింది.

సిగ్గుపడిపోయాడు. ఆ ముఖం చూస్తూ అంత మాట త నెలా
అనగలిగాడు?

“నన్ను క్షమించు....క్షమించు కాత్యాయనీ....”

“మగబుద్ధి పోనిచ్చుకున్నారుగాదు” లేచి నిలబడింది.

భయపడుతూ “నన్ను మన్నించు. వెరీ వెరీ సారీ! ఏదో
తిక్క రేగింది బుర్రలో. మొదట్నుంచీ ఎందుకో నామీద నీ ఆధిత్యం
చూపిస్తూ వున్నావు. అదే....పట్టలేక....”

కోపం మరిచి, పకపకనవ్వింది.

“అదే మగబుద్ధి అన్నాను. సరే! అయిందేదో అయింది!
పదండి. మన స్నేహాన్ని స్నేహం లాగే వుంచితే సంతోష
స్తాను....”

“ఒక్కమాట కాత్యాయనీ!” తనూ లేస్తూ అన్నాడు.

“మీవాళ్ళ కోసం మాత్రం నువ్వు త్యాగం చేయటంలేదా? సారీ ...మీరు....”

“ఫరవాలేదులెండి నువ్వు అన్నా ఫరవాలేదు. మనం ఇప్పుడు మంచి స్నేహితులం కూడాను. అవునా. మా వాళ్ళ కోసం త్యాగం అంటారా? నాకలా అనిపించటం లేదు. వాళ్ళ అమాయకపు ముఖాలు చూసినపుడల్లా వీళ్ళ భవిష్యత్తుకి ఏం చేయకలుగుతానా ఏదెన్నా చేసే తీరాలి....అనే ఆషేషం కలుగుతుంటుంది. ఒకవేళ నేను వివాహం చేసుకున్నా కూడా నా వాళ్ళకి నా సహాయం అవసరమైనంత వరకూ వుంటూనే వుంటుంది. ఆ కండిషన్ కి ఒప్పుకుంటేనే నందోయ్ పెళ్ళి!”

“మీ షరతులన్నీ ఒప్పుకునేవాడు రావడూ.”

“రాకపోతే మునిగిపోయిందేమీ లేదు లెద్దరూ! అయినా ప్రపంచంలో ఇంతమంది పెళ్ళిళ్ళు చేసుకుంటున్నారు నేనొక్కదాన్ని చేసుకోకపోతే మునిగిపోయిందేమిటి చెప్పండి?”

“తోడు అనేది చాలా అవసరం మనిషికి. ఇప్పుడు కాక పోతే కొన్నాళ్ళ కయినా ఆ వెలితి మీకు కనబడుతుంది.”

“సరేగానీ నేనో మాట అడగనా?”

“తప్పకుండాను. మా సందు దగ్గర పడుతున్నాం. నన్ను కాదని నిర్దయగా నిరాకరించేరు. సరే! మర్చిపోను మిమ్మల్నెప్పుడూ. జీవితంలో నా సహాయం మీకేనాడైనా కావలిస్తే నిస్సంకోచంగా అడగండి.”

హ్లానమైన ముఖంతో, తలవంచుకుని నడుస్తూ చూపులు తిన్నగా రోడ్డుమీదే పోనిస్తూ చెప్పాడు.

“నేను డాక్టర్ని కాలేకపోయినా....నర్సు నవుదామని అనుకుంటున్నాను. నాన్నగారు రిటైరయ్యేనాటికి నేనో ఉద్యోగంలో స్థిర పడాలి. ప్రెయినింగ్ కి వెళతాను. వచ్చాకా....”

“ఊ, వచ్చాకా?”

“మీ హాస్పిటల్ లో నన్ను చేర్చుకుంటారా? అదే పేషెంట్ గా కాదు సుమండీ నర్స్ గా ఉద్యోగమిస్తారా అని.”

“కాత్యాయనీ....అంతకంటే అదృష్టమేముంది. కనీసం ఆ అదృష్టాన్నయినా నాకు కలిగించు.”

“పొగిడే మాట వొద్దు సార్. అలాంటి పల్లెల్లో వుండాలని నా కోరిక. ఉద్యోగం, నా పుస్తక పఠనం....మరో వ్యాపకంవుండ కూడదు. అందుకే ఆడుగుతున్నా.”

“తప్పకుండా. జనానికి వీలయినంత మంచి చేయాలనే నా ఆశయం కూడాను. మీ సహకారంకూడా వుంటే....నాకెంతో బలంగా వుంటుంది కూడాను.”

“ఇక వెళ్ళిరానా....” ఆమె అడిగింది, నవ్వుతూ.

బాధగా చూశాడు, “చాలా కష్టంగావుంది కాత్యాయనీ నాకు. విందుకిలాంటి....”

“స్లీజ్, అలా దేవదాసు పోజు పెట్టవద్దు. నాకిష్టం వుండదు. టేకిట్ ఈజీ. స్నేహంలో వున్నంత మాధుర్యం దేనిలోవుంది చెప్పండి. సుశీలకీ సంగతేం చెప్పకండి యేనాడూ కూడా. అనవసరం. వస్తానూ....”

*

*

*

“సుశీలా!”

“ఏయ్! కాత్యాయనీ! యెప్పుడొచ్చావు? ఇలా సడెన్ గా వచ్చేజేమిటి? నీ నర్స్ బ్రెయినింగ్ పూర్తయినట్లేనా?” కాత్యాయనీ రెండు చేతులు పట్టుకుని ఆప్యాయంగా అడిగింది. “కూర్చోవే యిలా! మంగమ్మా కాఫీ పట్టా!”

“కాఫీకి తొందరైదుగాని చెప్పు....యెలా వుంది పల్లె జీవితం.”

“నా ముఖంలా వుంది. బోర్ కొట్టి చస్తున్నాననుకో. ఎవరూ మాట్లాడేందుకు కూడా వుండరు. ఓ సినిమానా, క్లబ్బా! ఏదీ లేదు. పరమ చాదస్తులు జనం. వాళ్ళ ఆచారాలేంటో పద్ధతులేంటో....తల, తోక కనిపించవనుకో.”

రాజారావు వచ్చాడు రోపల్నుంచి, ‘ఎవ....ఓ.... కాత్యాయనీ! వచ్చేశారా’ అన్నాడు సంతోషంగా.

“ముందు ముఖం తుడుచుకోండి అలా అగిపోయారేమిటి ఓ చేత్తో టవలు పట్టుకుని.” అని నవ్వింది సుశీల.

ఎదురుగా కూర్చుంటూ అన్నాడు. “ఏమిటండీ చెప్తోంది మీ స్నేహితురాలు? ఈ వూరి వాళ్ళని, నన్ను కలిపి తిద్దోందా?”

“మొదటి భాగం పూర్తయింది. రెండోదింకా మొదలెట్టలేదు” చిలిపిగా నవ్వింది కాత్యాయని.

* * *

“పదండి హాస్పిటల్ చూపిస్తాను. ఇల్లూ హాస్పిటల్నూ ఒకటే ననుకోండి. ప్రస్తుతానికి ఆరు బెడ్లు వున్నాయి. ఒక నర్సు, కాంపౌండర్ వున్నారు. మీతో యద్దరు.”

“ఏమిటి? కాత్యాయని .. ఇక్కడ....” సుశీల ఆశ్చర్యంగా అడిగింది.

“అవునే సుశీలా! నిన్ను వదలలేక నీతోపాటే వచ్చేశా నీ వూరు.”

“ముందే వుత్తరం రాశావేమిటి ఆయనకి. నాకు చెప్పనే లేదు?” సుశీల స్వరంలో ఆశ్చర్యంపోలేదు.

“ఉత్తరం రాయటంకాదు సుశీ, అప్పడీయన మీ వూరు వచ్చి అదే మనవూరు వచ్చినప్పుడు మాటల సందర్భంలో చెప్పాలే! మీరు హాస్పిటల్ పెడితే నేను నర్సుగా వచ్చి చేరుతానని.”

సుశీల ముఖంలో కాంతి మందగించింది. “మొదటి నుంచీ కాత్యాయనంపే ఈయనకి కుతూహలం ఎక్కువగానే వుంది. తనని చూసుకోడానికొచ్చినప్పుడే అమెను ఆరాధనగా చూసేవారు. కాని తరువాత ఆ సంగతి అట్టే పట్టించుకోలేదు తను కాత్యాయని స్వభావం తెలుసు గనుక. మాటొచ్చినప్పుడల్లా ఆయన దానిని పొగుడుతూనే వుంటారు. అప్పుడప్పుడు తనకి అసూయగా అనిపించినా సరుకునేది. దాని చలాకీతనం వల్ల అలా అందర్నీ ఆకట్టుకోడం సహజమే అనుకునేది. కాని....కాని....అప్పుడు దీన్ని చూడ గనే....ఆయన కళ్ళలో ఎంత సంతోషం! ముఖం తుడుచుకోడం కూడా మర్చిపోయి చూస్తూ వుండిపోయారు. అసలు వీళ్ళిద్దరూ ఈ

సంగతి యెప్పుడు మాట్లాడుకున్నారో? తన ముందు ఇలాంటి సంభాషణ జరిగినట్టు గుర్తు లేదే? సుశీల ఆలోచనలు ఎటో పరుగులు తీస్తున్నాయి.

కాత్యాయనికి అట్టే పని లేదు. వచ్చి ఆరు నెలలవుతోంది. నాలుగు ఆపరేషన్లు చేశాడు రాజారావు. అన్నీ సక్సెస్ అయ్యాయి.

కాత్యాయని ఇన్నాళ్లు సుశీల దగ్గరే వుంటోంది. నిన్న ఓ ఆపరేషన్ చేసి బయటకి వచ్చాక రాజారావు పిలిచాడు ఎందుకో కంగారుగాను. “ఏం డాక్టర్! పేషంట్ కడుపులో కత్తెర గట్రా మర్చిపోయా రేమిటి?” అంది తను వస్తూ. నవ్వుకున్నా రిద్దరూను. వంటమనిషి మంగమ్మ వచ్చింది ఆ పక్క కెందుకో. చురచురచూస్తూ వెళ్ళిపోయింది. హాస్పిటల్లో ఏం పని దీనికి? అడుగువామనుకునే లోగానే వెళ్ళిపోయింది.

కాత్యాయని తలంటుకున్న జుట్టును ఆరబెట్టుకుంటూ ఫాన్ క్రింద నిలబడింది. ఆరోజు ఆదివారం. రాజారావు యింకా నిద్రా నుండి లేవలేదు.

“ఇదిగోనమ్మా! కాఫీ” వంట మనిషి విసురుగా అక్కడున్న స్టూలుమీద పెట్టి వెళ్ళిపోయింది.

‘ఏమిటి? దీనికింత కోపం నామీద’ సాలోచనగా అటే చూస్తున్న కాత్యాయనికి శశుక్కున ఆలోచన తట్టింది. బహుశా సుశీల కుటుంబంతోపాటు తనకీ చేసిపెట్టోందని కాబోలు. దానికోసం తను ప్రత్యేకంగా జీతం యివ్వాలనేమో! ఇస్తేనరి! ఏం పోయింది? ఇన్నాళ్ళూ అంత గమనించలేదు. ఆలోచిస్తూ వున్న కాత్యాయనిని గమనిస్తూ నిలబడింది సుశీల.

“ఓ సుశీ! లేచావా! నా తలస్నానం అయిపోయింది అప్పుడే.”

అదోలా చూస్తూ నిలబడింది సుశీల. ఉలిక్కిపడింది కాత్యాయని.

“సుశీలా! వంటమనిషి ఎందుకో నన్ను చూస్తూనే రుసరుసలాడుతోంది. తనకి నేను వేరే జీతం యిస్తానని చెప్పు.”

“సరేలే!” నీరసంగా అనేసి, వూరుకుంది.

“సుశీ!”

“ఉహ!”

“ఎందు కలా వున్నావు. నేను మీ యింట్లో వుండడం మీకు ఇబ్బందిగా వుంటోందా? దగ్గరగా వుంటే నీకు, డాక్టరుగారికి కూడా సహాయపడతాననే ఇక్కడ వుంటున్నాను. వున్నందుకు డబ్బు రూపంలో యిస్తే, నువ్వేమైనా అనుకుంటావని, ఇంటికేదైనా ఆర్థిక కోని తెద్దామన్న వూహలో వున్నాను. నీలో ఏదో మార్పు కనిపిస్తోంది. ప్రస్తుతం... ఈ మూడో నెలలో యిలా వుండడం గర్భిణీ త్రీలకి సహజమే గాని.... అదికాదు. ఇంకా.... భిన్నంగా ఉంది నీ ప్రవర్తన.”

“గమనించావన్నమాట.”

“ఔను. ఎప్పటికప్పుడు అడుగుదామనుకుంటూనే వాయిదా వేశాను.”

“చూడు కాత్యాయనీ... చిన్ననాటినుండి నువ్వు నా స్నేహితురాలివి. నీ గురించి నాకు బాగా తెలుసు. అయినా.... కొందరు చెప్పే మాటలు, మావారి ప్రవర్తన చూస్తుంటే నాకు.... కొంత బాధగానే వుంటోంది. అందుకే అడుగుతున్నాను. మా వారిని మావారికి.... నువ్వు.... నువ్వు... అసలు మీ యిద్దరి మధ్య....”

“సుశీలా!” కోపంగా అరచినంతపని చేసింది కాత్యాయని.

“పూర్తిగా మాట చెప్పలేకపోతున్నావు. నీ నోట అది పలకడానికే సిగ్గుపడుతున్నావు. అటువంటి దానివి నన్నెలా అనుమానించగలుగుతున్నావు? ఒకవేళ మీవారు తప్పుగా నడిచినా నేను యెలాంటిదాన్నో నీకు తెలియదా? అలా కాక, మీవారి మీద నాకే మనస్తాపం, నువ్వు అడ్డమని నేను వూరుకుంటానా? చూడు సుశీలా.... నీకు తగినంత పని లేక.... ఇలా బుర్ర పాడుచేసుకుంటున్నావు. పని చేస్తున్నప్పుడు మూతి ముడుచుకుని వుండలేంకదా! అందుకే ఆ రోగులు యెంత వద్దనుకున్నా, విసిగింకేస్తారు వాళ్ళ ప్రశ్నలతో. ఏవో జోక్స్ వేసి నవ్వుకుంటుంటాం దానికే.... మీ మంగమ్మ....”

“ఇది పల్లెటూరు కాత్యాయనీ ...వాళ్ళు....”

“వాళ్ళలా అనుకుంటారన్నది సరే. నువ్వు....నువ్వు చెప్పు నన్ను అనుమానిస్తావా చెప్పు....” దగ్గరగా వెళ్ళి, సుశీల రెండు భుజాల మీద చేతులు వేసి ఆమె కళ్ళలోకి సూటిగా చూస్తూ అడిగింది. విరబోసుకున్న జుట్టు గాలికి అటు యిటు కదులుతోంది. ముఖాన యెర్రని తిలకం జ్యోతిలా వుంది. కళ్ళలో నిర్భయత్వం, నైర్మల్యం. అలా క్షణం చూసిన సుశీలకి ఆమె స్పటికంలా కనబడింది. తనలో తనే కుంచించుకుపోయింది.

“కాత్యాయనీ” అంది ఆమె భుజంమీద తల ఆన్చి. “ఏమిటో పిచ్చి....పిచ్చి వూహలన్నీ బుర్రలో దూరాయి.” కాత్యాయనీ నవ్వేసింది. సుశీల బుగ్గమీద చిటికేసి.

“అందుకే అందుకే పిల్లా....బుర్రకి పని కల్పించమంటున్నాను. వయోజన పాఠశాల ఒకటి పెట్టి వీళ్ళకి చదువుచెప్పు. ముందు మీ మంగమ్మ సందుకో చేర్చు.”

“ఏమిటండోయ్, నా మాట వచ్చిందీ ...” అంటూ వచ్చిందీ మంగమ్మ.

“ఏం లేదు మంగమ్మగారూ, మీరు వండిపెట్టలేరని నేను వేరే గది తీసుకుంటున్నాను. ఇన్నాళ్లా చేసినందుకు మీకు చాలా థాంక్స్ అంటున్నాను. మీకు అరు నెల్లకి జీతం యెంతో చెప్తే యిచ్చేస్తాను.”

“కాత్యాయనీ....” గాఢంగా పిలిచింది సుశీల.

“నువ్వు అడ్డు చెప్పకు సుశీలా! నీకు తెలుసుగా! నేను వినను. హాస్పిటల్ కి దగ్గరగా యిల్లు తీసుకుంటా. ఎలాగా అమ్మావాళ్ళని తీసుకొద్దామనుకుంటున్నారే. యెంత స్నేహమయితేమాత్రం యిలా నీ దగ్గర వుండడం....”

“నా మీద కోపం వచ్చిందనుకుంటాను.”

“ఎంతమాత్రం లేదు సుశీలా! ఓ విధంగా నాకు పాఠం చెప్పావు. ఒక సంగతి మాత్రం చెప్తున్నాను. మీ డాక్టరుగారినే కాదు యెవరినైనా సరే నేను మనస్ఫూర్తిగా కోరుకున్నట్టయితేయెవరూ

నన్నాపలేరు. ఆ సంగతి గుర్తుంచుకో!”

సూర్యకిరణం చురుక్కుమన్నట్లు, స్వచ్ఛమైన గంగ ధారా ప్రవాహంలాగా జలజల పారినట్లు అనిపించింది ఆమె మాట.

సుశీల ఆలోచిస్తూ కూర్చుంది. కాత్యాయని ... కాత్యాయని నేను నీకేం చేయగలను? నీకేమీ వుపకారం చేయలేనా? నువ్వు కూడా జీవితంలో సెటిల్ అవాలంటే నేనేం చేయలేనా?

స్నేహితురాలిమీద మమత పొంగింది ఒక్కసారిగా.

“సుశీలా! ఆలోచన చాలించుగానీ.... ఇవాళ నేను అమ్మనీ వాళ్ళనీ చూద్దానికై శున్నాను. తొమ్మిది గంటలకి బస్సుంది. హాయిగా రాజమార్గంలో నడిచి వెళతాను సుమా బస్టాండ్ కి. దగ్గర కదాని ఆ మురికి సందుల్లోంచి వెళ్ళను. షార్టుకట్ అంటూ అటువేపు పోతూ వుంటారు అందరూను. నాకేం లేటయితే అయింది, చక్కని రాజమార్గం వుండగా....” కూని రాగం తీస్తూ, నవ్వుతూ అక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపోయింది కాత్యాయని ప్రయణానికి సిద్ధమవుతూ.

“అమ్మా” కాత్యాయని రిజ్జా దిగుతూనే కేకేసింది. తల్లి పలకలేదు, సరికదా అక్క వచ్చిందంటా చుట్టుముట్టే పిల్లలూ రాలేదు. ‘ఏమిటా’ అనుకుంటూ లోపలికడుగుపెట్టిన కాత్యాయనికి, ఓ మూల మంచంమీద నీరసంగా వదుకునివున్న తల్లి, తలమీద రెండు చేతులూ పెట్టుకుని కూలబడిన తండ్రి, బిక్కిమొహాలేసుకు చూస్తూ నిల్చున్న పిల్లల్ని కనిపించి గుండె గుభేలుమంది.

“అమ్మా! ఏమిటి? ఏమయింది? అలా వున్నారేం? ఒంట్లో బాగులేదా?” గబగబా చేతిలో సంచీ వదిలేసి తల్లి పక్కన మంచం మీద కూర్చుంది.

సుభద్రమ్మ ఏం మాట్లాడలేదు, కళ్ళు తుడుచుకుంది. ఓమారు నిట్టూర్చి భర్తకేసి చూసింది. వెంకట్రావు “అమ్మకి జ్వరం” అన్నాడు పొడిగా. తల్లినీ, తండ్రిని మార్చిమార్చి చూసింది. అది కాదు ఇంకా ఏదో వుందనిపించింది. ఇంకా అలా ప్రశ్నార్థకంగానే చూస్తూ వుండిపోయింది. “ఊ” అంటూ సుభద్రమ్మ అటుతిరిగింది.

“ఏమిటమ్మా? ఏమయింది? ఎప్పట్నుంచి జ్వరం?”

వెంకట్రావు హఠాత్తుగా లేచి నిలడి, పెద్దగా అరిచినట్లుగా అన్నాడు. “ఆ వెధవ అలా బ్రష్టు అయినప్పటినుంచీను.” అని విసురుగా ముందుకి నడిచివచ్చి, మళ్ళీ వెనక్కి వచ్చి, కాత్యాయని దగ్గరగా నిలబడి బాధ, కోపం నిండిన స్వరంతో అన్నాడు. “మీ అమ్మకి కాస్త ధైర్యం చెప్పు. ఇంతలో యేం కొంప మునగలేదులే. ఏడ్చి ఆరోగ్యం పాడుచేసుకోవద్దని చెప్పు.”

సుభద్రమ్మ చటుక్కున ఏడవడం మొదలెట్టింది.

“ఏమిటమ్మా! ఏమయిందసలు? ఏం చెప్పరేం? ఏవర్రా! ఏమిటి? మీరై నో చెప్పండి?” గభరాగా అడిగింది కాత్యాయని పిల్లల వైపు చూస్తూ. ముగురూ కోరన్ గా పలికారు. “మరేం అన్నయ్య పెళ్ళి చేసుకున్నాడు.”

“ఆ!” నిర్ఘాంతపోయి చూస్తుండిపోయింది కాత్యాయని. ఇదేమిటి? ఎప్పుడు? ఎలా? ఎవర్ని? అయోమయంగా చూస్తూ వుండిపోయింది ఏడుస్తున్న తల్లిని.

మధ్య మధ్య కళ్ళు తుడుచుకుంటూ చెప్పటం మొదలెట్టింది సుభద్రమ్మ. “ఏం చెప్పనే కాత్యా! వాదొట్టి వెర్రిబాగుల వెధవే? ఎలా ఈ ఉచ్చులోపడ్డాడో తెలియకుండా వుండే!”

ముఖం చిట్లించింది కాత్యాయని.

“ఎలాగోలా అవస్థలుపడి అటెండర్ నుంచి మెల్లిగా ఆ టైపిస్ట్ వుద్యోగం సంపాదించుకున్నాడా! అదిగో....అప్పట్నుంచే వాళ్ళకి వీడుమీద కన్నుపడింది.”

“ఎవరికి?”

“అదేనే! వీడి ఆఫీసులోనే ప్యూనట ఆ ముసలి వెధవ. ఎనాళ్ళబట్టో ఆ కంపెనీలో వుంటున్నట్టగా. వీడిని అప్పుడప్పుడు వాళ్ళింటికి రమ్మని పిలిచేవాట్ట. ఈ వెధవకి బుద్ధుండొద్దు చెప్పా. ఆ గుడిసెల్లోకి వీడెందుకు దూరడం? వీడప్పుడప్పుడు ఆలశ్యంగా వస్తుంటే ఎక్కడో తిరిగొస్తున్నా డనుకొనేదాన్ని. ఇలా ఆ పిల్ల ముండ వల్లో పడతాడనుకోలేదు.”

అర్థమయింది కాత్యాయనికి. ఆశ్చర్యంతో ప్రక్కిరిబిక్కిరి
అవుతూ మౌనంగా వుండిపోయింది.

“కూతురు పెళ్ళిడుకొచ్చింది. కాని డబ్బులేదు చేతిలో. మన
వాడు తేరగా దొరికాడు. వీడూ దాని సోకులకి మురిసిపోయినట్టు
న్నాడు. ఇద్దర్నీ వంటరిగా వదిలి పిల్లల్ని తీసుకొని యెటో పోయే
వాడట.”

“మరి ఆ పిల్ల తల్లి?”

“త్తల్ల లేదుట. ఆఖరిపిల్లకి ఆరేళ్ళు. దాన్ని కని వచ్చిందట.
అంతా ఈ పెద్దపిల్లే చూసుకోదంట.”

“ఎప్పుడు పెళ్ళి....చేసుకున్నాడు?” ఈ మాట అడగడానికి
గొంతులో ఏదో అడ్డు పడినట్లయింది.

“చీ! వాడూ....వాడి పెళ్ళిను. గుళ్ళో పెళ్ళిచేసుకుని తిన్నగా
ఇంటికొచ్చాడు. ఏ మెరగనట్టు కాళ్ళకి దణ్ణాలు అది. పదోక్లాసు
చదివిందట, బుద్ధిలేని గాడిద. పిగ్గెలా లేకపోయిందో....అవునులే
సిగ్గున్నదయితే ఇంత నాటకమాడుతుందా?” కపిగా అంది.

కాత్యాయని అడిగింది అప్రయత్నంగా, “మన కులంకాదా!”

“అయ్యో! అలా అయితే ఇంత ఎదుపెందుకే?”

ఆలోచిస్తూ కూర్చుండిపోయింది కాత్యాయని. ఎందుకిలా జరి
గింది? అమాయకంగా, ఏమీ తెలియనట్టుండే అన్నయ్య ఎలా ఇంత
దైర్యం చేయగలిగాడు? చేస్తే చేసేడు, అమ్మని ఓదార్చి దైర్యం
చెప్పి, తనున్నానన్న దైర్యం యివ్వనక్కరలేదా! ఈ మధ్యనే ఆ
ట్రైప్ పరీక్షలు పాసయి, ఆ వుద్యోగం సంపాదించుకున్నాడు. అంత
లోకే ఈ పెళ్ళి! అమ్మ నాన్నలకి తనేం ఆసరా అవుతాడింక. ఎంత
అనాలోచితంగా చేస్తారు పనులు!

“అమ్మా! నువ్వీలా ఏడవడమెందుకే? ఏడ్చి ఏం సాధి
స్తావు? వాడి కిష్టమైన దాన్నేదో చేసుకున్నాడు. ఇంక ఆ సంగతి
మరచిపోవడం మంచిది.”

“వాడికిష్టమైనదో, నష్టమైనదో, పరువుందో, వూడిందో....
అదంతా అలా వుంచి, ఇప్పుడీ ముగ్గురి భవిష్యత్తేమిటి? మీ నాన్న

రేపో ఎల్లుండో రిచైరవుతారు. వీడు తెచ్చే నందో, రెండొందలో, ఏదో కాస్త అసరాగా వుంటాడు కొడుకనుకుంటే ఇలా....” సుభద్రమ్మ కంఠం మరి పెగలలేదు. కాత్యాయనికి మనసంతా యెలాగో అయిపోయింది. చేదు తిన్నట్టు, కఠోరమైన శబ్దాలు చెవుల్లో మారు మోగుతున్నట్టు, వూపిరాడనట్టూ, భవిష్యత్తు అంధకార మయంగా కన్పిస్తున్నా. అంతా అర్థం కాకుండా ఆయోమయంగా అన్పిస్తోంది. ఎటుచూసినా ఆర్థికసమస్య. అన్న అన్యకులస్థురాలిని చేసుకున్నందుకు ఆచార పరాయణులయిన అమ్మ, నాన్నలు అంతగా బాధపడ్డం లేదు. ఆ బాధను మించిపోయింది ఆసరా లేదన్న బాధ.

“అన్నయ్యా!”

“నువ్వు కాత్యా! వస్తానుండు. ఆఫీసులో చెప్పేసి వస్తా” కంగారు పడుతూ సీటుదగ్గర్నుంచి లేచాడు రంగారావు.

“పద! అలా పొర్కుకివెళ్ళి మాట్లాడుతుందాం!” లోపలచెప్పి వచ్చిన రంగారావుని పరీక్షగా చూస్తూ అంది. తలవంచుకున్నాడు రంగారావు. ఆఫీసు గుమ్మం దాటుతుంటే, ఓ వయసు మళ్ళిన వ్యక్తి తమని పరిశీలనగా చూడడం గమనించింది. చేతిలో ఏవో పైళ్ళతో లోపలకెళుతూ ఇతే చూస్తోన్నాడు. చటుక్కున గుర్తొచ్చింది కాత్యాయనికి. ఎంత ఆపుకుందామని ప్రయత్నించినా, అగక ఆమె నోటి నుంచి వ్యంగ్యంగా వెలువడింది మాట, “ఆయనే.... మీ మామ గారా?” మరింత తలవంచేడు రంగారావు. అది చూసి చివుక్కుమంది కాత్యాయనికి. గబకబ ముందుకొనడిచింది. ‘అమ్మ నాన్నల దగ్గరే భయపడలేదు. దీన్ని చూసేసరికి ఎందుకో నోరెండిపోతోంది’ అనుకున్నాడు రంగారావు. పొర్కులో యెవరూ లేనిచోటు చూసి కూర్చున్నాడిద్దరూను. గాంభీర్యం తెచ్చుకోడానికి ప్రయత్నిస్తూ అడిగాడు రంగారావు.

“ఎప్పుడొచ్చావు?”

“పొద్దున్నే!”

క్షణం తటపటాయించి అడిగాడు. “అమ్మ ఎలావుంది?”

బుస్సున కోపం పొంగింది కాత్యాయనికి. “బుద్ధివున్న వాడి వయితే యిలా అడుగుతావా? అమ్మనిచూస్తే జాలివేయటం లేదూ నీకు?”

పౌరుషం దెబ్బతింది. ‘పెళ్లయిన వాడిని, పెద్దవాడిని అనేనా లేక ఎంత మాటంది?’ ఎవరేనా విన్నారేమో అని చుట్టూ చూశాడు. అది గమనించి కాస్త తగ్గింది కాత్యాయని. “అదికాదురా! ఎంత నీ యిష్టం వచ్చినట్లు చేసినా, కాస్త అమ్మ, నాన్నల సంగతి పట్టించు కోకపోతే ఎలా? ఇంత నిర్లక్ష్యం నీకెలా ఏర్పడిందసలు?”

“నిర్లక్ష్యమేమిట? పరిస్థితులలా వచ్చాయి!”

నవ్వొచ్చింది కాత్యాయనికి. ‘పరిస్థితులట పరిస్థితులు! ఎంత మూఢత్వం? ఆ మాత్రం నిగ్రహం, ఆలోచనలేని జడులు. తన కాళ్లమీద తను గట్టిగా నిలడలేకపోయినా, జంట కావాలి డ్యూయెట్లు పాడుకోడానికి. ముందు ఆర్థిక స్థితి భూతంలా నోరు తెరుచుకు ప్రశ్నిస్తోంటుంది. ఇలాంటి దద్దమ్మలు ప్రేమ డైలాగులు చెబుతుంటారు. పట్టుమని మూడొందలు జీతంలేని ఈ మహానుభావుడు రేపు వరసగా పిల్లల్ని కంటాడు. మళ్లీ మొదలు మరో కుటుంబం.’ నిరసనగా చూస్తూ మౌనంగా కూర్చున్న కాత్యాయనిని చూసి క్షణం సిగ్గు పడ్డాడు. కాని కోపమూ పొంగింది మరుక్షణంలో. ‘తనకంటే చిన్నది! ఎందుకిలా అధికారం ప్రదర్శిస్తోంది.’ రోషంగా అడిగాడు. “ఏమే, ఇంతోటి ఆఫీసర్ గాడికి పెళ్లామొకటా అని చూస్తున్నావా? ఏం? తక్కువ జీతగాళ్లు పెళ్ళిచేసుకోకూడదని నీ సిద్ధాంతమా?”

“ఎందుకు చేసుకోకూడదూ? నెలకు డెబ్బయ్యే తెచ్చుకునే వాళ్ళు వున్నారు. కుటుంబం అక్కర్లేనివాళ్లు ఎవరూలేరు. కాని కొద్దో గొప్పో మనమున్న స్థితినుంచి ఎదగాలంటున్నాను. మన తరవాత వాళ్ళకి కాస్త చెయ్యండి స్తేగాని ఎలాగ అని అడుగుతున్నాను. అందుకోసం మన మధ్యతరగతి సంసారాల్లో కొంతమంది త్యాగం చేయకతప్పదు. మన అమ్మ, నాన్నలు చేసిన తప్పుకి వారిని ద్వేషించలేం! వీలున్నంతవరకూ సరుకోవడమే!”

“చాలా సులువుగా చెప్పేస్తున్నావ్ త్యాగం అంటాను. పోనీ

నువ్వు చెయ్యగలవా?" వెటకారం ధ్వనించింది. విస్తుబోయింది కాత్యాయని. "నువ్విలా మాట్లాడగా వినడం ఇదే ప్రథమం. ఉన్న మాటంటున్నానని కోపగించుకోకుగాని ఇది....మరి వదినగారి ప్రభావ మేమో! సరేలే. ఏదేమైనా నీ వ్యక్తిత్వాన్ని మట్టుకి నువ్వు పోగొట్టుకోకు. సరే, ఇంక త్యాగం అంటూ మాటెత్తేవు కనుక చెబుతున్నాను. నేను ఏం చేయగలనో అంతాచేస్తాను. నా కోరిక నీకు తెలుసుగా. ఎమ్. బి. చదవాలనేది....అది తీరలేదు. నాకెంతో బాధగా వుంటుంది. అటువంటి బాధ నా తమ్ముడు, చెల్లాయిలు పడకూడదు. అదే నా ప్రయత్నం. అమ్మ వెర్రిబాగుల్ని. వండి పెట్టడం పిల్లలకోసం తహతహపడ్డం మాత్రం తెలుసు. వీలయినంతవరకూ అమ్మని సంతోషంగా వుంచడమే కావలసింది."

రంగారావు మనసు చివుక్కుమంది. తను చేసినపని తప్పేమో అన్నపూహ ఇంతకుముందు కలిగినా, ఇప్పుడది మరి బలంగా పని చేస్తోంది. కాని ఏవిటో ఈవేళ కాత్యాయనిని చూసేసరికి మనసులో ముల్లు గుచ్చుకున్నట్టుంది. రంగారావు దూరంగా ఆడుకుంటున్న ఇద్దరి పిల్లలవేపు దృష్టి సారించి ఆలోచిస్తూండిపోయాడు. కాత్యాయనికి తెలుస్తోనే వుంది అతని మనసులోని సంఘర్షణ. తనూ అతేచూస్తూ నవ్వి అంది. "ఒరే, అన్నయ్యా నువ్వుమాత్రం పదిమంది పిల్లల్ని కనకు. ఇద్దరంటే ఇద్దరే. అసలు నన్నడిగితే ఒక్కరే చాలంటాను."

తేలిగ్గా నవ్వుతూ అన్న కాత్యాయని మాటలకి తేరుకున్నాడు రంగారావు. అమ్మ, నాన్నలకంటే ఇదే నయం. ఈ మాత్రం మాటలేనా మాట్లాడగలిగింది. ఎలాగయినా కాత్యాయని తీరువేరు అనుకున్నాడు.

"ఇంతకీ వదినగార్ని చూపిస్తావా నాకు?"

అశ్చర్యమూ, ఆనందమూ కూడా కలిగాయి రంగారావుకి. తనింటికి రమ్మని పిలవడానికి మొహమాట పడ్డాడు. సిగ్గుపడ్డాడు.

అదొక చిన్న తాటాకులతో కట్టిన యిల్లు. ఇంటిముందు

లక్ష్మి ముఖం వికసించింది. రంగారావున్నాడు. “అమ్మా వాళ్ళూ....” అని ఆగిపోయాడు.

“అమ్మా వాళ్ళూ కులం గురించికంటే కూడా నువ్వు చెప్పా పెట్టకుండా చేసుకున్నావనే ఎక్కువ బాధపడ్డారు.”

లక్ష్మి ముఖం ముడుచుకుపోయింది. “పోనీ....జరిగిందేదో జరిగిందనుకో. ఇప్పుడు మాత్రమేం నా సహాయం వుండనే వుంటుంది.”

లక్ష్మి చురుక్కున చూసింది రంగారావు కేసి. కొద్దిగా జంకాడు. ఉసూరుమనిపించింది కాత్యాయనికి.

*

*

*

“ఏమే! ఎక్కడికెళ్ళొచ్చావ్!” సందేహంగా చూస్తూ అడిగింది సుభద్రమ్మ. ఆమెకి తెలుసు రంగారావు దగ్గర కెళ్ళిందని.

“ఇంకెక్కడికి! వదినగారిని చూద్దానికి” నవ్వుతూ అంది కాత్యాయని, చెప్పులు విడుస్తూ.

“ఊ! మా గొప్ప వదినగారులే! ఎందుకెళ్ళావసలు” ముఖం చిట్లించింది సుభద్రమ్మ.

“నువ్వెంత కోపం చూపించినా, అక్కడి సంగతి తెలుసు కోవాలని నీకుమాత్రం లేదేమిటి?”

“ఏముందిలే తెలుసుకునేందుకు? కాస్తంత రెక్కలొచ్చాయి. ఎగిరిపోయాడు. ఓ మాదిరిగానై నా మంచి సంబంధం చూసి చేసుకుంటే....అదో తృప్తిగానై నా వుండేది.”

“అలా అనుకోనక్కరలేదమ్మా! గుడిసె అన్నమాటగాని హంగులన్నీ బాగానే వున్నాయి. ఆ అమ్మాయికూడా లక్షణంగా మనింటిపిల్లలాగే వుంది. ఇంట్లో అంతా గచ్చు చేసారు. రెండు గదులు. ముందు వసారా! చుట్టూ కాస్త స్థలముంది. మంచాలు, కంచాలు వగైరా బాగానే వుంది. నన్నడిగితే మన స్థితి యెలావుందో వాళ్ళూ అలాగే వున్నారు.”

“అదేకదేనే మొత్తుకొనేదీను. ఏదో ఆ టైపిస్ట్ పుద్యోగం వచ్చింది కదా! కాస్త మెరుగైన సంబంధం చూస్తే, ఓ మూడు

వేలైనా కట్నం రాకపోతుందా అని నేననుకుంటే....”

కలకల నవ్వింది కాత్యాయని. “ఆ కట్నం సమస్యే, ఆపిల్ల చేత అంత ధైర్యం చేయించింది. నన్నిడిగితే ఆ పిల్ల మహా తెలివైందంటాను. అన్నయ్య సాయంతో తన తరవాత వాళ్ళకి కాస్త చేయూతనిస్తుంది.”

“ఇక్కడ మనం చచ్చినా సరే వాడికి అట్టరేదన్న మాట” సుభద్రమ్మకి ఉక్రోశం, కన్నీళ్ళు ఒక్కసారే పొంగాయి.

అనునయంగా అంది కాత్యాయని.

“అమ్మా! బాధపడి, ఏడ్చి ప్రయోజనం లేదు. మన లాంటి మరో కుటుంబానికి కాస్త ఆసరా దొరికింది. అంతే! వాడిని కన్నం దుకు వాడిమీద నీకెలాగూ ప్రేమ పోదు. ద్వేషంగా మార్చుకోవాలని చూడకు. నువ్వొక సంబంధం చూసి చేసినా, ఆ వచ్చేది మాత్రం ఇలా వుండదని ఏమిటి గ్యారంటీ? నీకెందుకమ్మా, నేనే నీ కొడుకనుకో!”

“కొడుకనుకొంటే ఎలాగమ్మా! మీ అమ్మ రోజుకు వండ్ల సార్లు నీ పెళ్ళి సంబంధం గురించి నన్ను అడుగుతూనే వుంటుంది.” నవ్వుతూ, ఈ మాటలంటూ రోపలికొచ్చాడు అవతలింటి చలపతి.

“మీరా మామయ్య! రండి.”

సుభద్రమ్మ కళ్లు, ముఖం తుడుచుకుని, క్షీణస్వరంతో అంది. “కోర్కొండి అన్నయ్యా! ఆయనలా వెళ్లారు! ఏమైంది ఆ సూపర్ వైజర్ సంబంధం?”

“అదే చెప్పొస్తున్నానమ్మా! వాళ్ళకి కనీసం, అయిదువేలు? కట్నం ఇవ్వాలిట. పెళ్ళి ఎలా జరిపినా ఫరవాలేదంటున్నారు.”

భుజాలెగరేసింది కాత్యాయని. “ఐదువేల పైసాలా రూపాయలా మామయ్యా?”

“నువ్వూరుకోవే!” అని కసిరింది సుభద్రమ్మ.

“పైసలుచ్చుకునే మహానుభావులేరమ్మా ఈ కాలంలో! నన్నడిగితే కాత్యాయనిలాంటి మెరుపు తీగెకి యెదురు కట్నం యివ్వాలి.”

“అర్ధదీ! మామయ్యా! మంచి మాట చెప్పావ్! అలా ఎవ రేనా వుంటే చూద్దా! చేసుకుంటాను. అంతేకాని మా యింటి కొచ్చావ్ మాకేం తెచ్చావ్! మీ యింటికొచ్చేను నాకేమిస్తావ్ అన్న బాపతు పెళ్ళికొడుకు వొద్దు వస్తా? స్నానంచేసి రానాలి.” అంటూ లోపలికి పరుగు తీసింది. చలపతి, సుభద్రమ్మ ముఖాలు చూసుకున్నారు. సుభద్రమ్మ నిష్ఠూర్పింది. “విన్నారా దాని మాటలు.”

“అవును, ఆ సంబంధం గురించి చెప్పావేమిటమ్మా!”

సుభద్రమ్మ ముఖం ప్లానమైంది. “ఇంతవరకూ చెప్పలే దన్నగారూ! ఏదీ వస్తూనే మావాడి భాగోతం సరిపోయింది. వాళ్ళింటి కెళ్ళొచ్చిందట. ఇలా జరిగిందని దీని కసలు వుత్తరం కూడా రాయ లేదు మేము.”

“నిజానికా సంబంధం చెప్పడానికి నాకే నోరు రాలేదు. కాని ఏం చేస్తాం. తెలిసిన వార్త చెపితే మంచిదని చెప్పేనంతే. ఈ సంబంధం చూస్తే యిలా కట్నం....”

ఇంతలోనే వెంకట్రావు వచ్చాడు. కాసేపు అవీ యివీ మాట్లాడుకొన్నాక వెంకట్రావు అన్నాడు నెమ్మదిగా! “ఎలాగోలా పి. ఎఫ్ అదీ తీసి దీని పెళ్ళి కానిచ్చేస్తాను. ఆ సూపర్ వైజర్ సంబంధం చూద్దాం.” అని.

కాత్యాయనిదగ్గర ఆ మాట కదిపేసరికి ఖస్సన లేచింది.

కాత్యాయనికంటే ఓ యేడాది మాత్రమే పెద్దయిన రామం కల్పించుకున్నాడు. “అవు నే! అన్నిటికీ నీ యిష్టమేననుకోకు. ఇదిగో నా చదువై పోనీ....”

అతని మాటని మధ్యలోనే ఖండించింది కాత్యాయని.

“పెద్దన్నయ్యలా నువ్వు ఓ పిల్లని చూసి పెళ్ళాడెయ్యి.”

కోపం వచ్చేసింది రామానికి, “అందరూ అలా బుద్ధితక్కువ వాళ్ళే ననుకోకు. మా ప్రెండు వాళ్ళ నాన్నగారు కొత్తగా ఓ కంపెనీ పెడుతున్నారు. అందులో అకౌంట్స్ డిపార్టుమెంట్ లో నన్ను తీసుకొంటానని మాటిచ్చారు. ఈ బి. కాం. అయిపోతే”

“నిజమేనుట్రా?” వెంకట్రావు, సుభద్రమ్మ ఒక్కసారే

అడిగారు ఆశగా.

“అవునమ్మా! ఇన్నాళ్ళూ మీకు చెప్పలేదు. ఎందుకు వూరికి ముందే డబ్బా కొట్టడం అని. ఇదిగో యెల్లండినించి పరీక్షలా! రిజల్టు రాగానే.... ఆ జాబ్ దొరుకుతుంది. వాళ్లు యించుమించు అన్ని ఏర్పాట్లూ పూర్తి చేసుకొన్నారు.”

“ఎవర్రా ఆ ప్రెండ్లూ?”

“శంకర్ నన్నా! నీకూ తెలుసుగా! వాళ్లు ఫార్మస్యూటికల్ కంపెనీ ఒకటి పెడుతున్నారని.”

“ఆ! ఆ! విన్నాను. అయితే నిజంగానే ఆ సహాయం చేస్తారుట్రా!” వెంకట్రావు ముఖం విప్పిరింది.

*

*

*

రాత్రి అందరూ పడుకొన్నాకా మళ్ళీ కదిపింది సుభద్రమ్మ. “కాత్య! నా మాట వినవే! చలపతి మామయ్య మరో మాటకూడా చెప్పాడు. ఆ పెద్దమనిషికి నలుగురు పిల్లలుట. కావలసినంత ఆస్తి వుందట. నలభై అయిదేళ్ళు పైబడ్డాయట. హైదరాబాద్ లో వుంటున్నాడట. కాస్త బీదింటిపిల్లని చేసుకోవాలని. అలా చేసుకుంటే వాళ్ళ కుటుంబానికికూడా సహాయపడతాడట.” నిర్వికారంగా తల్లి చెప్పుకుపోతుంటే కళ్లు పెద్దవి చేసుకొని వింది కాత్యాయని. గుండె లలో భూలంపెట్టి పొడిచినట్లయింది.

“పెళ్ళిమాట ఎత్తకమ్మా, నా కసహ్యాం!” అంది యెలాగో గొంతు పెగల్చుకొని.

“అలా నర్సమ్మలాగే వుండిపోతావేమిటే లేకపోతేనూ....” అదేమిటో ఏనాడూ ఉద్రేకపడని సుభద్రమ్మ గొంతు చించుకొని అరిచింది.

విస్తుబోయింది కాత్యాయని, “ఎందుకమ్మా! అంత కోపం?”

తగ్గకుండా అంది సుభద్రమ్మ. “కాకపోతే ఏమిటే, ఆ పల్లెటూళ్ళో పాడు నర్సుపని చేసుకుంటూ కలికాలం అలాగే వుండిపోతావా? ఎవడో ఒకడ్ని కట్టుకుని మా కళ్ళమంటలు చల్లార్చండే,

“అద్దదీ! మామయ్యా! మంచి మాట చెప్పావ్! అలా ఎవరేనా వుంటే చూద్దా! చేసుకుంటాను. అంతేకాని మా యింటి కొచ్చావ్ మాకేం తెచ్చావ్! మీ యింటికొచ్చేను నాకేమిస్తావ్ అన్న బాపతు పెళ్ళికొడుకు వొద్దు వస్తా? స్నానంచేసి రానాలి.” అంటూ లోపలికి పరుగు తీసింది. చలపతి, సుభద్రమ్మ ముఖాలు చూసుకున్నారు. సుభద్రమ్మ నిట్టూర్చింది. “విన్నారా దాని మాటలు.”

“అవును, ఆ సంబంధం గురించి చెప్పావేమిటమ్మా!”

సుభద్రమ్మ ముఖం ప్లానమైంది. “ఇంతవరకూ చెప్పలేదన్నగాదా! ఏదీ వస్తూనే మావాడి భాగోతం సరిపోయింది. వాళ్ళింటి కెళ్ళొచ్చిందట. ఇలా జరిగిందని దీని కసలు వుత్తరం కూడా రాయలేదు మేము.”

“నిజానికా సంబంధం చెప్పడానికి నాకే నోరు రాలేదు. కాని ఏం చేస్తాం. తెలిసిన వార్త చెపితే మంచిదని చెప్పేనంతే. ఈ సంబంధం చూస్తే యిలా కట్నం....”

ఇంతలోనే వెంకట్రావు వచ్చాడు. కాసేపు అవీ యివీ మాట్లాడుకొన్నాక వెంకట్రావు అన్నాడు నెమ్మదిగా! “ఎలాగోలా పి. ఎఫ్ అదీ తీసి దీని పెళ్ళి కానిచ్చేస్తాను. ఆ సూపర్ వైజర్ సంబంధం చూద్దాం.” అని.

కాత్యాయనిదగ్గర ఆ మాట కదిపేసరికి ఖస్సున లేచింది.

కాత్యాయనికంటే ఓ యేడాది మాత్రమే పెద్దయిన రామం కల్పించుకున్నాడు. “అవు నే! అన్నిటికీ నీ యిష్టమేననుకోకు. ఇదిగో నా చదువై పోనీ....”

అతని మాటని మధ్యలోనే ఖండించింది కాత్యాయని.

“పెద్దన్నయ్యలా నువ్వ ఓ పిల్లని చూసి పెళ్ళాడెయ్యి.”

కోపం వచ్చేసింది రామానికి. “అందరూ అలా బుద్ధితక్కువ వాళ్ళే ననుకోకు. మా ప్రెండు వాళ్ళ నాన్నగారు కొత్తగా ఓ కంపెనీ పెడుతున్నారు. అందులో అకౌంట్స్ డిపార్టుమెంట్ లో నన్ను తీసుకొంటానని మాటిచ్చారు. ఈ బి. కాం. అయిపోతే”

“నిజమేనుట్రా!” వెంకట్రావు, సుభద్రమ్మ ఒక్కసారే

అడిగారు ఆశగా.

“అవునమ్మా! ఇన్నాళ్ళూ మీకు చెప్పలేదు. ఎందుకు వూరికి ముందే డబ్బా కొట్టడం అని. ఇదిగో యెల్లుండినించి పరీక్షలా! రిజల్టు రాగానే.... ఆ జాబ్ దొరుకుతుంది. వాళ్లు యిందుమిందు అన్ని ఏర్పాట్లా పూర్తి చేసుకొన్నారు.”

“ఎవర్రా ఆ ప్రెండ్లా?”

“శంకర్ నాన్నా! నీకూ తెలుసుగా! వాళ్లు ఫార్మస్యూటికల్ కంపెనీ ఒకటి పెడుతున్నారని.”

“ఆ! ఆ! విన్నాను. అయితే నిజంగానే ఆ సహాయం చేస్తారుట్రా!” వెంకట్రావు ముఖం విప్పిరింది.

*

*

*

రాత్రి అందరూ పడుకొన్నాకా మళ్ళీ కదిపింది సుభద్రమ్మ. “కాత్య! నా మాట వినవే! చలపతి మామయ్య మరో మాటకూడా చెప్పాడు. ఆ పెద్దమనిషికి నలుగురు పిల్లలుట. కావలసినంత ఆస్తి వుందట. నలభై అయిదేళ్ళు పైబడ్డాయట. హైదరాబాద్ లో వుంటున్నాడట. కాస్త బీదింటిపిల్లని చేసుకోవాలని. అలా చేసుకుంటే వాళ్ళ కుటుంబానికికూడా సహాయపడతాడట.” నిర్వికారంగా తల్లి చెప్పుకుపోతుంటే కళ్లు పెద్దవి చేసుకొని వింది కాత్యాయని. గుండె లలో కూలంపెట్టి పొడిచినట్లయింది.

“పెళ్ళిమాట ఎత్తకమ్మా, నా కనహ్యం!” అంది యెలాగో గొంతు పెగల్చుకొని.

“అలా నర్సమ్మలాగే వుండిపోతావేమిటే లేకపోతేనూ....” అదేమిటో ఏనాడూ ఉద్రేకపడని సుభద్రమ్మ గొంతు చించుకొని అరిచింది.

విస్తుబోయింది కాత్యాయని, “ఎందుకమ్మా! అంత కోపం?”

తగ్గకుండా అంది సుభద్రమ్మ. “కాకపోతే ఏమిటే, ఆ పల్లెటూళ్ళో పాడు నర్సుపని చేసుకుంటూ కలికాలం అలాగే వుండిపోతావా? ఎవడో ఒకడ్ని కట్టుకుని మా కళ్ళమంటలు చల్లార్చండే,

తల్లీ! బంగారు తల్లిలా సరస్వతి మా మాటవింది. ఓ కుంపటి తొలిగింది. నువ్వే కొరకరాని కొయ్యవి.”

“ఏమిటమ్మా నీ కోపం! ఎందుకిలా మండిపోతావు. ఇలా ఎప్పుడూ ఎగిరిపడలేదు నువ్వు. ఏం జరిగిందో చెప్పు!”

“ఏం జరిగిందా?” ఊణం ఆగి కాత్యాయని ముఖంలోకి చూస్తూ వుండిపోయింది సుభద్రమ్మ.

“మంగమ్మ అక్కడ వంటలక్కేనా?” సూటిగా చూస్తూ ప్రశ్నించింది.

“ఔనూ!” ఆమె అడగబోయేదేమిటో అర్థంకాలేదు కాత్యాయనికి.

“అవిడగారి పిన్నమ్మకూతురుట మన వెనక పీడిలోవున్న మంగతాయారు.”

“ఓ! అలాగా, అయితే ఏమిట్టా? ఈ జోడు మంగమ్మల గొడవెందు కొచ్చింది నీకు?”

“నాకు కాదే వస్త. నా ఖర్మ” అని తల బాదుకుంది.

“ఏమిటమ్మా సంగతి?”

“అవిడ మొన్న వచ్చినప్పుడు నీ గురించి ఏదో వాగిందట” అపైన సుభద్రమ్మకి నోరురాలేదు. అర్థమైంది కాత్యాయనికి. నివ్వెర బోయింది. ఈ ఊణంలోవెళ్ళి మంగమ్మని నరికి పారేస్తే.... అనిపించింది. “అమ్మా! నువ్వు....నన్ను....”

“ఊరుకోవే తల్లీ! మరేం మాట్లాడకు. నా కర్మకాలి కన్న కూతురిమీద యిలాంటి మాటలు వినవలసి వచ్చింది. ఏ ముఖం పెట్టుకుని నిన్నడగ గలనే! అడగకుండా ఎలా వూరుకోగలనే!”

కాత్యాయనికి మొదటిసారిగా తనున్నస్థితికి బాధ కలిగింది. తల్లి పడేవేదన చూసేసరికి మనసు ద్రవించి పోయింది.

“ఏమిటమ్మా యిది? వాళ్ళేదో వెధవ వాగుడు వాగేరని....”

“సరే పోనీ, అదలా వుంచు. నువ్వు మాత్రం ఆ నర్సు వుద్యోగంచేస్తూ, పెళ్ళి పెటాకులులేకుండా వుండిపోతానంటే నేను వూరుకోను. పోనీ ఏ డాక్టర్, ప్రొఫెసర్ కాదు. ముష్టి నర్సు

వుద్యోగం. చాల్చాలు.”

“ఏ డాక్టర్, ప్రొఫెసర్ అయితే పెళ్ళిలేకపోయినా ఫరవా లేదమ్మా!”

“నువ్వేమైనా అను. ఆ వుద్యోగాలంటే గౌరవం వుంటుంది. ఆ హోదామాటున మిగిలిన విషయాలాటే పట్టవు. ఈ వుద్యోగం మాత్రం నువ్వు ఎదిలేయ వలసిందే!”

“ఏమిటాలోచన. ఇన్నాళ్ళూ మరీ కష్టంగా వుండికదా! రంగా గాడికి సరయిన వుద్యోగంలేదని వూరుకొన్నాను. ఇకమీదట రామా నికి వుద్యోగమైనా కాకపోయినా సరే, నీ పెళ్ళిమాత్రం జరిగి తీరా ల్సిందే. తల్లి మరో నాలుగురోజులు బ్రతకాలంటే నే చెప్పినట్లు వినాల్సిందే!” కరుగ్గా, ఖచ్చితంగా చెప్పింది సుభద్రమ్మ.

“అమ్మా!” విలవిల లాడింది కాత్యాయని. చాలా అరుదుగా వచ్చే కన్నీళ్లు ఆమె నీవాళ నిలువునా ముంచెత్తాయి.

“చీ!” వికలమైన మనసుతో అనుకొంది. “ఏం మనుషులు? ఏం పరిస్థితులు?”

“ప్రియమైన సుశీల రాజారావుగార్లకి,

నాలుగు రోజులలో వస్తానన్నది ఇంతవరకూ జాడలేదే అను కుంటున్నారా? డాక్టరుగారూ, ముందు మీరు నన్ను క్షమించండి. ఒక్కరూ ఎంత యిబ్బంది పడుతున్నారో. నేను మళ్ళీవారం బయలు దేరి వస్తాను. ఇక ఇక్కడ విశేషాలు. మా రంగా పెద్ద హీరో అయ్యాడు. ప్రేమించి కులాంతర వివాహం చేసుకున్నాడు. నిజానికి వీడు చేసుకున్నాడు అనేకన్నా ఆ అమ్మాయి (పేరు-లక్ష్మి) వీడిని చేసుకొంది అనాలి. అయితే అయిందిగాని వున్నమాట చెప్పాలంటే కాస్తోకూస్తో ఆర్థికంగా వాడి అండపోయింది. అదీ ఇక్కడ విచారించాల్సిన విషయం. అమ్మ, నాన్నలకి కూడా. ఇక మా చిన్నన్న రామం బి. కాం. పూర్తిచేస్తాడు త్వరలో. వాడికి భవిష్యత్తుమీద ఆశ మినుకు మినుకు మంటోంది. తద్వారా మా వాళ్ళకీను. అక్క సంగతి మీకు తెలుసుగా. జీవితంలో చాలా గొప్పగా రాజీపడి పోయింది. మిగిలింది నేను, మా చెల్లి, తమ్ముడూను. వాళ్ళిద్దరూ

ఇంకా చిన్నవాళ్ళు. పైకి తీసుకురావాలి వాళ్ళని. ప్రస్తుతం మా అమ్మకి నేను గుండెలమీద కుంపటిని. మా నాన్నకు నెత్తిమీద టన్ను బరువును. మా చిన్నన్న రామానికి అరటన్ను బరువుని. అందరూ కలిసి పెళ్ళాడతావా లేదా అని కూర్చున్నారు.

సుశీ, రాజా, మీ రిద్దరూకూడా నాకు ఎంతో ఆప్తులు. అసలు ఆప్తులు అంటే మీరిద్దరే. ప్రకాశం మామయ్యకూడాను. కానీ ఆయనతో యింత మనసువిప్పి చెప్పలేనుకదా. పెళ్ళిమాలెత్తితే నాకేమిటో పులకరింతలు, తియ్యని పూహలు రావటంలేదు సరికదా రవంత వెగటుగాకూడా వుంది. కారణం మీకు తెలుసు. ఆ వచ్చిన వాడు కేవలం స్నేహితుడిగా వుండిపోతే ఎంత బాగుండును. కాని అది అసంభవం అని తెలుసు. అమ్మ గొడవ ఎక్కువగావుంది. మానసికంగా చాలా కృంగిపోయింది. ఈ నర్సు వుద్యోగం తక్షణం వదలాలిట. మీ మంగమ్మగారు కొంత పుణ్యం కట్టుకుందిలే.

సుశీలా, ఆవిడ వదిలేది విషపుగాలి. పీల్చేది అనుమానపడ గాలి. 'వీళ్ళనేమిటి కేర్ చేసేది?' అనుకుంటాం. కాని వీళ్ళు వైర్ల సీ లాంటివాళ్ళు. ఇటువంటివారు సమాజానికి యెంత చేటుచేస్తారో పూహించేలేము. సరేపోనీ, ఆవిడని అక్కణ్ణించి తొందరగా తర మండి. డాక్టర్, నేనయితే ఓ శుభవేళ ఆవిడకి ఓ ఇంజెక్షన్ తో మోక్షం కలిగించేద్దాను. ఆ....ఆ....భయపడకండి. అమ్మ ఆవేశ పడిన బాధచూస్తే నాకంత చేయాలనే ద్వేషం పుట్టుకొచ్చింది. దేవు డావిడని అకస్మాత్తుగా మూగదాన్నిచేసినా బాగుండును.

ఏమిటో! తిక్కతిక్కగా రాస్తున్నాను కదూ! ఇంతకీ సంగ తేమిటంటే, ఓ నవయువకుడు, సూపర్ వైజర్, అయిదువేల కట్నం యిస్తే, నన్ను పెళ్ళాడడానికి సిద్ధంగా వున్నాడు. కిందా మీదాపడి అది ఇవ్వడానికి సిద్ధంగానే వున్నారు నాన్న. ఇక ఓ వయసు మళ్ళ బోతున్న వ్యాపారస్తుడు, నలుగురు పిల్లలు గలవాడు, మా కుటుం బాన్ని ఉద్ధరిస్తాననే హామీతో రెడీ. నేను పూ అనాలంటే. ఈ ఇద్ద రిలో యెవరి నెన్నుకోవాలా అనేది సమస్య. పెళ్ళయిందా అనడిగి లేదంటే పిల్లలెంతమందని నెక్స్ట్ కౌన్సిల్ అలావుంది నాపని. పెళ్ళే

వద్దంటే, ఎవరినో ఒకర్ని యెన్నుకోవడమనే పని తగిలింది.

సుశీ యెంతో ప్రయత్నించాను. అమ్మ ఒప్పుకోటం లేదు. నాన్న సరేసరి. ఆ కట్నం ధారపోద్దామనే వూహలో వున్నారు. ఆ డబ్బుంటే రేపు తమ్ముడి చదువుకు ఉపయోగపడదూ! రామం జాబ్ సంపాదించినా ధరలు విపరీతంగా పెరిగిన ఈ రోజుల్లో సంసారం నడపడం అంతంత మాత్రంగానే వుంటుంది. దేనికి లొంగననుకున్న నేను అమ్మకి లొంగిపోవలసి వస్తోంది. దీని కుభయతారక మంత్రం మేమిటా అని ఆలోచిస్తున్నాను చించేను కూడా. అదేమిటని అడుగుతారా! అబ్బ! అది చెప్పను. డాక్టరుగారూ, మరో నర్సును వెతుక్కొండిప్పట్నుంచే. నా మూటా ముల్లె సర్దుకుపోవగానికి వస్తాను. నా నిర్ణయం మీ కర్థమయే వుంటుంది. మిగతా విషయాలు సమక్షంలో.

మీ,

కాత్య.

పుత్తరం చదువుకొని నిట్టూర్చారు సుశీల, రాజారావులు.

“ఏమిటండీ ఇది? మనమేం చేయలేమా దానికి?”

“ఏం చేస్తాం చెప్పు! కట్నం కావాలంటే యిస్తాం. ఆ సహాయం ఆమె అంగీకరిస్తుందా?”

“ఎంతమాత్రం అంగీకరించదు.”

“మరి! కథల్లో తప్ప, అధ్యుదయభావాలు, ఆచరణలో పెట్టగల ఘోషాలు అయిన యువకులు ఎంతమంది వున్నారు? ఎక్కడున్నారు?”

“ఏమిటోనండీ! ఇదే ఏ నవలో అయితే ఓ గొప్పవాడు, అందగాడు వచ్చి, ప్రేమకి గొప్ప, బీద తారతమ్యం లేదంటూ గ్రాండ్ గా పెళ్ళి చేసుకొనేవాడు.

“తెగ చదువుతావుగా తెలుగు నవలలు, నీకే తెలియాలి.” అని నవ్వాడు రాజారావు. అతని మనసులో ఆనాటి కాత్యాయని మెరిసింది. పార్కులో తనని తిరస్కరించిన రూపు.

“ఏమిటాలోచిస్తున్నారు?”

“ఊ! చెప్పనా! సుశీలా! ఒకటి చెప్తాను. సరిగ్గా అర్థంచేసుకో

గలవా అని చూస్తోన్నాను.”

“ఏమిటి చెప్పండి.”

ఆనాటి సంఘటన చెప్పాడు రాజారావు. “ఎందుకో నాకీవా
నీతో చెప్పేయాలనిపించింది. నువ్వెలా తీసుకొంటావో తెలియదు”
అమె చేతిని నిమిరుతూ అన్నాడు.

“కొంతవరకు వూహించగలిగాను. కాత్యాయని విషయం
తెలుసుగా నాకు. మిమ్మల్నిప్పుడేం తప్పుగా అర్థం చేసుకోనులెండి.
భయపడకండి” అని నవ్వేసింది సుశీల. “అమ్మయ్య” తెలికపడ్డాడు
రాజారావు.

*

*

*

“ఓ! కాత్యాయని! రా, రా!” ఆదరంగా రెండు చేతులూ పట్టు
కుంది సుశీల.

“ఎలా వున్నావే! బాబేమంటున్నాడు బొజ్జలో. ఆబ్బ! ఎన్ని
రోజులో అయినట్లుంది నిన్ను చూపి” సుశీలకి ఆనుకుని కూర్చుంటూ
అంది కాత్యాయని.

“అబ్బో! ఇప్పుడిలా అంటావు, రేపో సూనర్ పై జర్ గారితో
వెళ్ళిపోతే మేం యింక గుర్తుకూడా వుండము.”

సుశీల హాస్యంగా అందామని ప్రయత్నించింది.

కాత్యాయని పకపక వవ్వింది. “అవునూ. ఆ సూనర్ పై జర్ ని
పెళ్ళాడతానని నేను చెప్పానా నీకు?”

“మరి?” కళ్ళు పెద్దవి చేసింది సుశీల.

రాజారావు వచ్చాడు అప్పుడే. అతన్ని గమనించలేదు కాత్యాయని. కాళ్ళు వూపుతూ జోరుగా చెప్పేసింది. “శ్రీ, శ్రీ, శ్రీ రామ
నాథంగారు, అంటే అదే హైదరాబాద్ లో వ్యాపారి మహాశయులు.
వారిని పెళ్ళాడబోతున్నాను. నా ఛాయస్ ఎలా వుంది?”

“కాత్యాయని!” సుశీల, రాజారావు ఒకేసారి ఆరచినంత పని
చేశారు.

“ఎందుకంత ఆశ్చర్యం! ఆయనగారి వల్లనై తే మా కుటుంబా
నికి కాస్త సహాయం దొరుకుతుంది!”

“అందుకని....ఆ ముసలాడిని కట్టుకుంటావా?”

“అక్క కట్టుకోలేదూ?”

“అయితే....అయితే....మాత్రం?”

“అదంతే సుశీ, రాజారావుగారూ, అలా నిలబడిపోయా రేంటి, రండిలా కూర్చోండి. మీ యింట్లో మీకే నేను మర్యాద చేయవలసి వస్తోందే! ఎందుకలా బాధగా పెట్టారు మొహాలు? చురుకు, తెలివి, కాస్తోకూస్తో అందచందాలువున్న కాత్యకీ గతి ఏమిటనా? ఇదింతే. మేం మధ్య తరగతి ఆడపిల్లలం ప్రెండ్స్! మీకు తెలియదూ మాకు తెలివితేటలుంటేనేం, అప్పరసెట్లాంటి అందచందాలుంటేనేం, వయసుంటేనేం, వలపుంటేనేం....అన్నీకూడా ఉప్పులేని కూరలాంటివే. దేశంలో ఇన్ని కాలేజీలు, ఇంతమంది ఉడుకు రక్తం పొంగుతున్న యువకులూ వున్నారు. బోలెడన్ని స్టేజీలు, వీరంతా ఉపన్యాసాలు దంచడానికి మైకులు, వరకట్న పిశాచి అంటూ గుద్ది చెప్పడానికి బిల్లులూ అన్నీ కోకొల్లలు, కాని అక్కని మోసంచేసిన కేకవరావులే అందులో ఎక్కువ, లేకుంటే మా రంగలాంటి పిరికిగొడ్లూ, వ్యక్తిత్వం లేనివాళ్ళూను. దేశంలో ఇలాంటి జనాభానే ఎక్కువ. డబ్బు అనేది నిప్పులాంటిది. తగినట్టుగా వాడుకుని తగినంత దూరంలో వుంచిన్నాడే దాని ఉపయోగం. అదే సర్వస్వం అనుకుంటున్నారు. వారిలోని యుక్తాయుక్త విచక్షణా జ్ఞానాన్ని, మానవత్వాన్ని, వ్యక్తిత్వాలని కూడా మంటలు గబుపుతోంది. సరే, పోనీండి. ఈ వ్యవస్థ మారేది ఎన్నటికో? మారిన మనుషులు నవలల్లోనూ, సినిమాల్లోనూ కనిపిస్తున్నారు. వారికి నా జోహార్లు.”

సుశీల, రాజారావు స్దబ్ధుగా చూస్తున్నారు.

మళ్ళీ కాత్యాయనే అంది ఆవేశాన్నణచుకుంటూ, “ఒక రహస్యం చెప్తాను. మీకు గనక, మీరు నా గురించి చెడ్డగా అనుకున్నా సరే!”

కుతూహలంగా చూశారద్దరూను.

“నేనీ పెళ్ళి స్వార్థంతోనే చేసుకుంటున్నాను.”

“మీ వాళ్ళకోసం నీ త్యాగం....”

“ఆ మాట ఇప్పుడు అంతగా వాడక్కరలేదు. నేను ఎలాంటి
యినా చేద్దామనే అనుకున్నాను, ఆ అవసరం లేకుండా నా
“రే సమయం వచ్చింది.”

“ఏమిటో చెప్తావు, నీ మాటలు.... నువ్వునూ....”

“వేళాకోళం కాదే! నిజంగానే! దళరధుడికి మూడోభార్య

“అయితే....”

“అయితే ఏవుంది. కొన్ని షరతులు ముందే పెడతా. మా
శదువులకి ఆయనగారే తోడ్పడతానన్నాడు. ఇక ముద్దులపడుచు
చదువుకి అభ్యంతరపెడతాడనుకోను.”

“అంటే....”

“ఊ! కాత్యాయని జీవితాశయం నెరవేర్చుకోడానికి ప్లాను
ఆ వివాహవేదిక నా ఆశయసిద్ధికి మొదటి మెట్టు.”

“కాత్యాయనీ....” ఏమనానో తెలియలేదు ఇద్దరికీ.

“ఎంత స్వార్థచింతన అనుకుంటున్నారా? అనుకోండి, అవ
న్న ఈ విధంగా ఉపయోగించదల్చుకొన్నాను. ఆయనగారికిందులో
అన్యాయమేమీ లేదు. ఒకవేళ అన్యాయమనుకొంటే, నలుగురు
తండ్రి పాతికేళ్లు చిన్నదైన కన్యామణిని చేపట్టాలనుకోవడం
అన్యాయంకాదు. డబ్బూ మూలుగుతోంది. ఒక లేడి డాక్టర్ని
“త్లై ప్రజలకి అందించగలిగితే దానికి సార్థకతే.”

“కాని నువ్వనుకొన్నట్టు జరగాలిగా ఆయన ఒప్పుకొం
....లేదో....”

“ఒప్పించడానికి ఏ మందైనా సరే వాడతాను.”

“కాత్యాయనీ!”

“అదే మరి! ఉన్న మాటంటే భరించలేరు, నవలల్లో
కలా ఒదిగి, అణగి, మణిగి, మీరే నా దైవం అంటూ ముసలి
డిని ప్రేమించేయగలిగితే సానుభూతి లభిస్తుంది. కాని....
....”

“అబ్బే! అదికాదు కాత్యాయనీ! అయినా నువ్వు చెయ్యబోయేదేం

తప్పుపని కాదుగా! నీ సంకల్పం నెరివేరాలని నేను ఆ
వేడుకొంటాను.”

“తప్పుకుండాను, డాక్టరుగారూ ఏదెనిమిదేళ్ళ
మీకు పోటీకొస్తానందోయ్ ఈ వూళ్ళో!”

*

*

*

“కాత్యాయని!” పెళ్ళిబట్టలు మార్చి, పట్టుచీరతో కార్టో
పెడుతున్న కాత్యాయనిని గద్గద కంఠంలో పిల్చింది సుశీల.
రాత్రి హైదరాబాద్ లో జరుపుకుంటామని చెప్పి, ఆమెను పె
రోజునే తీసుకువెళ్తున్నాడు రామనాథం. సుశీల భుజంచుట్టూ
వేసి చెవిలో గుసగుసగా అంది కాత్యాయని, “ఈ రాత్రిని ఎదుర్
డానికి అవసరమైన స్టైల్స్ ర్యాన్ని సంపాదించుకొన్నాననుక
న్నాను. ఈ మధ్య రెండు నెలలుగా చేసిన పని అదే.”

కారు ముందుకు దూసుకుపోయింది. ‘కాత్యాయనీ’ అను
గుండె బరువుతో, చెమ్మగిల్లిన కళ్ళతో నిల్చున్నారు అంతా. అ
ఆమె కొత్త పెళ్ళికూతురిలా కనిపించలేదు. నడుం బిగించి,
దాలూ ధరించి జీవనయుద్ధరంగంలో పోరాడుతున్న వీరవనితలా
“ఆమెకు జయం కలిగించు ప్రభూ” అని వేడుకున్నారందరూన

*

*

*

ఎనిమిదేళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి. ఓనాటి ప్రభాత సమం
చెప్పా, పెట్టకుండా హఠాత్తుగా దిగింది కాత్యాయని, “సుశీ,
రావుగారూ లేవండి. ఇంకా నిద్రేనా! వూరికో కొత్త లేడీ
రొచ్చిందని ఆహ్వానాలు, సన్మానాలు ఏవీ లేవా ఏవి
అంటాను.

వచ్చేనెల పూర్తి నవల
ముద్దంశెట్టి హనుమంతరావు
రచన

మంజులనాదం

మహిమ ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్తిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA133M111
పుస్తకం పేరు	జ్యోతి
తారీఖు	31/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	105
విద్వ సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Susmitha
పేజీలు విడదీసినది	Thasini
స్కాన్ చేసినది	ali. Ramya
పరీక్ష చేసినది	PRATHYUSHA
పేజీలు పరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
స్కాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	Good.